

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

LISTOPAD 2008

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	25
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	34
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	48
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	51
	Danuta Zawadzka	
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	55
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Lucyna Mieszkowska	
16. Rynek usług dla rolnictwa	Magdalena Talarek	81
	Arkadiusz Zalewski	

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Krzysztof Hryszko (sekretarz redakcji),
Lech Goraj, Jan Małkowski, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: (022) 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB
Nakład: 300 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

Nadal pogarszają się rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej. W październiku wyrównany wskaźnik koniunktury w rolnictwie zmalał o kolejne 0,4 punkty procentowe (p.p.) i osiągnął najniższy poziom w ciągu ostatnich 6 miesięcy (98,6 punktu). W porównaniu z październikiem 2007 r. SWKR był aż o 2,6 p.p. niższy. Wpłynął na to przede wszystkim spadek wyrównanego wskaźnika nożyc cen do zaledwie 97,4 punktów, gdy w analogicznym miesiącu przed rokiem wynosił 102,4 punkty. Tak głęboki spadek wyrównanego wskaźnika nożyc cen ma swoją przyczynę w utrzymywaniu się spadkowych tendencji cen podstawowych surowców rolniczych w sytuacji dynamicznie rosnących cen detalicznych środków produkcji. We wrześniu i w sierpniu spadły ceny wszystkich podstawowych surowców rolniczych z wyjątkiem trzody chlewnej i bydła. Pogłębiło to spadkowe tendencje cen surowców rolniczych, które utrzymują się od kwietnia br., podczas gdy dynamiczny wzrost cen środków produkcji nie słabnie, mimo obniżek niektórych grup środków produkcji. Mimo spadku cen surowców rolniczych i relatywnego podrożenia żywności w październiku zmalał także wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu, który od roku waha się w niewielkich granicach 100 punktów. Wpłynął na to przede wszystkim spadek indeksu produkcji przemysłu spożywczego oraz utrzymywanie się na niskim poziomie indeksu obrotów handlowych z zagranicą. Od początku bieżącego roku do września ceny koszyka skupu surowców rolniczych spadły o 5,5%, podczas gdy ceny detaliczne środków produkcji wzrosły o 17%. Skumulowany wskaźnik nożyc cen spadł więc poniżej 81 punktów, a w październiku poniżej 79 punktów. Tak niekorzystne relacje cen otrzymywanych przez rolników do płaconych przez nich miały miejsce w 1998 r. Podobnie jak wówczas przyczyną pogorszenia rynkowych uwarunkowań produkcji rolniczej jest dekonunktura na rynku światowym. W najbliższym czasie nie należy oczekiwać poprawy rynkowych uwarunkowań produkcji rolniczej. Dobre zbiory prawie wszystkich podstawowych roślin uprawnych oraz niskie ceny na rynkach światowych oraz niepewność na rynkach finansowych nie stwarzają przesłanek do wzrostu cen skupu. Pewną pociechą może być to, że głębokie obniżki cen ropy na świecie doprowadzić powinny do wyhamowania dynamiki wzrostu cen środków produkcji.

Na rynku zbóż utrzymują się tendencje spadkowe nie tylko w Polsce ale również w sąsiednich krajach. Odwieszenie ceł na import zbóż oraz podjęcie decyzji przez Komisję o rozpoczęciu zakupów interwencyjnych powinno wpłynąć na stabilizację cen zbóż w najbliższym czasie. Warto zwrócić uwagę, że ceny zbóż u czołowych producentów unijnych (Francja, Niemcy) są wyższe niż w USA. W przypadku kukurydzy jest odwrotnie. Duże zużycie kukurydzy do produkcji biopaliw w USA (ok. 50%) spowodowało, że jej ceny w tym kraju są znacznie wyższe niż we Francji, czy Niemczech.

Spadek cen zbóż oraz znaczące podwyżki cen skupu trzody chlewnej znacznie poprawiły opłacalność produkcji żywca wieprzowego. Już we wrześniu relacje cen skupu żywca wieprzowego do żyta przekroczyły poziom uznawany za graniczny (1:8-9), a w październiku po kolejnych spadkach cen zbóż były wyższe niż 1:11. O rosnącym zainteresowaniu chowem trzody chlewnej świadczy też znaczny wzrost cen prosiąt na targowiskach, ale efekty tego w postaci wzrostu podaży tuczników będą widoczne nie wcześniej niż w II półroczu 2009 r.

W bieżącym roku po raz pierwszy od 1990 r. we wrześniu nie nastąpił sezonowy wzrost cen skupu mleka, a wręcz odwrotnie po raz kolejny ceny te spadły. Mimo obniżek cen dynamika skupu mleka stopniowo wzrasta pod wpływem wcześniej podjętych decyzji o zwiększeniu pogłowia krów. We wrześniu skup mleka był wyższy niż przed rokiem aż o 6,6%, wobec 3% wzrostu w I półroczu. W sumie w ciągu trzech kwartałów br. skupiono o 4,8% więcej mleka niż w ciągu trzech kwartałów 2007 r. Jeśli te tendencje nie ulegną zasadniczej zmianie w najbliższych miesiącach w 2009 r. należy liczyć się ze spadkiem produkcji i podaży mleka.

Systematycznie rośnie eksport wołowiny, maleje zaś wywóz żywca wołowego, zwłaszcza cieląt. Jednocześnie zwiększa się liczba krów pozostałych, wśród których są tzw. krowy mamki – odchowujące cielęta. Wszystko to wskazuje, że w Polsce zwiększa się zainteresowanie produkcją wołowiny wysokiej jakości.

Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

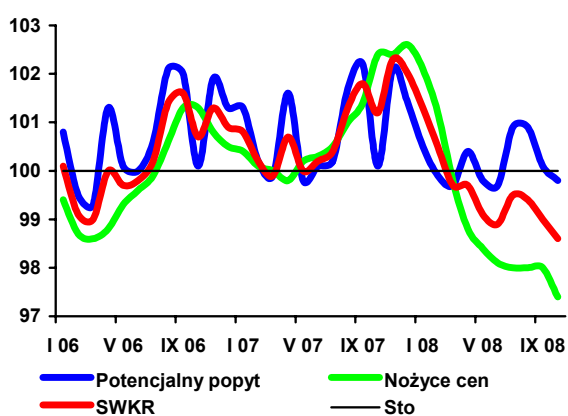
Wyszczególnienie	X 08	IX 08	VIII 08	VII 08	VI 08	V 08	X 07
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	98,6	99,0	99,4	99,5	98,9	99,1	101,2
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	99,8	100,1	100,9	100,9	99,7	99,8	100,1
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	97,4	98,0	98,0	98,0	98,1	98,4	102,4
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	99,2	99,8	99,9	99,8	99,7	99,8	103,2
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	101,8	101,9	102,0	102,0	101,7	101,3	100,8
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	100,4	100,4	100,2	100,0	99,9	99,8	100,0
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	100,3	100,9	101,3	99,5	99,3	100,4	99,8
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	99,8	100,3	100,8	102,0	100,2	99,7	100,4

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

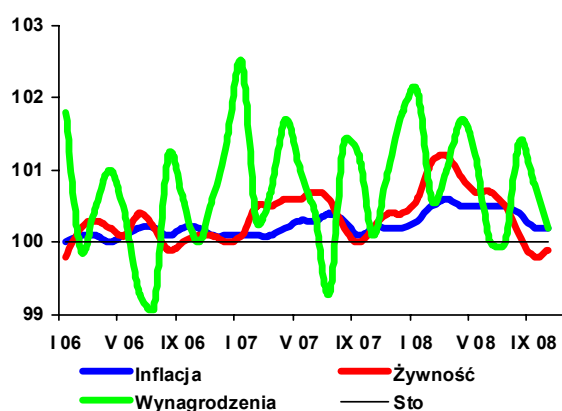
Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy, i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

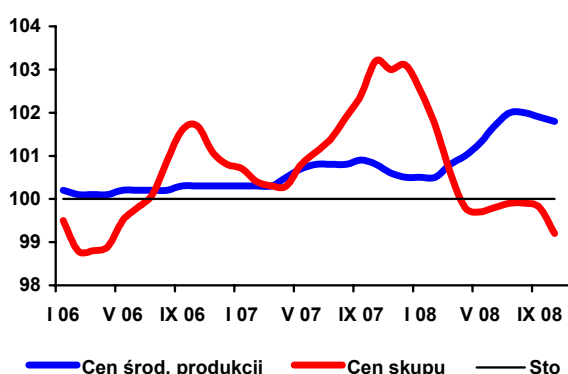
Rys. 1. Wyrównane wskaźniki koniunktury w rolnictwie

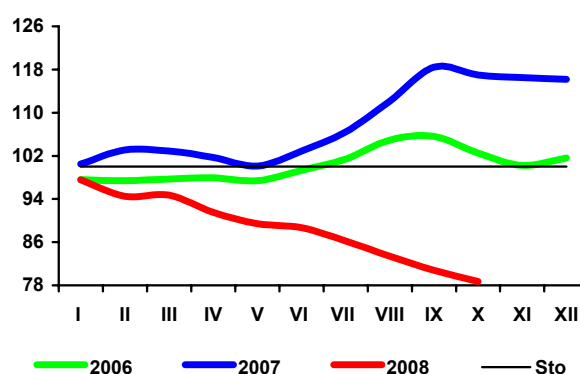
Rys. 2. Wyrównane wskaźniki zmian cen

Rys. 3. Wyrównane wskaźniki zmian cen

Rys. 4. Skumulowany wskaźnik nożyc cen

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

Zbiory zbóż w 2008 r. wyniosły 27,1 mln ton i były prawie takie same jak w roku poprzednim. Zbiory zbóż ozimych zwiększyły się o 5%, a jarych zmalały o ponad 10%. Na spadek zbiorów zbóż jarych wpłynęła susza występująca wiosną i latem w północno-zachodnich rejonach Polski. Dobre zbiory, dużo lepsze niż w dwóch poprzednich latach, są w krajach UE i WNP. Sytuacja ta wpływa na spadek cen, zarówno w kraju, jak i na rynkach europejskich i światowych.

We wrześniu i październiku ceny zbóż nadal spadały i kształtowały się już poniżej poziomu sprzed roku i dwóch lat. Spadek cen obserwuje się zarówno w skupie, jak i w handlu targowiskowym. W ostatnim tygodniu października ceny skupu zbóż były nieco wyższe od listopadowej ceny interwencyjnej. Najbardziej zbliżona do ceny interwencyjnej była cena skupu kukurydzy. W sezonie 2008/09 interwencja obejmuje pszenicę, jęczmień i kukurydzę. W przypadku kukurydzy obowiązuje limit zakupów, który dla całej UE wynosi 700 tys. ton.

Na opłacalność produkcji zbóż niekorzystnie wpływają dynamicznie rosnące ceny nawozów, które osiągają rekordowe poziomy. Przy spadających cenach skupu zbóż obecnie na zakup jednej tony nawozu należy przeznaczyć kilkakrotnie większą ilość ziarna niż przed rokiem.

Spadające ceny zbóż i śrut oleistych zahamowały wzrost cen pasz. We wrześniu obserwowano już wyraźny spadek cen, który będzie się utrzymywał w kolejnych miesiącach. Rosnące ceny skupu żywca (zwłaszcza trzody) poprawiają opłacalność jego produkcji, jednak nie jest ona jeszcze zadowalająca.

Jak dotąd spadek cen zbóż nie przełożył się na obniżenie cen detalicznych produktów zbożowych, ale należy tego oczekiwać w najbliższym czasie. We wrześniu obniżyły się nieznacznie ceny zbytu kasz i pieczywa. Bardzo wyraźne obniżki obserwuje się jedynie w przypadku mąki, której cena we wrześniu była o 17% niższa niż w czerwcu.

W dwóch pierwszych miesiącach sezonu 2008/09 przemiana zbóż były o 16% niższe niż rok wcześniej, a w III kwartale 2008 r. wyprodukowano o 9% mniej mąki pszennej i o 1% mniej mąki

żytniej niż przed rokiem. W tym okresie o 7% spadła również produkcja makaronu. W sierpniu dużo niższa niż przed rokiem była produkcja pasz dla zwierząt, natomiast produkcja pieczywa utrzymała się na ubiegłorocznym poziomie.

W I półroczu 2008 r. eksport ziarna był niższy niż na początku sezonu, ze względu na mniej korzystne relacje cenowe z innymi krajami UE. Eksport ziarna załamał się w maju i czerwcu 2008 r. i wyniósł łącznie ok. 10 tys. ton. W lipcu wyeksportowano z kraju ok. 20 tys. ton ziarna zbóż, w tym 13 tys. ton kukurydzy (prawie w całości do Niemiec). W sierpniu eksport ziarna zbóż wyniósł 28,5 tys. ton, w tym 12,3 tys. ton pszenicy sprzedanej do Niemiec. Głównym kierunkiem dostaw ziarna do Polski są kraje UE. W dwóch pierwszych miesiącach sezonu 2008/09 import ziarna wyniósł prawie 500 tys. ton. Pszenicę sprowadzano z Niemiec, Czech, W. Brytanii, Węgier i Ukrainy. Z Ukrainy, a także Węgier i Argentyny pochodziła sprowadzana do Polski kukurydza. Jęczmień sprowadzano z krajów UE-15, UE-12 oraz z Mołdawii. Importowi zbóż z krajów WNP sprzyja zniesienie w poprzednim napiętym sezonie opłat celnych

Mąkę pszenną sprzedaje się głównie do Niemiec i Wielkiej Brytanii. Eksport pozostałych produktów pierwotnego przetwórstwa nadal pozostaje niewielki. Głównym sprowadzonym towarem pierwotnego przerobu jest sód, pochodzący z Czech i Słowacji oraz w mniejszym stopniu z Niemiec i Litwy.

Głównym eksportowanym towarem wtórnego przerobu jest pieczywo, sprzedawane do wielu krajów na wszystkich kontynentach. Najważniejszymi jego odbiorcami są jednak kraje UE (Niemcy, Czechy, Węgry, Wielka Brytania), a także Rosja. Sprowadzane do Polski pieczywo pochodzi z krajów UE (Niemcy, Czechy, Słowacja, Włochy, Bułgaria) oraz z m.in. Turcji, Chorwacji i innych krajów europejskich.

Gotowe pasze dla zwierząt domowych sprzedaje się do głównie krajów UE, ale ważnym odbiorcą pasz dla zwierząt hodowlanych jest także Ukraina (prawie 40% eksportu). Pasze dla zwierząt hodowlanych sprowadza się w większości z Niemiec (2/3 importu) oraz z pozostałych krajów UE.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	skup				targowiska				
2006 I-XII	447,6	385,2	447,5	402,4	509,3	417,2	478,2	422,2	x
2007 I-XII	706,8	602,1	659,3	641,1	760,1	660,6	711,6	659,2	x
2007 I-VI	623,5	600,5	595,9	576,5	727,2	636,8	695,7	647,0	x
2008 I-VI	877,5	727,7	.	.	912,3	763,8	855,2	767,2	x
2007 VII	552,4	477,8	575,3	581,0	699,6	608,2	665,4	632,7	x
VIII	678,6	564,4	681,0	652,3	719,3	627,0	667,3	633,9	x
IX	837,3	680,2	762,4	724,3	818,1	708,6	742,4	681,4	x
X	825,7	694,6	713,3	743,7	846,9	730,7	766,3	698,7	x
XI	799,1	672,2	668,5	736,4	839,4	718,1	758,7	693,8	372,03
XII	803,8	662,2	706,7	730,4	834,9	713,7	765,4	687,6	368,46
2008 I	861,2	726,1	779,5	777,2	852,5	735,9	790,4	706,2	370,51
II	879,7	736,6	812,0	819,7	879,4	745,9	837,5	744,3	369,53
III	909,6	731,1	795,3	795,8	913,4	763,2	866,1	784,7	366,51
IV	921,6	736,5	797,9	814,0	946,7	771,8	885,4	802,8	358,46
V	864,6	719,0	761,0	769,8	938,1	782,9	881,3	786,6	356,12
VI	804,1	689,3	748,1	757,1	943,6	782,8	870,7	777,8	x
VII	689,7	556,3	745,7	640,3	933,9	771,7	866,6	782,8	x
VIII	573,6	479,5	705,9	648,2	837,4	690,0	778,5	707,1	x
IX	517,1	426,2	531,2	580,7	743,0	626,6	688,6	640,8	x
X ^a	422,3	347,4	370,3	392,2	593,7	462,9	570,7	506,7	361,95 ^b

^a dane MRiRW za ostatni tydzień października, ceny skupu dotyczą ziarna paszowego

^b cena listopadowa wg kursu w dniu 3.11.2008.

Źródło: Dane GUS, MRiRW

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy ^a	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Zboża podst.	Kukurydza
2006 I-XII	3724,7	489,2	461,9	322,8	5054,7	591,4
2007 I-XII	3005,5	409,7	495,8	228,3	4213,0	622,7
2007 I-VI	883,9	115,6	114,7	44,4	1166,7	168,1
2008 I-VI	1041,9	121,8	98,7	55,8	1328,5	287,1
2006/07	3724,6	419,9	429,8	218,0	4152,4	484,5 ^b
2007/08	3163,5	415,9	480,0	239,7	4374,8	723,9 ^b
2007 VII	328,6	41,8	97,3	29,6	499,3	22,3
VIII	613,0	98,2	143,3	59,8	944,6	15,9
IX	555,2	54,7	66,6	37,1	729,4	26,7
X	319,5	51,2	34,7	33,8	450,6	184,2
XI	177,0	28,3	23,8	15,8	249,8	148,3
XII	128,3	19,9	15,3	7,8	172,6	57,2
2008 I	255,1	24,9	20,1	12,5	314,8	67,6
II	245,4	30,8	24,1	13,1	316,0	56,8
III	160,4	20,0	14,0	9,0	205,0	43,7
IV	159,7	21,4	17,3	8,1	207,4	48,6
V	126,0	15,1	10,9	9,1	162,9	39,0
VI	95,4	9,5	12,6	3,9	122,3	31,4
VII	193,2	42,9	70,6	22,4	329,6	24,8
VIII	751,2	151,4	186,8	76,5	1181,0	12,0
IX	403,3	65,9	59,9	35,6	571,4	10,4

^a dane dla półroczy, lat kalendarzowych i sezonów są sumą danych za odpowiednie miesiące, ^b od października do września

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2006 I-XII	2011,5	1725,9	112,9	710,4	102,5	5401,1
2007 I-XII	1885,6	1531,6	110,1	746,3	113,1	5966,8
2006 ^b I-XII	3008,3	2542,8	241,4	1551,5	146,2	6341,2
2007 ^b I-XII	2746,2	2399,0	233,6	1523,0	155,3	7053,4
2007 I-VI	1001,2	808,9	56,4	365,4	54,6	2976,3
2008 I-VI	757,3	638,3	51,0	392,9	58,2	3232,1
2007 VII	152,3	122,4	8,99	62,6	9,99	493,1
VIII	160,8	131,5	11,00	63,5	10,23	540,5
IX	146,9	120,3	8,69	62,5	10,34	504,0
X	157,7	121,2	8,46	67,0	9,83	499,2
XI	151,1	124,9	8,79	62,5	9,46	483,6
XII	115,5	103,4	7,75	62,9	8,70	470,0
2008 I	141,5	120,3	9,49	64,7	9,60	554,0
II	123,2	101,3	8,27	66,6	9,92	495,7
III	124,1	105,1	9,17	64,7	9,92	524,0
IV	130,7	109,5	8,65	65,8	9,97	569,3
V	115,2	98,5	7,30	66,9	9,05	552,7
VI	122,8	103,5	8,15	65,2	9,76	536,3
VII	134,8	115,8	9,78	64,2	9,61	551,9
VIII	129,1	108,8	9,42	63,5	8,68	458,2
IX	.	114	9,1	.	10,1	.

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników, ^b firmy zatrudniające 10 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b
2007 I-XII	338,6	65,1	155,6	147,3	775,6	1204,9	168,8	314,0	619,6	2327,1
2007 I-VI	5,8	5,8	14,5	34,0	65,5	1058,5	158,2	259,4	548,2	2041,9
2008 I-VI	94,0	6,5	5,6	57,5	177,6	700,4	36,4	183,0	540,8	1497,3
2006/07	521,0	54,2	125,8	133,9	908,0	3084,3	170,8	346,2	755,7	4376,8
2007/08	422,9	65,6	146,7	170,9	883,5	1180,0	33,1	191,8	506,0	1941,4
2007 VII	37,55	1,25	29,64	6,53	76,3	29,72	3,34	18,77	23,91	76,2
VIII	80,32	14,84	57,67	16,92	180,5	31,67	0,51	11,66	9,89	54,0
IX	65,87	17,81	21,30	2,96	134,8	32,28	2,15	6,13	8,43	49,5
X	81,49	17,82	14,39	56,82	182,9	21,78	1,64	6,40	16,46	46,5
XI	45,19	3,92	13,36	16,71	85,3	12,15	2,99	3,63	4,97	23,9
XII	22,38	3,64	4,78	13,41	50,2	18,85	0,03	8,02	7,77	34,9
2008 I	14,29	1,99	2,33	5,43	26,80	25,28	0,19	3,75	11,96	41,3
II	16,36	3,09	2,41	8,83	38,91	23,48	1,80	6,13	25,91	58,4
III	28,22	0,80	0,75	10,88	41,98	23,39	4,36	16,42	58,20	106,6
IV	34,51	0,41	0,00	23,95	59,92	110,74	4,74	57,30	97,80	279,8
V	0,60	0,00	0,00	6,98	7,96	167,15	6,81	41,00	139,38	364,4
VI	0,03	0,17	0,23	6,42	7,31	202,26	11,27	34,18	141,95	398,2
VII	0,57	0,03	5,71	13,23	20,15	206,92	10,22	48,57	97,11	368,3
VIII	12,45	4,43	4,42	2,86	28,52	113,41	1,94	17,40	75,95	213,1

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2008 r. dane wstępne.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód
2007 I-XII	8,89	3,01	7,40	8,92	18,97	39,77	16,73	41,44	41,91	242,8
2007 I-VI	3,11	0,98	2,29	4,26	10,40	20,26	9,22	24,05	24,16	124,6
2008 I-VI	12,26	2,72	4,05	4,27	15,10	17,65	9,03	13,39	16,05	135,9
2006/07	6,11	1,56	4,43	4,74	13,65	40,89	17,29	38,91	38,61	228,2
2007/08	18,02	4,75	9,16	8,93	23,36	36,01	13,69	29,35	31,36	253,9
2007 VII	0,55	0,19	0,77	0,43	2,20	3,13	1,13	3,41	2,32	28,11
VIII	0,55	0,44	0,92	0,75	0,44	3,34	1,20	3,69	3,94	24,53
IX	0,72	0,17	0,84	0,51	0,91	3,33	1,47	2,78	2,09	19,00
X	1,17	0,22	1,31	0,94	1,26	3,75	1,56	3,36	4,29	17,51
XI	1,50	0,40	0,67	1,11	2,78	3,72	1,47	2,47	3,81	14,85
XII	1,28	0,60	0,60	0,92	0,98	2,24	0,68	1,67	1,31	14,18
2008 I	1,90	0,46	0,93	1,07	1,63	3,03	1,81	2,10	3,37	19,76
II	1,82	0,65	0,88	0,54	1,99	2,94	1,67	2,18	4,52	19,37
III	2,45	0,68	0,78	1,14	2,95	2,74	1,25	1,94	2,52	18,70
IV	2,01	0,32	0,55	0,74	4,18	2,94	1,55	1,99	1,81	25,62
V	2,01	0,36	0,47	0,35	2,25	2,88	1,25	2,77	1,14	23,39
VI	2,09	0,26	0,45	0,43	2,11	3,33	1,52	2,41	3,15	29,27
VII	2,20	0,29	0,50	0,52	2,21	3,14	1,30	2,52	1,53	29,09
VIII	1,61	0,52	0,53	0,37	2,38	3,78	0,77	1,78	0,99	22,08

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2008 r. dane wstępne.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych
2007 I-XII	8,24	52,02	212,4	111,8	95,2	52,94	12,23	79,99	271,8	87,2
2007 I-VI	4,46	24,18	103,9	55,76	45,82	26,47	5,94	38,31	118,3	41,3
2008 I-VI	4,53	31,67	103,3	49,35	47,19	23,11	6,34	34,98	110,9	47,3
2006/07	7,41	43,86	202,2	116,5	93,5	48,15	11,25	75,95	226,5	80,6
2007/08	8,06	59,24	209,7	104,8	90,5	49,07	12,53	71,54	256,0	92,3
2007 VII	0,43	3,51	17,09	9,41	7,65	4,55	1,27	7,07	43,90	6,88
VIII	0,49	4,46	19,14	9,97	8,28	3,80	0,88	7,24	23,96	7,77
IX	0,58	4,90	18,35	10,15	8,15	4,26	1,17	7,52	20,30	6,95
X	0,97	5,44	20,02	10,72	8,83	4,43	0,97	6,74	22,85	8,97
XI	0,72	4,56	19,37	8,58	8,80	4,52	1,23	7,75	21,72	8,42
XII	0,59	4,97	14,60	7,18	7,64	4,92	0,75	5,35	20,87	6,98
2008 I	0,56	4,50	14,53	5,77	10,08	3,77	0,58	5,98	18,75	9,85
II	0,79	5,77	17,27	9,97	9,07	4,10	1,19	6,41	17,92	8,44
III	0,67	5,65	17,58	7,58	8,01	4,78	0,93	5,63	19,75	6,95
IV	1,08	5,77	19,05	8,00	8,64	4,24	1,02	5,59	20,42	8,28
V	0,63	5,14	17,38	9,34	5,90	3,62	1,31	5,70	17,42	7,56
VI	0,82	5,17	17,84	9,07	5,50	3,43	1,35	5,94	17,27	7,58
VII	0,89	5,36	16,02	9,54	6,41	4,20	1,43	5,88	14,48	7,87
VIII	0,78	2,17	15,94	7,74	5,18	3,32	0,66	5,86	11,98	6,47

^a uzyskane przez sypczanie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2008 r. dane wstępne.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2006 I-XII	0,80	1,43	1,04	2,36	2,32	2,72	3,18	3,51
2007 I-XII	1,08	1,73	1,31	2,66	2,68	3,16	3,55	4,08
2007 I-VI	0,98	1,66	1,21	2,52	2,58	3,00	3,42	3,91
2008 I-VI	1,27	2,03	1,57	3,34	3,05	3,56	3,99	4,59
2007 VII	0,91	1,67	1,23	2,60	2,60	3,04	3,44	3,95
VIII	1,07	1,67	1,30	2,62	2,65	3,06	3,51	3,95
IX	1,30	1,76	1,46	2,70	2,79	3,30	3,73	4,27
X	1,28	1,88	1,50	2,82	2,88	3,42	3,82	4,40
XI	1,24	1,92	1,51	2,96	2,92	3,46	3,84	4,44
XII	1,22	1,96	1,52	3,02	2,91	3,48	3,87	4,48
2008 I	1,25	1,97	1,56	3,12	2,95	3,50	3,95	4,50
II	1,26	2,00	1,59	3,24	3,01	3,52	3,98	4,51
III	1,27	2,03	1,59	3,36	3,03	3,52	3,98	4,55
IV	1,29	2,05	1,55	3,38	3,05	3,54	3,98	4,61
V	1,28	2,06	1,57	3,46	3,11	3,58	4,00	4,66
VI	1,25	2,07	1,56	3,50	3,15	3,64	4,02	4,69
VII	1,21	2,08	1,55	3,54	3,18	3,66	4,04	4,72
VIII	1,12	2,09	1,57	3,58	3,20	3,68	4,07	4,74
IX	1,04	2,09	1,56	3,62	3,20	3,70	4,06	4,76

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy	Mieszanka „B” sypka dla bydła dorosłego	Mieszanka „L” sypka dla loch	Mieszanka „P” sypka dla prosiąt	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt	Mieszanka „DJ- 1” sypka dla kur niosek	Koncentrat „Provit” sypki dla tuczników
2006 I-XII	864,6	943,4	1511,1	784,8	1152,6	1010,8	1594,0
2007 I-XII	1022,1	1145,7	1725,8	962,2	1298,3	1171,8	1635,2
2007 I-VI	977,3	1099,2	1664,9	916,4	1261,4	1117,8	1610,0
2008 I-VI	1199,7	1322,9	1908,6	1138,4	1505,9	1361,5	1802,5
2007 VII	991,0	1110,1	1705,5	937,1	1251,8	1141,8	1609,9
VIII	1009,6	1119,8	1710,2	944,5	1259,1	1149,0	1612,3
IX	1079,1	1204,4	1780,7	1010,7	1340,1	1220,6	1644,5
X	1099,8	1230,7	1827,6	1042,7	1379,9	1263,3	1678,4
XI	1114,5	1243,2	1851,2	1057,1	1389,1	1288,7	1710,1
XII	1107,7	1245,7	1845,0	1055,5	1390,9	1291,3	1707,9
2008 I	1112,2	1260,8	1846,8	1075,0	1398,2	1300,9	1722,5
II	1157,9	1292,9	1881,0	1105,5	1452,1	1330,5	1767,2
III	1195,7	1315,6	1909,3	1135,0	1500,1	1353,4	1806,1
IV	1230,1	1339,8	1929,7	1161,9	1547,3	1379,4	1833,9
V	1248,6	1350,5	1942,4	1175,6	1568,6	1397,1	1840,2
VI	1253,9	1377,8	1942,3	1177,3	1569,0	1407,6	1845,0
VII	1254,0	1374,5	1947,4	1174,7	1569,8	1414,7	1848,5
VIII	1242,8	1360,9	1939,6	1161,9	1570,0	1401,2	1843,6
IX	1194,9	1320,5	1909,6	1115,0	1556,2	1375,0	1835,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2007 I	1,472	1,751	2,727	0,989	1,983	3,673	2,486
II	1,366	1,695	2,468	0,976	2,028	3,663	2,639
III	1,412	1,716	2,490	1,006	2,032	3,584	2,696
IV	1,493	1,752	2,520	1,001	2,048	3,456	2,545
V	1,430	1,744	2,464	1,017	2,000	3,446	2,630
VI	1,465	1,751	2,521	1,027	2,181	3,753	2,803
VII	1,541	1,789	2,647	1,028	2,454	4,215	3,028
VIII	1,506	1,750	2,571	1,049	2,524	4,309	3,042
IX	1,426	1,638	2,321	1,062	2,469	4,017	2,836
X	1,427	1,629	2,297	1,105	2,139	3,443	2,725
XI	1,472	1,655	2,381	1,164	1,912	3,093	2,635
XII	1,479	1,666	2,393	1,193	1,967	3,183	2,373
2008 I	1,461	1,640	2,341	1,120	2,026	3,247	2,296
II	1,482	1,651	2,369	1,041	1,850	2,958	2,321
III	1,487	1,642	2,366	0,975	2,004	3,189	2,287
IV	1,505	1,634	2,376	0,902	1,979	3,124	2,197
V	1,502	1,672	2,350	0,841	2,185	3,420	2,250
VI	1,504	1,663	2,357	0,812	2,336	3,661	2,326
VII	1,522	1,681	2,395	0,778	2,413	3,797	2,408
VIII	1,684	1,875	2,672	0,763	2,446	3,882	2,395
IX	1,779	2,094	2,929	0,781	2,528	4,161	2,345

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

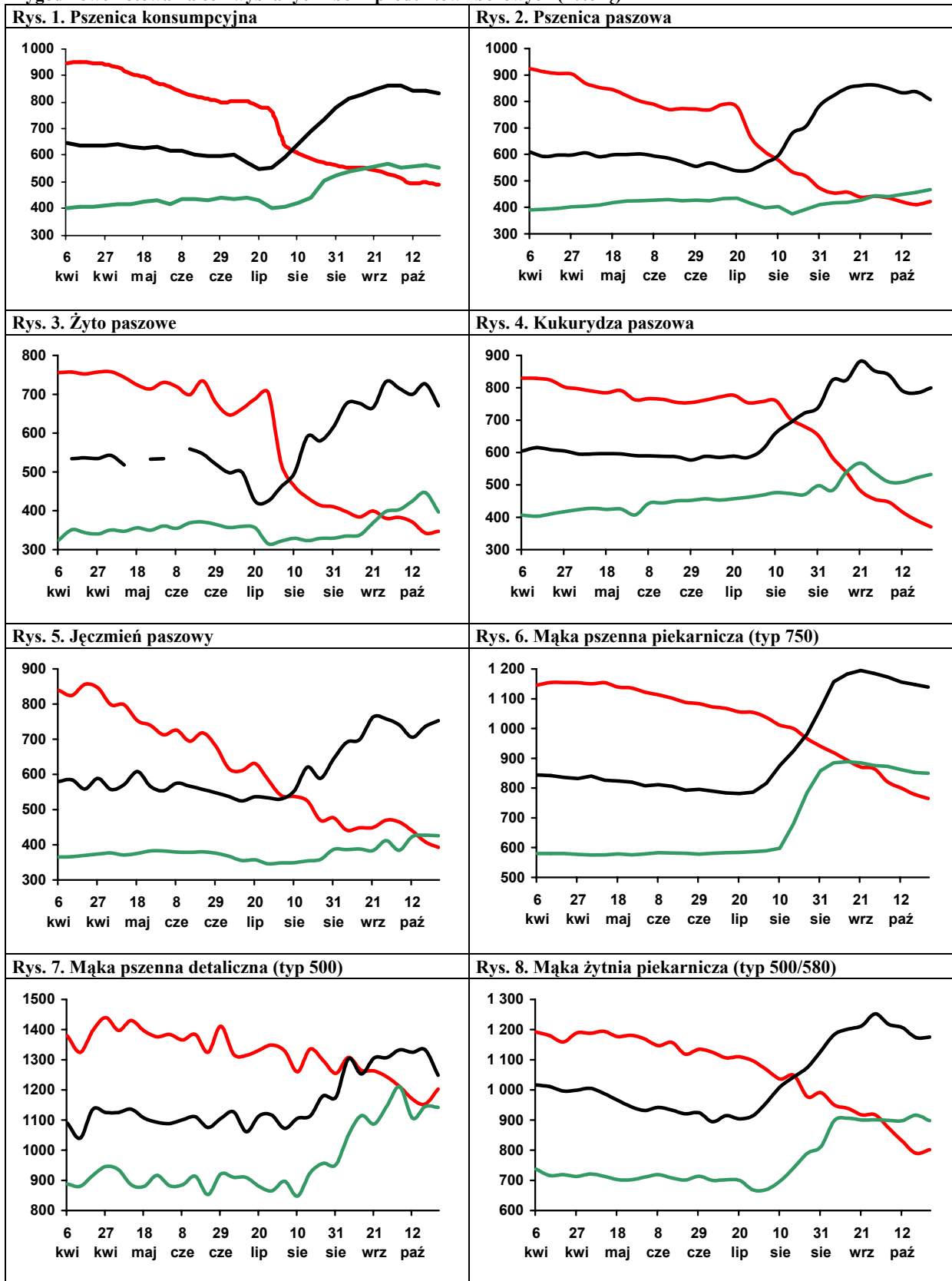
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna Niemcy	Pszenica konsumpcyjna Czechy	Żyto konsumpcyjne Niemcy	Jęczmień paszowy Niemcy	Jęczmień paszowy Czechy	Kukurydza paszowa Słowacja	Kukurydza paszowa Czechy
2007 I	154,33	141	155,90	143,62	122	124	154
II	154,91	144	159,66	143,04	116	124	145
III	154,91	148	162,55	139,93	115	131	130
IV	156,13	149	159,58	140,09	120	132	142
V	157,32	149	159,73	143,00	121	125	138
VI	160,52	146	158,10	145,85	112	124	148
VII	194,75	148	172,88	159,86	131	139	140
VIII	211	180	194	183	149	142	152
IX	253	188	250	219	158	166	163
X	255	214	250	230	206	235	214
XI	239	224	238	223	199	220	212
XII	254	225	240	237	202	220	211
2008 I	258	229	251	238	198	223	211
II	263	239	245	233	256	223	223
III	250	242	220	232	234	214	222
IV	229	250	.	201	244	209	223
V	217	237	.	192	219	221	215
VI	204	238	189	173	206	206	208
VII	202	235	177	171	171	185	209
VIII	178	186	154	157	146	181	183

Źródło: ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

Legenda:
 2008 — (red line) 2007 — (black line) 2006 — (green line)

Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2006-08; ZSRIR, MRiRW.

Rynek cukru

Piotr Szajner

Kwota produkcji cukru w sezonie 2008/2009 wynosi 1405 tys. ton, wobec 1533 tys. ton w sezonie poprzednim. Powodem tego jest reforma systemu regulacji rynku cukru w UE, której jednym z celów jest zmniejszenie produkcji w skali roku o 5-6 mln ton.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych według szacunków GUS wynosi ok. 213 tys. ha i jest o 14%. Według szacunków związków branżowych zasiewy wyniosły ok. 180 tys. ha. Plony przewidywane są w wysokości ok. 500-520 dt/ha, a zbiory mogą osiągnąć poziom 9,3 mln ton. W tych warunkach produkcja cukru może wynieść 1450 tys. ton i będzie o ok. 40 tys. ton większa od kwoty produkcyjnej oraz o 200 tys. ton mniejsza zużycia krajowego. W sezonie 2008/2009 uwidocznia się pierwsze skutki reformy systemu regulacji rynku cukru w UE. W tych uwarunkowaniach Polska i wiele innych krajów członkowskich staną się importerami netto cukru.

Minimalna cena skupu w sezonie 2008/2009 wynosi 27,83 EUR/tonę, tj. o 6,7% niższa w porównaniu z sezonem 2007/2008. W związku z tym ceny skupu w 2008 r. spadną do ok. 97 zł/tonę i będą o ok. 11% niższe niż przed rokiem. Spadek cen będzie częściowo rekompensowany w formie płatności cukrowych, które mogą wynieść ok. 43,1 zł/tonę, wobec 37,29 zł/tonę w poprzednim sezonie.

Zużycie cukru w kraju wynosi ok. 1620 tys. ton. Konsumpcja w gospodarstwach domowych wykazuje tendencję spadkową, a wzrasta zużycie we wtórnym przetwórstwie żywności. W pierwszym półroczu 2008 r. konsumpcja cukru per capita w gospodarstwach domowych zmniejszyła się o 1,6%. Na tej podstawie ocenia się, że w skali całego roku może ono zmniejszyć się do ok. 16,8 kg/osobę. Przed integracją z UE indywidualne spożycie cukru wynosiło ok. 20 kg per capita. Rosnące zużycie cukru w przemyśle spożywczym potwierdza duża produkcja

artykułów spożywczych zawierających cukier, w tym cukierków, przetworów owocowych i słodzonych napojów. W 2008 r. możliwy jest także wzrost zużycia cukru w przemyśle chemicznym, w tym przede wszystkim nadwyżek produkcyjnych.

W wrześniu br. ceny zbytu cukru paczkowanego wzrosły o 7,5%, a workowanego o 4%. Mimo to ceny zbytu są odpowiednio o 6 i 13% niższe niż we wrześniu 2007 r. Powodem wzrostu cen było zmniejszenie podaży na rynku krajowym oraz deprecjacja złotego względem euro. W konsekwencji cena referencyjna (631,9 EUR/tonę) wyrażona w złotych wzrosła do 2,13 zł/kg. W handlu detalicznym ceny wykazywały niewielkie zmiany i w porównaniu do lipca i wyniosły 2,55 zł/kg. W porównaniu z wrześniem 2007 r. ceny były o 14% niższe. Cena referencyjna cukru w UE w sezonie 2008/2009 spadnie o 14,3% do 541,5 EUR/tonę. W konsekwencji w czwartym kwartale br. mogą wystąpić dalsze obniżki cen cukru.

W ciągu ośmiu miesięcy br. eksport cukru wyniósł 291 tys. ton, w tym ok. 158 tys. ton do krajów UE. Na rynek unijny cukier sprzedawano po 480-545 EUR/tonę, a więc poniżej ceny referencyjnej (631,9 EUR/tonę). W eksporcie do krajów trzecich uzyskiwano ceny 220-250 EUR/tonę, które były zbliżone do cen na rynku światowym. Przedmiotem eksportu były nadwyżki produkcyjne z kampanii 2007/2008. Import cukru wyniósł ok. 84 tys. ton i był znacznie większy niż przed rokiem. W związku z przewidywaną małą produkcją cukru w pierwszym półroczu 2009 r. możliwy jest znaczący wzrost importu.

W październiku 2008 r. na rynku światowym ceny cukru białego obniżyły się do 325 USD/tonę. W transakcjach gotówkowych za cukier surowy na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) płacono ok. 290 USD/tonę.

Tab. 1. Produkcja wybranych artykułów spożywczych zawierających cukier (tys. ton, mln hl)

Miesiące		Czekolada	Wyroby czekoladowane	Cukierki	Dżemy owocowe	Słodzone napoje bezalkoholowe
2007	VII	7,3	6,6	3,9	4,7	3,4
	VIII	14,1	9,9	4,0	3,4	2,5
	IX	16,1	11,5	4,0	4,0	2,3
	X	17,5	13,6	4,7	4,7	2,0
	XI	15,8	11,7	4,4	3,9	2,5
	XII	10,2	9,1	3,3	3,3	2,3
2008	I	14,0	9,8	4,2	4,2	3,1
	II	13,4	8,6	4,3	7,1	2,2
	III	11,7	6,8	4,0	6,3	2,6
	IV	11,6	6,2	4,8	8,1	3,1
	V	8,5	5,6	4,6	6,4	3,3
	VI	8,4	5,4	5,3	9,7	3,5
	VII	8,5	5,8	4,2	4,9	3,1
	VIII	14,5	8,3	3,8	4,6	2,9
I-VIII 2007		94,1	57,5	33,8	33,9	22,0
I-VIII 2008		90,6	56,5	35,2	51,2	23,9
I-VIII 08 / I-VIII 07 •100%		96,3	98,2	104,2	150,8	107,7

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane GUS z przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

Tab. 2. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące	Eksport			Import			
	ogółem	UE-27	kraje trzecie	ogółem	UE-27	kraje trzecie	
2007	VII	414,69	547,00	254,62	656,35	790,49	364,63
	VIII	387,56	456,86	242,91	578,14	614,07	486,32
	IX	340,07	502,89	239,23	570,82	587,46	483,46
	X	351,39	491,66	220,13	624,47	657,32	526,23
	XI	303,70	505,25	214,01	588,59	615,72	558,76
	XII	336,34	534,68	216,01	569,64	576,61	555,38
2008	I	374,45	542,97	221,56	596,57	622,20	576,20
	II	359,49	522,68	229,89	549,50	544,03	554,73
	III	388,47	545,39	238,27	535,00	554,67	509,10
	IV	403,29	502,05	253,53	581,13	640,48	400,52
	V	365,00	490,91	233,40	585,64	632,08	450,57
	VI	372,76	512,02	232,52	501,53	662,30	484,29
	VII	385,15	488,32	235,55	539,56	561,62	374,50
	VIII	416,51	493,79	252,70	494,05	557,73	442,62

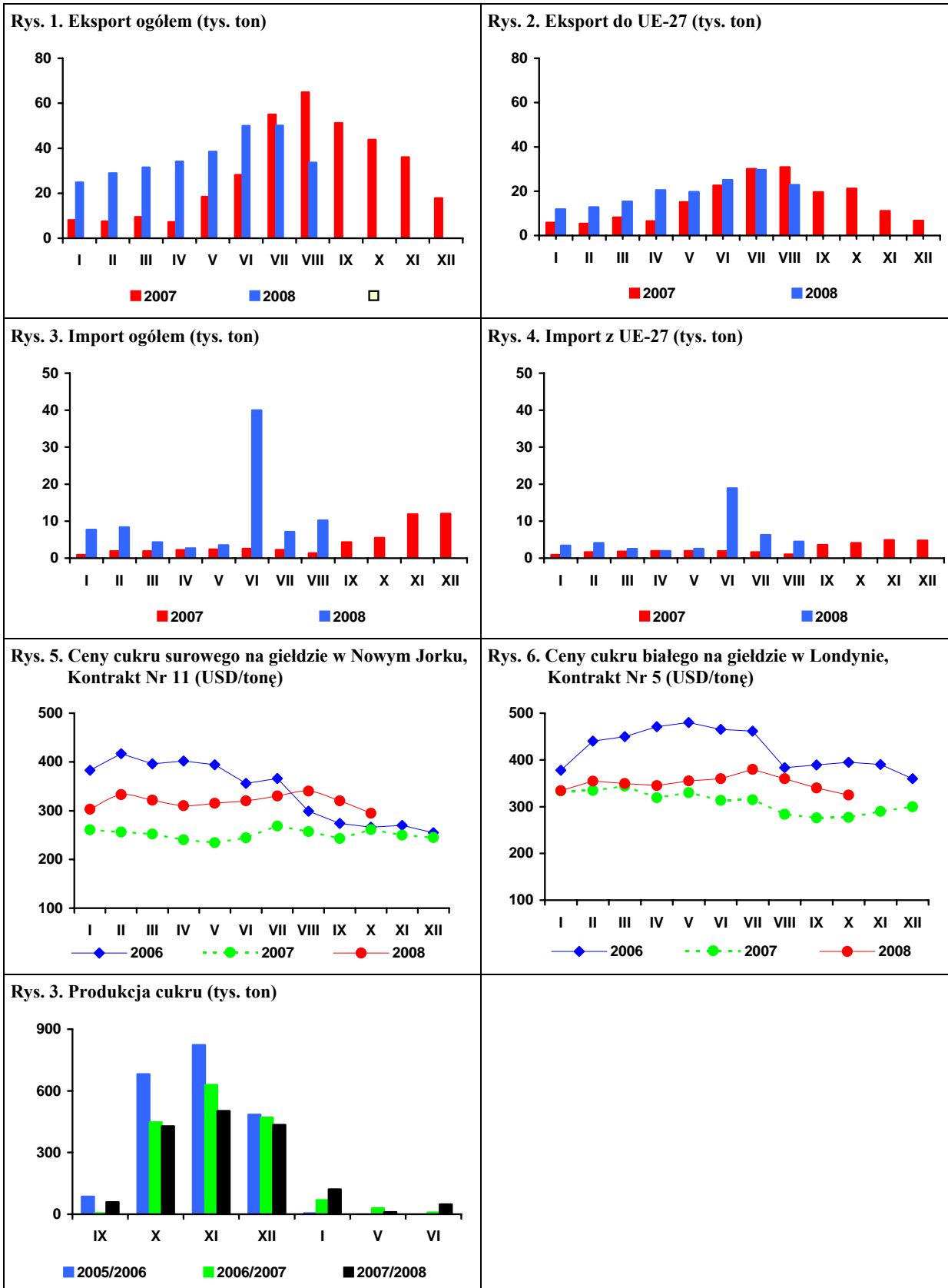
Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 3. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące	Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna	
	workowany	paczkowany			
2007	VII	2,44	2,43	2,38	2,97
	VIII	2,48	2,46	2,39	2,94
	IX	2,45	2,42	2,39	2,93
	X	2,45	2,50	2,34	2,93
	XI	2,45	2,55	2,31	2,94
	XII	2,40	2,51	2,28	2,94
2008	I	2,35	2,40	2,28	2,93
	II	2,28	2,26	2,26	2,90
	III	2,15	2,16	2,24	2,80
	IV	2,12	2,12	2,18	2,71
	V	2,10	2,16	2,15	2,69
	VI	2,09	2,13	2,13	2,62
	VII	2,03	2,05	2,06	2,57
	VIII	2,06	2,12	2,06	2,54
	IX	2,14	2,28	2,13	2,55

^a cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

W sezonie 2008/09 relacje podaźowo/popytowe na światowym rynku oleistych będą bardziej zrównoważone niż w sezonie poprzednim. Ceny nasion oleistych i produktów pochodnych (olejów i śrut) będą niższe w porównaniu z rekordowo wysokimi cenami w sezonie 2007/08.

Od początku bieżącego sezonu ceny rzepaku i produktów jego przerobu na rynku europejskim maleją. W październiku były już niższe niż przed rokiem. Według notowań z 23 października za rzepak (426 USD/tonę), olej rzepakowy (1005 USD/tonę) i śrutę rzepakową (145 EUR/tonę) płacono odpowiednio o 19, 17 i 46% mniej niż przed rokiem.

Na rynku krajowym w październiku ceny rzepaku (średnio 1215 zł/tonę) i oleju rzepakowego (3490 zł/tonę) były nadal odpowiednio o 14 i 26% wyższe niż przed rokiem, natomiast ceny śruty rzepakowej (440 zł/tonę) były istotnie niższe (o 16%).

Mimo poprawy relacji cen rzepak/pszenica, nie nastąpił znaczący wzrost areалу uprawy rzepaku pod zbiory 2009 r. Rzekpak ozimy zasiano na powierzchni ok. 770 tys. ha, tj. o niecałe 3% większej w porównaniu z tegoroczną powierzchnią zbiorów. Przy niewielkim wzroście areálu uprawy i plonach równie wysokich jak w ostatnich latach (ok. 26-27 dt/ha), przyszłoroczne zbiory mogą wynieść 2,1-2,2 mln ton, a więc byłyby równie wysokie jak w latach 2007-2008.

W sezonie 2008/09 krajowe zasoby rzepaku (produkcja łącznie z zapasami początkowymi) wynoszą ok. 2,1 mln ton i są tylko o ok. 4% mniejsze niż w sezonie poprzednim. W przypadku dużego wzrostu zużycia oleju rzepakowego w produkcji biokomponentów (estrów), przerób rzepaku może powiększyć się do ok. 1,8 mln ton, tj. o ok. 15%, a jego eksport zmaleć do ok. 200 tys. ton, tj. 2,5-krotnie.

W sierpniu br. krajowy sektor olejarski (zakłady liczące co najmniej 50 osób stałej załogi) wyprodukował ok. 63 tys. ton

surowego oleju rzepakowego, tj. o ok. 71% więcej niż przed miesiącem i o ok. 8% więcej niż przed rokiem; natomiast w pierwszych siedmiu miesiącach br. łącznie ok. 353 tys. ton, tj. o ok. 7% mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Produkcja oleju rzepakowego rafinowanego (ok. 262 tys. ton) i margaryn (210 tys. ton) była po ok. 4% mniejsza niż przed rokiem.

W sezonie 2008/09 pogorszą się wyniki handlu zagranicznego w sektorze oleistych. Zmaleje znacząco eksport rzepaku i oleju rzepakowego, zaś import surowców i produktów oleistych będzie nadal wysoki. Ujemne saldo w handlu oleistymi wzrośnie. W pierwszych ośmiu miesiącach br. wywieziono: 127 tys. ton rzepaku (o 62% mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego), 83 tys. ton oleju rzepakowego (o 53% mniej), 258 tys. ton śruty rzepakowej (o 9% więcej) i 63 tys. ton margaryn (o 57% więcej). Przywieziono: 1348 tys. ton śrut oleistych (o 3% mniej niż w pierwszych ośmiu miesiącach roku poprzedniego), 268 tys. ton olejów roślinnych (o 11% więcej), 145 tys. ton nasion oleistych (o pięciokrotnie więcej) i 31 tys. ton margaryn (o 70% więcej).

W październiku, w porównaniu z miesiącem poprzednim, jak i w relacji do października roku poprzedniego, olej rzepakowy konfekcjonowany podrożał więcej w zbyciu, niż w detalu.

W pierwszych 9-u miesiącach br. wzrost cen detalicznych tłuszczów roślinnych (o 12,7%) był znacznie większy niż wszystkich pozostałych grup artykułów żywnościowych, z wyjątkiem ziemniaków. W 2008 r. średni poziom cen detalicznych tłuszczów roślinnych może być o ok. 15% wyższy niż w roku poprzednim. W I półroczu 2009 r. cen tłuszczów roślinnych będą nadal rosnąć, z powodu wyższych kosztów surowcowych i poza-surowcowych dla przemysłu tłuszczowego oraz spodziewanego w tym czasie znaczącego wzrostu cen tłuszczów zwierzęcych surowych i topionych.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	429 465	197 914	831 920	21,82	33,0	72,2
2007 I-XII	633 054	381 522	262 760	751 816	19,72	41,5	84,2
2007 VIII	58 272	29 462	21 244	66 490	1,74	36,5	87,6
IX	57 986	28 289	17 867	68 408	1,79	30,8	84,8
X	57 509	43 126	23 215	77 420	2,03	40,4	74,3
XI	56 440	41 993	20 095	78 338	2,05	35,6	72,0
XII	48 888	26 365	20 802	54 451	1,43	42,6	89,8
2008 I	52 715	36 548	14 142	75 121	2,0	26,8	70,2
II	53 726	37 959	13 126	78 559	2,1	24,4	68,4
III	45 134	38 410	8 716	74 828	2,0	19,3	60,3
IV	46 559	29 893	9 276	67 176	1,8	19,9	69,3
V	32 338	31 044	6 733	56 649	1,5	20,8	57,1
VI	22 764	29 876	9 642	42 998	1,1	42,4	52,9
VII	36 665	27 768	16 727	47 706	1,3	45,6	76,9
VIII	62 785	36 081	13 573	85 293	2,2	21,6	73,6
Zmiany w %							
VIII 2008 / VII 2008	71,2	29,9	-18,9	78,8	78,8	x	x
VIII 2008 / VIII 2007	7,7	22,5	-36,1	28,3	28,3	x	x
VIII 2008 / XII 2007	28,4	36,9	-34,8	56,6	56,6	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	8 666	185 693	423 342	11,09	30,9	141,8
2007 I-XII	633 054	15 714	250 613	398 155	10,43	39,6	159,0
2007 VIII	58 272	1697	19 913	40 056	1,05	34,2	145,5
IX	57 986	2721	17 379	43 328	1,14	30,0	133,8
X	57 509	4857	22 231	40 135	1,05	38,7	143,3
XI	56 440	2873	18 175	41 138	1,08	32,2	137,2
XII	48 888	1499	17 655	32 732	0,86	36,1	149,4
2008 I	52 715	1540	13 223	41 032	1,08	25,1	128,5
II	53 726	3113	12 423	44 416	1,16	23,1	121,0
III	45 134	3131	7 030	41 235	1,08	15,6	109,5
IV	46 559	4386	8 135	42 810	1,12	17,5	108,8
V	32 338	6295	5 254	33 379	0,88	16,2	96,9
VI	22 764	5781	8 971	19 574	0,51	39,4	116,3
VII	36 665	4984	15 824	25 825	0,68	43,2	142,0
VIII	62 785	5770	12 300	56 255	1,48	19,6	111,6
Zmiany w %							
VIII 2008 / VII 2008	71,2	15,8	-22,3	117,8	117,8	x	x
VIII 2008 / VIII 2007	7,7	240,0	-38,2	40,4	40,4	x	x
VIII 2008 / XII 2007	28,4	284,9	-30,3	71,9	71,9	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śrutu rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2006 I-XII	900 554	2 117 286	400 876	2 616 964	44,5	34,4
2007 I-XII	949 581	2 132 824	430 831	2 651 574	45,4	35,8
2007 VIII	86 979	150 578	36 764	200 793	42,3	43,3
IX	86 264	240 590	38 436	288 418	44,6	29,9
X	84 660	166 284	55 284	195 660	65,3	43,3
XI	73 332	191 907	46 433	218 806	63,3	33,5
XII	79 073	172 665	50 053	201 685	63,3	39,2
2008 I	79 073	172 665	50 053	201 685	63,3	39,2
II	80 589	199 976	55 993	224 572	69,5	35,9
III	67 701	142 394	43 849	166 246	64,8	40,7
IV	69 839	129 422	42 538	156 723	60,9	44,6
V	48 507	191 813	18 289	222 031	37,7	21,8
VI	34 146	208 680	17 158	225 668	50,2	15,1
VII	54 998	135 285	16 790	173 493	30,5	31,7
VIII	94 178	167 951	37 795	224 334	40,1	42,0
Zmiany w %						
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	71,2	24,1	125,1	29,3	x	x
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	7,7	10,3	-19,5	16,4	x	x
<u>VIII 2008</u> <u>XII 2007</u>	28,4	-12,5	-18,6	2,5	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 4. Krajowy bilans śrutu rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2006 I-XII	900 554	10 044	392 913	517 685	43,6	174,0
2007 I-XII	949 581	7 121	397 411	559 291	41,9	169,8
2007 VIII	87 408	754	45 099	43 063	51,6	203,0
IX	86 979	1 729	34 567	54 141	39,7	160,7
X	86 264	432	34 873	51 823	40,4	166,5
XI	84 660	286	48 597	36 349	57,4	232,9
XII	73 332	549	42 965	30 916	58,6	237,2
2008 I	79 073	1 223	48 087	32 209	60,8	245,5
II	80 589	456	52 822	28 223	65,5	285,5
III	67 701	1 128	41 287	27 542	61,0	245,8
IV	69 839	1 223	39 939	31 123	57,2	224,4
V	48 507	962	14 318	35 151	29,5	138,0
VI	34 146	1 496	13 099	22 543	38,4	151,5
VII	54 998	513	12 913	42 598	23,5	129,1
VIII	94 178	447	35 400	59 225	37,6	159,0
Zmiany w %						
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	71,2	-12,9	174,1	39,0	x	x
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	7,7	-40,7	-21,5	37,5	x	x
<u>VIII 2008</u> <u>XII 2007</u>	28,4	-18,6	-17,6	91,6	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	345 455	25 078	39 941	330 592	8,66	11,6	104,5
2007 I-XII	345 054	31 939	62 803	314 190	8,23	18,2	109,8
2007 VIII	29 724	1 894	4 874	26 744	0,70	16,4	111,1
IX	32 141	2 713	6 478	28 376	0,74	20,2	113,3
X	34 778	3 108	8 603	29 283	0,77	24,7	118,8
XI	32 628	3 279	8 213	27 694	0,73	25,2	117,8
XII	22 746	4 866	4 640	22 972	0,60	20,4	99,0
2008 I	27 706	5 849	5 908	27 647	0,73	21,3	100,2
II	28 111	4 519	5 581	27 049	0,71	19,9	103,9
III	24 567	4 085	4 831	23 821	0,62	19,7	103,1
IV	25 505	3 832	5 906	23 431	0,61	23,2	108,9
V	25 184	2 848	54 001	-25 969	-0,68	214,4	-97,0
VI	28 586	3 703	8 584	23 705	0,62	30,0	120,6
VII	23 541	2 874	8 901	17 514	0,46	37,8	134,4
VIII	26 990	2 831	6 053	23 768	0,62	22,4	113,6
Zmiany w %							
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	14,7	-1,5	-32,0	35,7	35,7	x	x
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	-9,2	49,5	24,2	-11,1	-11,1	x	x
<u>VIII 2008</u> <u>XII 2007</u>	18,7	-41,8	30,5	3,5	3,5	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenica	Relacja cen
2006 I-XII	934,4	447,6	2,09
2007 I-XII	956,6	699,6	1,37
2007 IX	1053,4	837,3	1,26
X	1065,0	825,7	1,29
XI	1009,8	799,1	1,26
XII	1081,4	803,8	1,35
2008 I	1085,0	861,2	1,26
II	1144,0	879,7	1,30
III	1188,0	909,6	1,31
IV	1370,0	921,6	1,49
V	1567,0	844,6	1,86
VI	1548,0	804,1	1,93
VII	1273,8	689,7	1,85
VIII	1248,3	573,6	2,18
IX	1250,4	571,1	2,19
Zmiany w %			
<u>XI 2008</u> <u>VIII 2008</u>	0,2	-0,4	x
<u>XI 2008</u> <u>XI 2007</u>	18,7	-31,8	x
<u>XI 2008</u> <u>XII 2007</u>	15,6	-28,9	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy
2006 I-XII	3,22	3,87	4,07	4,70	5,24	5,60
2007 I-XII	3,63	3,64	4,29	4,91	5,35	5,53
2007 IX	3,62	4,13	4,20	4,90	5,39	5,52
X	3,86	4,65	4,68	5,04	5,44	5,63
XI	4,00	x	5,01	5,22	5,57	5,83
XII	3,94	x	5,02	5,30	5,66	5,95
2008 I	4,01	x	5,54	5,44	5,78	6,03
II	4,13	4,04	5,51	5,54	5,93	6,11
III	4,65	4,52	5,58	5,77	6,07	6,27
IV	4,63	4,87	5,74	5,96	6,24	6,48
V	4,63	5,04	5,97	6,03	6,42	6,93
VI	4,68	x	5,97	6,10	6,55	7,15
VII	4,71	x	5,55	6,16	6,62	7,29
VIII	4,62	x	5,86	6,20	6,69	7,38
IX	4,66	x	5,83	6,17	6,77	7,53
Zmiany w %						
XI 2008 VIII 2008	0,9	x	-0,5	-0,5	1,2	2,0
XI 2008 XI 2007	28,7	x	38,8	25,9	25,6	36,4
XI 2008 XII 2007	18,3	x	16,1	16,4	19,6	26,6

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

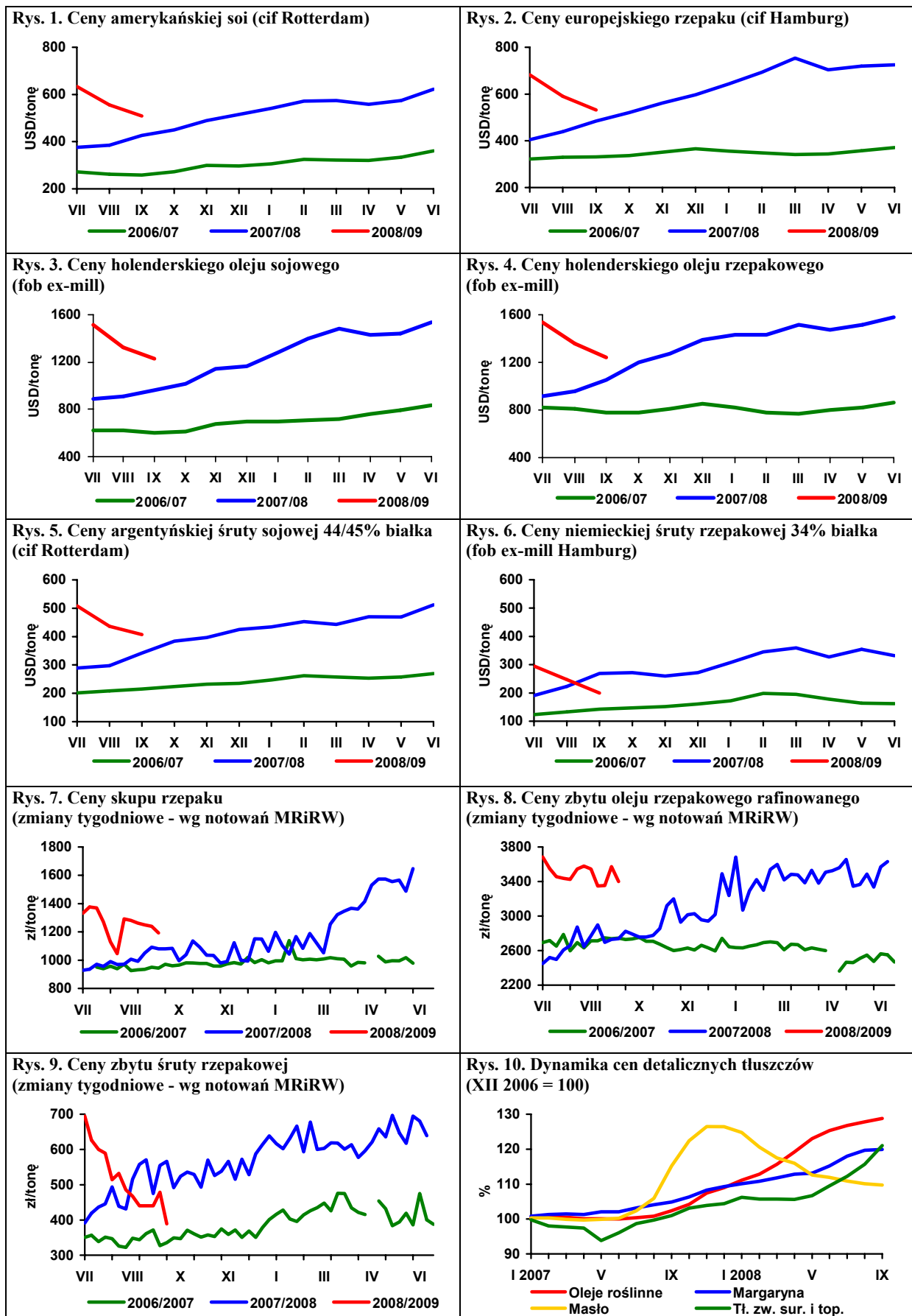
Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	margaryna palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 250 g	masmix za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	margaryna palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 500 g	masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2006 I-XII	3,72	4,76	6,62	11,44	2,83	4,88	6,26	12,13	15,15	4,60
2007 I-XII	4,40	5,24	7,16	13,15	2,78	5,16	x	12,18	16,90	4,40
IX	4,36	5,16	7,21	15,06	2,84	5,16	x	12,28	18,50	4,32
X	4,96	5,40	7,36	15,61	3,01	5,32	x	12,40	19,70	4,40
XI	5,24	5,44	7,53	15,45	3,05	5,56	x	12,43	20,55	4,56
XII	5,28	5,44	7,31	14,97	3,06	5,68	x	12,53	20,55	4,68
2008 I	5,32	x	x	14,10	3,14	7,36 ^c	x	12,73	20,35	4,72
II	5,76	5,40	x	13,71	3,17	7,52 ^c	x	12,80	19,70	4,72
III	5,92	5,64	x	13,59	3,17	7,76 ^c	x	12,80	19,30	4,80
IV	5,96	5,60	x	13,36	3,16	7,92 ^c	x	12,85	18,90	4,80
V	5,88	5,64	x	13,12	3,25	8,08	x	13,15	18,35	4,84
VI	6,24	5,64	x	13,05	3,69	8,40	x	13,50	18,25	4,88
VII	6,40	5,60	x	13,00	3,70	8,84	x	13,65	18,05	5,04
VIII	6,44	5,72	x	12,93	3,99	9,20	x	13,88	17,90	5,20
IX	6,60	5,68	x	12,86	4,45	9,28	x	13,98	17,85	5,48
Zmiany w %										
XI 2008 VIII 2008	2,5	-0,7	x	-0,5	11,5	0,9	x	0,7	-0,3	5,4
XI 2008 XI 2007	51,4	10,1	x	-14,6	56,7	79,8	x	13,8	-3,5	26,9
XI 2008 XII 2007	25,0	4,4	x	-14,1	45,4	63,4	x	11,6	-13,1	17,1

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% mas, ^c Od I 2008 r. Margaryna do pieczenia, np. Kasia

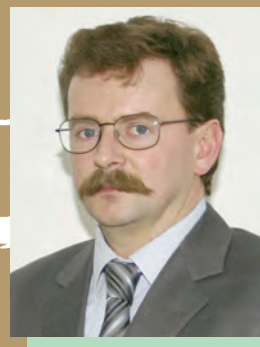
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

Z powodu obniżenia areалу uprawy, a przede wszystkim spadku plonowania, zbiory ziemniaków w Polsce w 2008 r. obniżyły się o ok. 12% i wyniosły 10,4 mln ton, wobec 11,8 mln ton w 2007 r. Również jakość ziemniaków jest nieco gorsza niż w roku ubiegłym. W konsekwencji ich ceny od początku bieżącego sezonu kształtują się na wyższym nawet o kilkadziesiąt procent poziomie niż w analogicznym okresie 2007 r.

We wrześniu średnie ceny ziemniaków na targowiskach wyniosły 80,6 zł/dt i były o ok. 32% wyższe niż we wrześniu 2007 r. W IV kwartale 2008 r. poziom tych cen może mieścić się w przedziale 70-72 zł/dt będzie wówczas o 26-30% wyższy niż w IV kwartale 2007 r. W okresie zimy i wczesną wiosną ceny ziemniaków będą rosnąć, podczas gdy w ubiegłym sezonie od października do czerwca były stabilne i kształtowały się w przedziale 54-57 zł/dt.

Od początku bieżącego sezonu ziemniaki są droższe również w obrocie hurtowym, a skala ich wzrostu jest większa niż na targowiskach. Obecnie na krajowych rynkach hurtowych notowania cen ziemniaków wahają się w od 38 do 70 zł/dt. Przewiduje się, że przeciętny ich poziom w skali całego sezonu wyniesie ok. 65 zł/dt, wobec ok. 40 zł/dt w sezonie 2007/08.

Także ceny skupu ziemniaków są wyższe niż przed rokiem. Na początku bieżącego sezonu, gdy w skupie pojawiły się ziemniaki wczesne, ich ceny były o 11% wyższe niż w lipcu poprzedniego roku. W sierpniu ta różnica wzrosła do 45%, ale w bieżącym roku zbiór ziemniaków był w tym czasie znacznie mniej

zaawansowany niż przed rokiem. We wrześniu, gdy w skupie pojawiły się ziemniaki skrobiowe i do produkcji suszów, średnia cena była o ok. 19% wyższa niż w roku ubiegłym i wynosiła 23,7 zł/dt.

Tegoroczna kampania skupu i przerobu ziemniaków rozpoczęła się późno, bo dopiero w połowie września. Dobre warunki i prognozy pogodowe sprawiły, że rolnicy nie musieli się spieszyć ze zbiorem ziemniaków. Przedsiębiorstwa przemysłu skrobiowego zakontraktowały w tym sezonie blisko 25 tys. ha ziemniaków skrobiowych na dostawy 700-720 tys. ton ziemniaków. Jakość surowca w obecnej kampanii, podobnie jak w poprzednim sezonie, jest bardzo dobra. Sprzyjające warunki pogodowe spowodowały, że skrobiowość ziemniaków w kampanii 2008/09 może wynieść ok. 18-18,5%. Produkcja skrobi w sezonie 2008/09 wyniesie prawdopodobnie ok. 125 tys. ton, co oznaczać będzie wykorzystanie kontyngentu poniżej 90%.

W pierwszych miesiącach sezonu 2008/09 widać pewne oznaki ożywienia w eksporcie przetworów ziemniaczanych, które, jeśli nie będzie pogorszenia opłacalności sprzedaży na rynki zagraniczne z powodu aprecjacji złotówki, powinno się też utrzymać w dalszej części sezonu. Natomiast eksport ziemniaków do bezpośredniej konsumpcji, jak dotychczas jest marginalny. Niższy niż ubiegłym roku jest import produktów skrobiowych, zwłaszcza syropów skrobiowych i dekstryn; ok. 2-krotnie mniejszy jest również przywóz frytek i chipsów.

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej ^a		
	2006	2007	2008	2005	2006	2007
I	.	.	.	-	1 894	-
II	.	.	.	-	41	-
III	.	.	.	-	-	-
IV	39 100	34 600	51 800	-	-	-
V	32 400	28 400	42 400	-	-	-
VI	29 400	10 200	35 100	-	-	-
VII	21 900	22 800	32 700	-	-	-
VIII	36 700	69 100	49 100	806	-	2 363
IX	159 600	298 500	223 400	27 538	12 631	28 984
X	326 900	303 300		41 608	37 510	35 730
XI	133 700	129 300		20 373	17 714	14 131
XII	45 400	41 500		5 092	1 999	-
RAZEM	747 500 ^b	864 500 ^c	434 500	95 417	71 789	81 208

^a krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, ^b okres VII -XII 2006, ^c okres VII-XII 2007

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2007 I-XII	1 522	1 651	20 097	25 523	151	46 386	11 390	90 153	14 190	5 429
2007 VII	13	-	1 239	942	18	3 748	1 111	7 773	1 202	238
VIII	25	-	2 421	948	9	3 511	1 119	7 814	1 033	299
IX	39	-	7 399	3 864	17	4 805	860	7 689	1 151	384
X	38	1	4 871	3 432	9	4 869	1 138	8 824	929	522
XI	44	7	2 231	3 877	4	4 092	1 019	7 558	1 117	499
XII	76	252	981	3 353	16	3 426	785	6 399	920	530
2008 I	48	367	1 745	2 435	317	8 719	600	8 004	916	458
II	269	465	2 557	3 611	17	3 791	714	7 412	1 140	644
III	314	260	3 173	3 214	7	4 732	593	7 433	1 158	680
IV	265	969	5 592	2 675	5	4 601	449	8 348	1 040	733
V	1 463	402	4 155	3 223	7	4 209	599	7 307	1 622	638
VI	352	0	1 151	2 919	14	3 275	711	8 435	1 478	450
VII	7	0	305	3 685	13	5 152	745	10 176	1 035	488
VIII	10	0	134	2 035	5	4 229	556	9 588	949	299

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006 I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2007 I-XII	79 048	32 086	66 176	9 295	50 721	152 471	86 443	50 624	5 065	2 987
2007 VII	113	1 528	3 378	897	4 151	18 690	8 043	5 087	794	110
VIII	391	1 072	437	627	3 755	11 836	7 851	4 663	559	99
IX	66	77	22	574	4 410	13 814	7 321	3 771	577	86
X	53	77	66	598	5 044	11 867	7 442	3 319	620	168
XI	130	-	44	453	3 888	11 520	7 911	2 986	412	169
XII	688	165	407	323	2 196	6 808	4 079	2 342	249	144
2008 I	703	1	708	532	2 023	8 927	6 030	3 256	343	138
II	1 636	974	906	584	3 233	10 225	5 463	2 270	276	150
III	2 292	3 896	1 584	632	2 615	8 641	6 357	3 050	227	99
IV	7 595	5 274	2 251	752	2 283	8 424	6 434	4 865	269	190
V	25 425	1 036	5 537	869	2 576	8 636	4 978	2 430	477	110
VI	8 812	1 481	2 504	848	3 128	9 466	5 435	2 036	483	142
VII	306	856	969	2 447	2 839	8 071	5 846	2 785	344	212
VIII	62	-	260	1 019	2 412	6 850	6 056	2 520	322	85

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj ceny	VIII 2007	VI 2008	VII 2008	VIII 2008	Wskaźnik zmian cen	
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	roczny %	miesięczny %
Ziemniaki	skupu	19,9	50,8	39,5	23,7	119,1	60,0
	targowiskowa	61,0	122,6	93,6	80,6	132,1	86,1
	detaliczna (zł/kg)	0,76	1,42	1,13	1,03	135,5	91,2
	importowa	191,0	73,0	100,7	.	137,8	137,9
	eksportowa	29,0	47,4	83,4	.	323,3	175,9
Relacje cen	skup / targowisko	0,33	0,41	0,42	0,29	-	-
	targowisko / detal	0,80	0,86	0,83	0,78	-	-
	skup / detal	0,26	0,36	0,35	0,23	-	-
Ziemniaki skrobiowe^a	skupu (zł/t)	143,2	123,2	124,2	127,4	89,0	102,5
Skrobia ziemniaczana	zbytu (zł/kg)	2,65	1,86	1,93	1,89	71,3	97,9
Skrobia ziemniaczana	detaliczna (zł/kg)	4,68	4,39	4,37	4,35	92,9	99,5
Frytki	detaliczna (zł/kg)	9,16	9,28	9,30	9,36	102,2	100,6
Chipsy	detaliczna (zł/kg)	32,00	33,40	33,60	33,80	105,6	100,6
Pyzy ziemniaczane	detaliczna (zł/kg)	7,24	7,70	7,70	7,74	106,9	100,5
Kopytka	detaliczna (zł/kg)	7,64	8,32	8,36	8,36	109,4	100,0

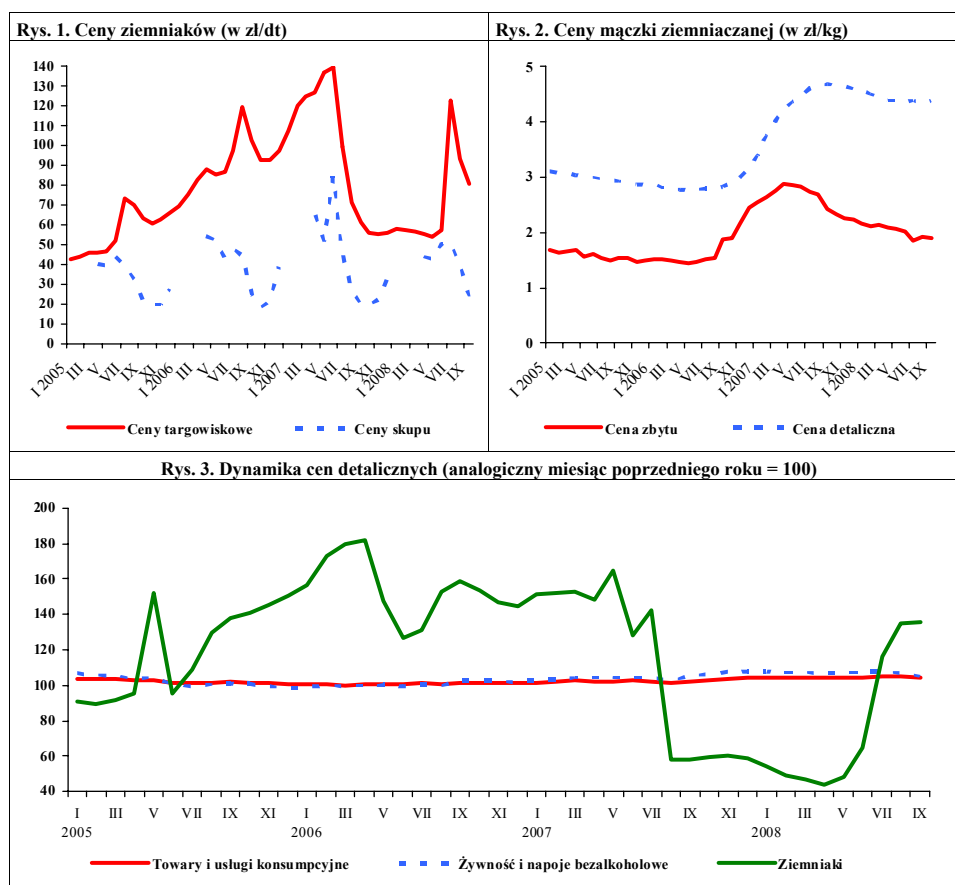
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Województwo		2007	2008				wsk. zmian cen	
		wrzesień	lipiec	sierpień	wrzesień	roczny %	miesięczny %	
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt			
1	Dolnośląskie	65,7	113,2	97,5	90,7	138,1	93,0	
2	Kujawsko-pomorskie	57,7	127,2	98,2	90,1	156,2	91,8	
3	Lubelskie	60,0	118,9	88,5	71,0	118,4	80,2	
4	Lubuskie	71,8	130,8	106,7	97,3	135,6	91,2	
5	Łódzkie	50,6	118,2	88,5	71,4	141,1	80,7	
6	Małopolskie	64,5	107,8	81,2	72,8	112,8	89,6	
7	Mazowieckie	56,2	139,1	95,3	74,8	133,2	78,5	
8	Opolskie	69,3	118,6	97,7	92,1	132,9	94,3	
9	Podkarpackie	69,0	109,7	95,6	80,7	117,0	84,5	
10	Podlaskie	50,7	138,7	91,7	70,5	139,1	76,9	
11	Pomorskie	69,6	123,5	94,2	82,0	117,9	87,1	
12	Śląskie	59,3	112,8	90,8	79,8	134,5	87,9	
13	Świętokrzyskie	60,4	116,1	78,8	71,6	118,6	90,9	
14	Warmińsko-mazurskie	58,7	149,8	95,7	88,0	150,0	92,0	
15	Wielkopolskie	61,0	124,6	103,4	90,4	148,1	87,5	
16	Zachodniopomorskie	72,8	122,5	101,5	95,4	131,0	94,0	
maksimum		72,8	149,8	106,7	97,3	x		
minimum		50,6	107,8	78,8	70,5			
różnica w %		43,8	39,0	35,5	38,1			

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

W październiku 2008 r. w porównaniu z wrześniem – w związku z wyższą podażą – obniżyły się ceny większości warzyw. Spośród warzyw przeznaczonych do bezpośredniej konsumpcji najbardziej potaniała kapusta biała (o 21%), a w mniejszym stopniu marchew, pieczarki, cebula i buraki ćwikłowe. Natomiast podrożały warzywa szklarniowe, jak pomidory (o 51%) oraz kalafiory gruntowe (o 25%), których podaż zmalała. Z warzyw skupowanych na eksport najbardziej obniżyły się ceny cebuli (o 10%), kapusty pekińskiej i porów (o 9%), selerów i pietruszki oraz ziemniaków (o 12%). Nie zmieniły się ceny skupu kapusty czerwonej i buraków. Podrożały pomidory (o 69%), papryka czerwona (o 12%) i kapusta biała (o 10%). Zakłady przetwórcze o 4% mniej płaciły w skupie za buraki ćwikłowe i o 3% za marchew na kostkę. Ceny pozostałych warzyw skupowanych przez przetwórców nie zmieniły się. Na rynkach hurtowych o 12% obniżyły się ceny marchwi i o 8% cebuli i buraków ćwikłowych. Natomiast podrożała kapusta, ogórki (gruntowe o 62%), pomidory (spod osłon o 44%) oraz kalafiory gruntowe.

W relacji do października 2007 r. obniżyły się ceny skupu kapusty białej i cebuli (do bezpośredniego spożycia, do przetwórstwa i na eksport). Wśród warzyw do bezpośredniego spożycia mniej płacono – prócz kapusty i cebuli – za marchew, pomidory i kalafiory, a więcej za pieczarki. W przetwórstwie potaniały kalafiory i brokuły różyczkowane, a podrożały pomidory. Spośród warzyw kierowanych na eksport niższe niż rok temu notowania miała kapusta pekińska, czerwona, i pietruszka, ale dwukrotnie więcej płacono za ziemniaki, o 51% za seler i o 31% za pomidory. Więcej też firmy eksportowe oferowały za paprykę, marchew, pory i buraki.

We wrześniu 2008 r. w porównaniu z sierpniem obniżył się poziom cen detalicznych buraków i marchwi (o 18%), selerów (o 17%), cebuli (o 15%) i papryki (o 14%). Ceny detaliczne pieczarek utrzymały się na zbliżonym poziomie. Natomiast niemal trzykrotnie podrożały pory, ponadto ogórki gruntowe (o 29%), pomidory gruntowe i kalafiory. W tym czasie w stosunkowo małym stopniu zmieniły się ceny detaliczne przetworów warzywnych.

W stosunku do września 2007 r. spośród warzyw świeżych obniżyły się ceny detaliczne kalafiorów (o 24%), pomidorów

gruntowych (o 20%), ogórków gruntowych (o 11%), kapusty białej, pieczarek i cebuli. Podrożały natomiast buraki (o 18%), pory (o 13%), marchew, seler i papryka. W tym okresie zwyżkowały ceny detaliczne wszystkich przetworów warzywnych, a najbardziej ogórków konserwowych (o 14%) i szpinaku mrożonego (o 8%).

W sierpniu 2008 r. w porównaniu z sierpniem roku poprzedniego średnie i duże zakłady przetwórcze obniżyły produkcję gotowych dań mrożonych o 27%, jednogatunkowych soków warzywnych o 17%, warzyw mrożonych o 11% i soku pomidorowego o 3%. Natomiast wzrosła produkcja marynat o 33%. Na zbliżonym poziomie utrzymała się produkcja konserw

W sierpniu 2008 r. wyeksportowano 31,5 tys. ton warzyw świeżych o wartości 15,5 mln EUR. W stosunku do sierpnia 2007 r. wolumen eksportu warzyw świeżych zmniejszył się o 29%, a jego wartość o 30%. Obniżyła się sprzedaż wszystkich warzyw świeżych, a najbardziej: marchwi (o 66%), cebuli (55%) i kapusty (o 44%). W sierpniu br. sprzedano za granicę 26,3 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 19 mln EUR. Wolumen eksportu przetworów obniżył się w stosunku do sierpnia 2007 r. o 5%, a jego wartość wzrosła o 5%. O spadku sprzedaży przetworów warzywnych zdecydował niższy o 15% eksport mrożonek. Natomiast o 42% wzrósł eksport suszy, o 25% konserw i o 14% marynat.

Import warzyw świeżych w sierpniu 2008 r. wyniósł 5,7 tys. ton, a jego wartość 2 mln EUR. W porównaniu z sierpniem 2007 r. wolumen importu warzyw świeżych wzrósł o 30%, a jego wartość obniżyła się o 10%. Do wzrostu importu warzyw świeżych przyczynił się dwukrotnie wyższy zakup cebuli, dwudziestosiemkrotnie ogórków i o 13% czosnku. Natomiast znacznie mniej zakupiono pomidorów (o 77%), marchwi i papryki. W tym okresie import przetworów warzywnych wyniósł 8,2 tys. ton, a jego wartość 7,9 mln EUR. W porównaniu z sierpniem 2007 r. ilość zakupionych przetworów warzywnych spadła o 32%, a ich wartość o 20%. Na spadek importu przetworów wpłynął mniejszy zakup konserw (o 62%), mrożonek (o 40%), koncentratu pomidorowego i marynat. Natomiast o 34% zwiększono import suszy.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafiory gruntowe (szt.)	Pieczarki
2007 VIII	0,96	1,73	0,68	0,71	0,50	1,48	1,03	1,40	1,34	1,46	6,00
IX	0,75	1,51	0,52	0,61	0,48	2,44	1,50	1,17	2,46	2,05	5,43
X	0,65	1,28	0,40	0,58	0,44	-	-	-	3,38	2,09	4,79
XI	0,64	1,24	0,38	0,59	0,46	-	-	-	4,03	-	4,60
XII	0,64	1,26	0,35	0,60	0,45	-	-	-	4,79	-	4,98
2007 I-XII	1,12	1,68	0,50	0,73	0,54	1,64	1,11	1,29	4,14	1,87	4,75
2008 I	0,66	1,22	0,41	0,72	0,50	-	-	-	-	-	4,92
II	0,65	1,21	0,51	0,71	0,53	-	-	-	-	-	4,63
III	0,62	1,21	0,58	0,72	0,52	-	-	-	-	-	4,75
IV	0,71	1,24	1,12	0,96	0,65	-	-	-	5,61	-	4,69
V	0,94	1,69	1,90	1,42	1,28	-	-	-	4,52	-	4,63
VI	1,11	1,91	2,03	1,50	1,68	-	-	-	3,18	-	4,57
VII	1,08	1,90	0,40	1,42	0,89	1,58	1,16	-	2,68	-	5,18
VIII	0,76	1,60	0,27	0,82	0,55	1,67	1,12	1,01	1,22	1,25	5,21
IX	0,61	1,38	0,29	0,59	0,46	2,05	1,45	1,15	2,02	1,43	5,21
X	0,60	1,22	0,23	0,55	0,45	-	-	-	3,05	1,79	5,01
Wskaźnik zmian w %											
$\frac{\text{X 2008}}{\text{IX 2008}}$	98	88	79	93	98	x	x	x	151	125	96
$\frac{\text{X 2008}}{\text{X 2007}}$	92	95	58	95	102	x	x	x	90	86	105

^a z notowań spółdzielni ogrodnich, ^b cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodnich.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuły różyczk.	Kalafiory różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tloczenia
2007 VIII	1,03	0,45	0,22	-	-	0,71	1,20	0,87	1,22	0,53	0,21
IX	0,82	0,38	0,23	0,23	-	0,65	1,16	0,99	-	0,50	0,20
X	0,79	0,31	0,23	0,24	0,75	-	1,30	1,03	-	0,47	0,20
XI	0,78	0,33	0,24	0,23	0,75	-	1,47	1,05	-	-	-
XII	0,78	0,30	0,24	0,23	0,75	-	1,48	1,07	-	-	-
2007 I-XII	1,24	0,41	0,30	0,25	0,86	0,69	1,32	1,00	1,10	0,50	0,20
2008 I	0,78	0,35	0,27	0,24	0,75	-	-	-	-	-	-
II	0,79	0,43	0,34	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
III	0,78	0,47	0,35	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
IV	0,82	0,74	0,41	0,33	0,85	-	-	-	-	-	-
V	0,86	0,95	0,45	-	0,85	-	-	-	-	-	-
VI	0,91	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	-	-	0,65	1,63	1,00	1,62	-	-
VIII	0,72	-	0,29	-	-	0,69	1,38	0,94	1,60	0,53	0,34
IX	0,77	0,28	0,29	0,26	0,90	0,69	1,26	0,89	-	0,50	0,33
X	0,78	0,28	0,28	0,25	-	-	1,26	0,89	-	0,50	0,33
Wskaźnik zmian w %											
$\frac{\text{X 2008}}{\text{IX 2008}}$	101	100	97	96	x	x	100	100	x	100	100
$\frac{\text{X 2008}}{\text{X 2007}}$	99	90	122	104	x	x	97	86	x	106	165

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące		Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemniaki
2007	VIII	1,85	0,94	0,85	0,71	0,50	3,50	0,63	-	0,70	0,73	0,80	0,36	-
	IX	2,86	-	1,22	0,64	0,60	3,19	0,54	1,41	0,79	0,57	0,86	0,38	0,23
	X	3,42	-	0,81	0,39	0,55	3,30	0,54	1,37	0,78	0,43	0,84	0,37	0,23
	XI	3,38	-	0,69	0,32	0,51	-	0,51	1,47	0,77	0,44	0,86	0,36	-
	XII	-	-	0,84	0,34	0,50	-	0,50	1,59	0,78	0,42	0,85	0,37	-
2007	I-XII	2,91	0,78	1,07	0,50	0,66	3,75	0,56	1,57	1,06	0,72	0,89	0,36	0,30
2008	I	-	-	1,74	0,48	0,45	-	0,57	1,71	0,77	0,44	2,00	0,35	-
	II	-	-	1,71	0,57	0,46	-	0,65	1,92	0,80	0,45	2,00	0,38	-
	III	-	-	1,84	0,61	0,56	-	0,71	2,63	0,75	0,44	-	0,38	-
	IV	5,90	-	3,01	1,22	0,70	-	0,93	2,80	0,80	0,58	-	0,55	-
	V	3,92	-	1,53	1,37	-	-	-	-	-	0,83	-	-	-
	VI	2,85	1,50	1,61	1,07	-	-	-	-	-	0,79	-	2,30	-
	VII	2,22	1,06	1,13	0,34	1,10	4,00	1,15	-	-	0,71	-	0,82	-
	VIII	1,17	1,16	0,85	0,22	0,43	2,78	0,64	-	-	0,59	-	0,52	-
	IX	2,22	1,20	0,91	0,21	0,41	3,13	0,61	1,25	1,27	0,50	1,10	0,43	0,52
	X	3,76	-	0,83	0,23	0,41	3,49	0,57	1,20	1,19	0,45	1,00	0,43	0,46
Wskaźnik zmian w %														
	<u>X 2008</u> IX 2008	169	x	91	110	100	112	93	96	94	90	91	100	88
	<u>X 2008</u> X 2007	131	x	68	36	68	109	106	85	151	79	116	113	200

^a cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Soki warzywne pozostałe	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Dania mrożone gotowe	Marynaty	
2007	IV	4 175	1 205	18 526	4 494	1 442	3 060
	V	3 472	296	21 912	4 361	1 248	2 037
	VI	2 871	455	20 237	9 694	1 098	1 741
	VII	2 890	319	24 636	11 243	928	7 564
	VIII	3 806	756	53 689	18 082	1 450	8 425
	IX	4 188	927	60 892	18 770	1 310	4 706
	X	2 677	606	66 569	8 991	1 581	5 434
	XI	2 566	764	51 442	7 038	1 696	4 600
	XII	3 144	521	38 369	5 841	1 971	3 193
2007	I-XII	40 568	8 305	457 183	105 507	17 682	52 362
2008	I	3 193	807	42 032	7 479	1 759	3 054
	II	3 867	750	42 332	7 040	1 481	3 238
	III	3 939	1 032	34 403	6 952	1 918	3 296
	IV	3 540	1 257	34 327	5 477	1 083	2 300
	V	4 387	891	23 374	3 459	1 084	1 641
	VI	2 655	601	22 980	7 061	1 057	2 155
	VII	3 190	448	30 029	18 567	751	8 597
	VIII	3 685	631	47 816	18 037	1 054	11 169
Wskaźnik zmian w %							
	<u>VIII 2008</u> VIII 2007	97	83	89	100	73	133

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008								VIII 2008 VIII 2007 (%)
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII					
	37124	40540	44280	39243	47709	36961	27295	403284	34800	46305	46416	49823	37180	34867	36472	31473					
Warzywa ogółem	6463	7850	9597	11682	13499	12246	8767	105878	12735	15116	14286	14399	10764	8354	6187	4289	71				
Cebula	5874	4978	2504	3043	6075	5934	3528	62587	7536	12419	12817	14086	3363	2484	2101	1402	45				
Kapusta	1753	1898	1825	2417	3095	3273	2773	22610	3396	6727	7423	8996	6674	2648	1181	615	56				
Marchew	2597	7701	4966	865	485	258	195	19386	184	135	155	546	627	1166	3838	4526	34				
Ogórki	11270	10241	15257	12285	11245	3652	1127	79539	637	1054	1276	2153	9696	11650	14423	12197	91				
Pomidory	4060	2826	3740	2109	3664	1549	535	20577	449	408	566	472	426	3923	4113	3525	80				
Kalafiory																	94				
Przetwory ogółem	27692	23985	27794	36249	47215	43637	37570	431216	46965	48489	55420	44639	35225	31444	25085	26269	95				
Susze	914	796	817	1261	1473	1443	1325	14065	1362	1227	9115	1178	1168	981	813	1161	142				
Marynaty	3107	2536	2473	2868	4326	3792	2996	35802	3644	3972	3717	3286	2803	2038	2831	2813	114				
Konserwy	2371	1878	1863	2389	4210	3495	3838	39477	4655	3434	3659	3669	2627	2390	2115	2327	125				
-kapusta kwasz.	922	745	599	617	1156	1177	1268	15777	1214	1068	1406	1773	960	660	429	486	81				
Mrożonki	18598	16065	20166	26501	33961	31391	26138	307653	33882	36355	35065	31927	25662	22958	16252	17173	85				
Pieczarki i ich przetwory	12040	11192	10771	12167	16395	16618	18265	175354	17153	15867	17802	17422	14650	12394	10901	8905	83				
Warzywa ogółem	19618	20879	22103	20757	22651	13911	9978	185855	12010	12789	13551	14399	17079	19572	21333	15540	70				
Cebula	3511	3748	3545	3984	4512	4578	3227	45210	4926	4229	4050	3626	2819	2479	2217	1648	46				
Kapusta	1236	928	493	525	799	777	575	9919	1312	2237	2531	3643	1455	898	483	210	56				
Marchew	358	466	299	288	372	399	308	3558	420	772	1061	1252	1360	673	434	170	57				
Ogórki	2013	2241	1746	538	368	215	160	8862	180	90	210	430	504	748	1841	2285	131				
Pomidory	8681	8816	11127	10164	10137	3336	899	65621	406	550	846	1569	6798	9899	11960	7057	63				
Kalafiory	1104	1404	1356	1109	1687	735	306	8653	256	232	295	285	202	1641	1466	1174	87				
Przetwory ogółem	18220	15832	18080	23199	29982	27369	25443	270939	27919	27958	26872	26686	22440	21197	17239	18996	105				
Susze	1809	1576	1797	2707	2967	2927	2484	27787	2094	2076	1901	2060	1950	1656	1252	1651	92				
Marynaty	2397	2041	2012	2228	3599	3125	2611	29623	3354	3393	3224	3262	2867	2209	2881	3010	150				
Konserwy	1967	1491	1632	1985	3323	2556	2642	26505	3008	2838	2835	2888	2475	2518	2294	2860	175				
-kapusta kwasz.	389	275	230	246	460	478	514	5193	480	426	440	631	436	328	213	211	92				
Mrożonki	9767	8450	10673	13505	17181	15884	12133	156527	16695	16974	15847	14879	12543	11992	7932	8856	83				
Pieczarki i ich przetwory	17154	16241	16029	18665	23310	23603	23472	246985	24324	22443	25394	25459	22531	18795	16408	13288	83				

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych CIHŻ. MRIRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008								VIII 2007 VII 2007 (%)
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII					
Warzywa ogółem	20428	9501	4381	4963	6349	20794	32161	303053	32496	39940	46133	49691	39546	23615	9664	5692	130				
Cebula	6341	3004	1255	1485	2136	2705	4966	78916	3843	4426	4022	8362	10713	6725	3124	2594	207				
Kapusta	378	13	115	2	11	36	14	4357	77	179	650	3866	1423	108	11	0	x				
Marchew	5338	840	485	274	63	300	1279	28654	1833	3381	5680	7895	7573	7303	1477	212	44				
Ogórki	277	147	47	987	1577	4536	5160	26975	4579	3851	3474	2525	1506	1849	736	1282	2748				
Pomidory	4455	2166	518	597	459	5886	11351	80112	11981	14020	15901	12644	10789	3954	1087	119	23				
Papryka	2197	1556	612	499	472	2542	3163	22888	2931	3372	3938	2161	2273	2286	2032	371	61				
Czosnek	359	933	591	380	321	372	648	7323	429	349	795	928	569	206	468	670	113				
Przetwory ogółem	12450	11635	12014	11918	14951	16846	15370	156929	13113	15457	13811	15537	12747	14167	12161	8227	68				
Mrożonki	2603	2423	3291	2608	3078	3436	3283	36888	2969	3395	3315	3796	2777	3476	2896	1987	60				
Susze	1183	888	771	876	1272	963	740	12277	1046	1554	940	1436	1177	1667	1251	1030	134				
Marynaty	1027	775	888	1279	1085	1296	1068	12279	871	1238	1061	1148	1537	1007	519	818	92				
Konserwy	2113	2108	2887	3499	3519	3758	3442	32903	2162	2584	3193	3078	2203	2320	2481	1086	38				
<i>-kukurydza</i> <i>konserw.</i>	1059	1143	2079	2167	2097	2031	1537	18881	978	1212	1839	1868	1005	970	890	284	14				
Koncentrat pomid.	4245	3934	2540	2616	4449	5727	5256	46105	4515	5517	4139	4735	3426	4050	3810	2166	85				
Warzywa ogółem	10473	5859	2223	2702	4019	19838	28898	223091	26372	29170	39379	34287	25955	12444	5525	1994	90				
Cebula	1289	381	157	190	268	304	577	15639	413	715	1004	988	1461	869	254	244	156				
Kapusta	87	4	19	1	3	5	8	1386	39	86	304	1807	654	61	8	0	x				
Marchew	1215	179	111	68	10	102	309	6357	382	700	1137	2115	2952	3126	598	99	89				
Ogórki	158	41	24	539	1193	3855	4036	24205	4359	4029	3230	1768	986	883	262	562	2385				
Pomidory	3077	1823	567	697	582	6320	12969	87364	10713	11244	16949	13008	9081	2979	873	130	23				
Papryka	3108	2261	461	272	614	4795	4960	36898	3759	4599	6682	4274	5676	3115	2558	305	66				
Czosnek	439	595	327	290	272	316	527	6908	340	291	643	619	373	186	328	353	108				
Przetwory ogółem	10244	9953	9909	10537	13157	13324	12278	131908	10930	13327	12119	14009	11370	12584	10834	7946	80				
Mrożonki	1927	1891	2319	2016	2429	2625	2345	28979	2431	2756	2779	3096	2333	2632	2248	1514	65				
Susze	1753	1509	1463	1550	2011	1664	1291	20111	1617	2240	1414	2304	1890	2492	1768	1843	126				
Marynaty	849	591	639	787	803	1129	914	9642	729	951	870	961	1046	899	482	592	93				
Konserwy	2183	2340	2518	3519	3824	3797	3290	33408	2300	2681	3240	3423	2336	2293	2728	1381	55				
<i>-kukurydza</i> <i>konserw.</i>	840	985	1482	1826	1856	1738	1302	15152	791	1011	1536	1649	870	822	790	234	16				
Koncentrat pomid.	2550	2297	1661	1745	2714	2764	3207	26695	2868	3605	2849	3078	2477	2962	2669	1605	97				

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafioły	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2007 VI	0,52	0,21	0,21	0,77	0,76	0,27	1,48	0,71	0,47	0,45
VII	0,46	0,19	0,25	0,32	0,85	0,49	1,51	0,68	0,43	0,47
VIII	0,35	0,20	0,17	0,37	0,73	0,35	1,57	0,74	0,49	0,53
IX	0,33	0,18	0,12	0,62	0,80	0,50	1,62	0,68	0,48	0,50
X	0,33	0,14	0,12	0,70	0,86	0,45	1,43	0,72	0,43	0,52
XI	0,37	0,14	0,12	0,78	0,84	0,47	1,46	0,73	0,46	0,52
XII	0,35	0,17	0,12	0,62	0,61	0,51	1,42	0,71	0,47	0,45
2007 I-XII	0,41	0,17	0,16	0,48	0,80	0,41	1,44	0,77	0,37	0,49
2008 I	0,39	0,17	0,12	0,98	0,64	0,57	1,50	0,73	0,40	0,48
II	0,28	0,18	0,11	0,67	0,52	0,57	1,52	0,71	0,40	0,47
III	0,28	0,20	0,14	1,35	0,66	0,52	1,48	0,66	0,31	0,43
IV	0,23	0,26	0,14	0,79	0,69	0,60	1,44	0,85	0,36	0,45
V	0,26	0,43	0,20	0,80	0,70	0,46	1,51	0,85	0,45	0,47
VI	0,30	0,36	0,25	0,64	0,81	0,42	1,53	0,84	0,50	0,52
VII	0,36	0,23	0,38	0,48	0,83	0,36	1,55	0,86	0,50	0,45
VIII	0,38	0,15	0,28	0,50	0,58	0,33	1,62	0,90	0,43	0,53
Wskaźnik zmian w %										
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	106	65	74	104	70	92	105	105	86	118
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	109	75	165	135	79	94	103	122	88	100

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała ^a	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafioły gruntow ^a
2007 IV	1,83	1,35	0,87	0,66	-	9,37	5,50	9,37	-
V	1,73	2,06	0,90	0,65	-	-	4,04	4,18	-
VI	2,12	1,69	1,25	0,93	2,60	-	2,13	3,22	-
VII	1,41	2,13	1,03	0,69	1,02	1,98	1,13	2,97	2,26
VIII	1,00	2,07	0,73	0,57	1,50	0,91	1,62	1,65	1,74
IX	0,78	1,76	0,71	0,55	3,40	1,29	2,96	2,89	2,75
X	0,70	1,54	0,70	0,56	4,33	1,24	3,61	3,25	2,45
XI	0,68	1,42	0,72	0,55	7,32	-	5,46	4,08	-
XII	0,68	1,28	0,72	0,56	-	-	6,50	4,82	-
2007 I-XII	1,23	1,59	0,84	0,64	3,36	2,96	5,38	5,05	2,30
2008 I	0,69	1,29	0,99	0,60	-	-	-	-	-
II	0,74	1,45	0,96	0,62	-	-	9,30	13,50	-
III	0,73	1,51	0,95	0,60	-	-	6,57	14,39	-
IV	0,82	1,26	1,00	0,82	-	-	4,11	7,46	-
V	1,20	2,63	1,56	0,98	-	-	3,45	4,78	-
VI	1,83	2,75	1,81	1,10	-	-	1,78	3,38	-
VII	1,06	1,61	1,32	1,03	1,65	-	1,30	2,49	1,73
VIII	0,93	0,91	0,90	0,76	1,55	1,12	1,43	1,42	1,55
IX	0,78	0,89	0,88	0,72	2,64	1,05	2,64	2,02	1,91
X	0,72	0,96	0,77	0,66	4,28	1,37	4,14	2,90	2,10
Wskaźnik zmian w %									
<u>X 2008</u> <u>IX 2008</u>	92	108	88	92	162	130	157	144	110
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	103	62	110	118	99	110	115	89	86

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafiory mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2007 VIII	2,76	7,89	3,22	2,86	3,01	6,00	2,24
IX	2,82	8,04	3,20	2,91	2,97	5,98	2,23
X	2,88	7,98	3,15	2,89	2,94	6,10	2,29
XI	2,96	8,01	3,19	2,97	2,98	6,13	2,32
XII	2,94	8,00	3,22	2,99	3,04	6,11	2,32
2007 I-XII	2,77	7,88	3,23	2,92	2,98	6,04	2,28
2008 I	2,89	8,75	3,23	2,99	3,00	6,11	2,27
II	2,88	8,89	3,28	3,04	3,04	6,13	2,22
III	2,91	9,32	3,30	3,02	3,06	6,15	2,25
IV	3,08	9,19	3,35	3,18	3,13	6,07	2,28
V	3,09	9,21	3,22	3,11	3,10	6,10	2,32
VI	3,24	9,17	3,08	3,05	3,10	6,07	2,27
VII	3,19	8,99	2,98	2,98	3,13	6,06	2,19
VIII	3,21	9,49	3,08	3,08	3,13	6,12	2,18
IX	3,33	9,77	3,17	3,08	3,24	6,32	2,05
Wskaźnik zmian w %							
IX 2008 VIII 2008	104	103	103	100	104	103	94
IX 2008 IX 2007	118	122	99	106	109	106	92

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory gruntowe	Ogórki gruntowe	Kalafiory	Pieczarki
2007 VII	2,67	2,63 ^a	2,11	1,67	5,14	-	10,18	-	2,17	3,30	7,03
VIII	2,18	2,73 ^a	1,72	1,41	4,14	4,69	5,36	2,91	2,91	2,78	7,62
IX	1,79	1,24	1,56	1,30	3,49	3,90	4,12	3,71	3,81	3,62	7,35
X	1,62	1,00	1,49	1,26	3,12	3,81	4,65	4,81	4,79	3,54	6,85
XI	1,55	0,91	1,48	1,25	3,02	3,63	10,75	-	-	3,71	6,70
XII	1,55	0,90	1,48	1,27	3,00	3,67	11,91	-	-	4,07	7,05
2007 I-XII	2,15	0,97	1,70	1,38	3,68	4,12	10,24	3,81	4,65	4,35	6,59
2008 I	1,56	0,95	1,57	1,29	3,10	4,38	11,24	-	-	5,42	7,05
II	1,56	1,03	1,63	1,30	3,12	4,53	9,99	-	-	5,40	6,82
III	1,55	1,09	1,64	1,31	3,11	4,45	-	-	-	5,43	6,82
IV	1,59	1,63	1,81	1,40	3,20	4,71	-	-	-	6,22	6,66
V	1,80	2,35	2,32	1,88	3,50	4,88	18,18	-	-	5,88	6,60
VI	2,32	2,58	3,08	3,34	3,99	5,15	10,73	5,01	4,53	3,52	6,54
VII	2,32	2,24 ^a	2,86	2,78	5,04	1,73 ^a	8,68	4,21	2,88	2,66	6,87
VIII	2,00	1,89 ^a	2,06	1,86	4,57	1,55	5,00	2,70	2,63	2,56	6,97
IX	1,70	1,13	1,69	1,53	3,78	4,42	4,30	2,95	3,40	2,74	6,94
Wskaźnik zmian w %											
IX 2008 VIII 2008	85	x	82	82	83	285	86	109	129	107	100
IX 2008 IX 2007	95	91	108	118	108	113	104	80	89	76	94

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Fasola szparag. mrożona	Szpinak mrożony	Kalafiory mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Kecup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny
2007 VII	4,21	15,86	7,80	5,80	7,64	6,24	8,85	3,66	5,45	8,03	4,05
VIII	4,22	16,00	7,82	5,82	7,64	6,28	8,90	3,69	5,50	8,06	4,05
IX	4,22	16,00	7,94	5,82	7,70	6,32	8,85	3,71	5,55	8,14	4,06
X	4,27	16,14	8,00	5,94	7,74	6,42	8,85	3,73	5,58	8,14	4,13
XI	4,34	16,14	8,02	5,94	7,78	6,46	8,85	3,75	5,63	8,14	4,18
XII	4,36	16,14	8,00	6,00	7,80	6,48	8,90	3,77	5,58	8,17	4,20
2007 I-XII	4,25	15,89	7,75	5,84	7,61	6,23	8,85	3,67	5,45	8,02	4,06
2008 I	4,41	16,29	8,00	6,06	7,90	6,54	9,00	3,79	5,65	8,31	4,23
II	4,50	16,43	7,98	6,10	7,92	6,60	9,05	3,79	5,65	8,34	4,24
III	4,49	16,43	7,96	6,14	7,98	6,66	9,10	3,79	5,60	8,31	4,27
IV	4,57	16,43	8,00	6,18	8,02	6,72	9,10	3,79	5,75	8,37	4,27
V	4,63	16,57	8,06	6,24	8,06	6,74	9,15	3,79	5,78	8,46	4,28
VI	4,71	16,57	8,08	6,26	8,02	6,74	9,20	3,80	5,85	8,49	4,27
VII	4,72	16,71	7,96	6,24	8,02	6,76	9,20	3,79	5,83	8,60	4,28
VIII	4,77	16,86	7,98	6,24	8,02	6,76	9,30	3,79	5,88	8,63	4,30
IX	4,81	16,86	8,02	6,26	8,04	6,76	9,35	3,80	5,90	8,74	4,30
Wskaźnik zmian w %											
<u>IX 2008</u> <u>VIII 2008</u>	101	100	101	100	100	100	101	100	100	101	100
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	114	105	101	108	104	107	106	102	106	107	106

^a w zł/l

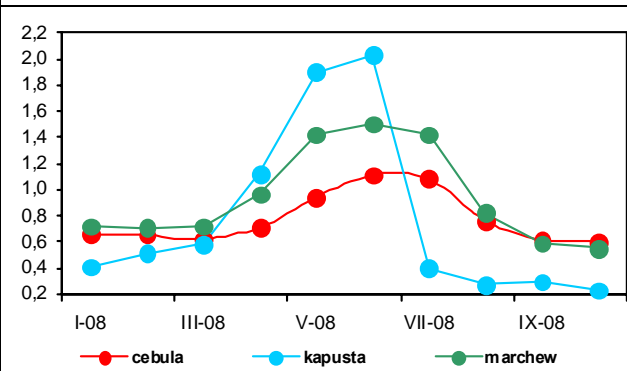
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

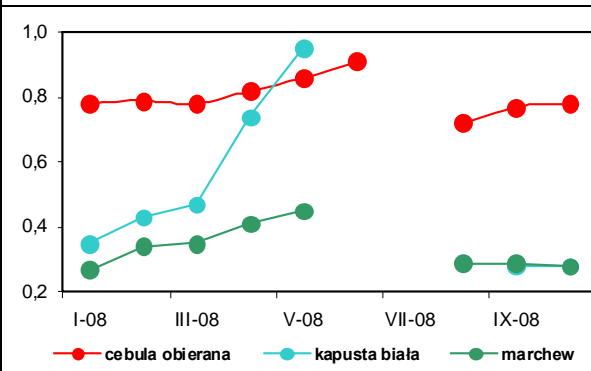
Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafiory
2007 II	47	68	45	27	-	-
III	47	61	61	28	-	-
IV	48	57	66	26	-	-
V	46	59	68	27	-	-
VI	48	62	65	26	-	-
VII	49	65	62	25	45	54
VIII	45	68	32	28	-	-
IX	42	72	39	29	-	-
X	41	73	32	27	-	-
XI	44	71	28	27	-	-
XII	43	73	34	26	-	-
2008 I	45	69	38	27	-	-
II	44	72	39	25	-	-
III	46	73	35	26	52	62
IV	49	60	52	29	-	-
V	47	62	61	25	-	-
VI	45	69	59	26	-	-
VII	46	71	54	27	51	55
VIII	43	68	44	35	-	-
IX	45	65	45	28	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse.

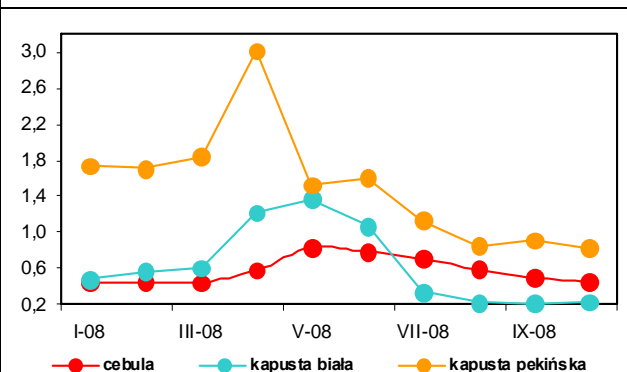
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

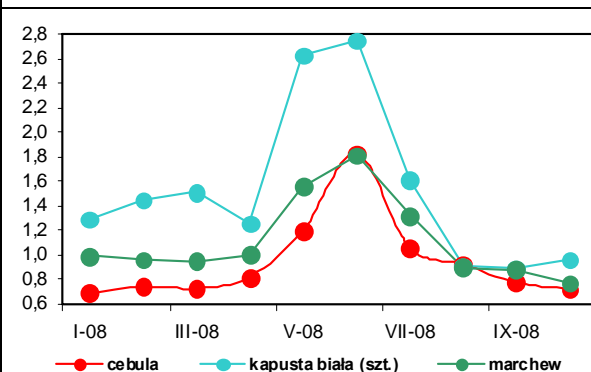
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

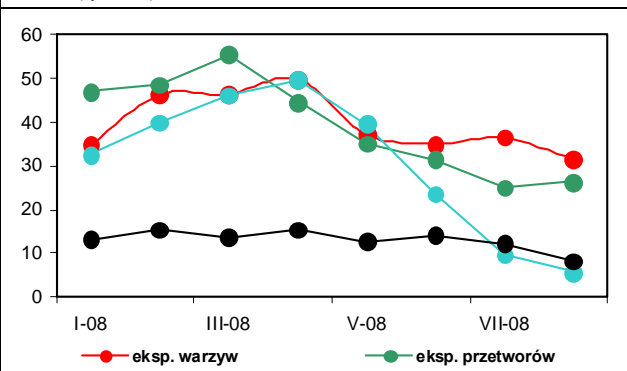
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

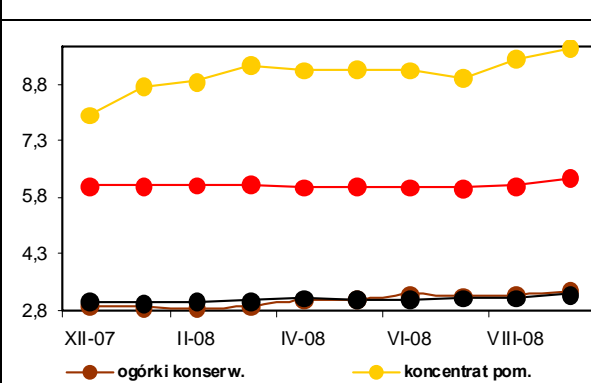
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

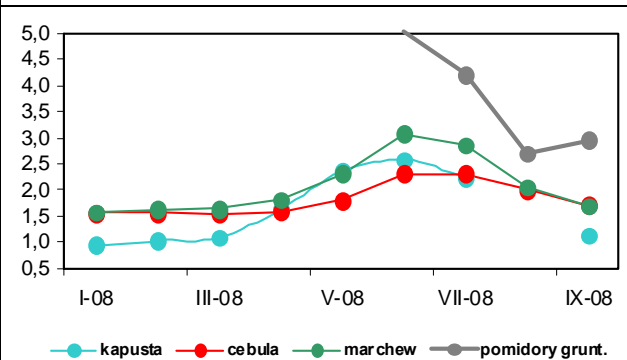
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

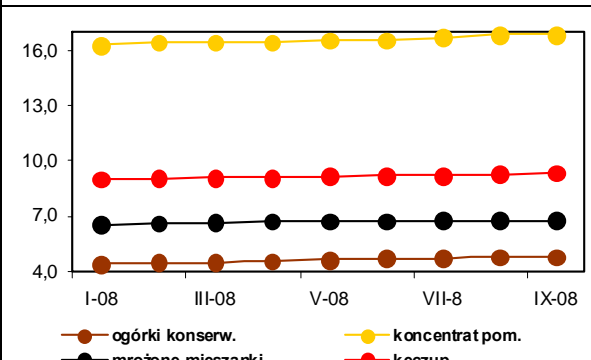
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

W październiku 2008 r. znacznie niższe niż w październiku 2007 r. były ceny jabłek gruszek i śliwek. Na rynku hurtowym ceny jabłek obniżyły się o 48%, gruszek o 8%, a śliwek o 4%. Ceny tych owoców przeznaczonych na eksport spadły odpowiednio o 56, 23 i 21%. Ceny płacone za jabłka przez zakłady przetwórcze były niższe o 85%. W październiku 2008 r. potaniały na rynkach hurtowych owoce cytrusowe (z wyjątkiem cytryn, które nieznacznie podrożały) i winogrona, a najbardziej (o 19%) spadły ceny pomarańczy. Tańsze były też banany (o 11%).

W październiku 2008 r. w porównaniu z miesiącem poprzednim ceny hurtowe jabłek spadły o 6%, truskawek o 14%, pomarańczy o 8% i nieznacznie bananów i mandarynek. Ponad trzykrotnie wyższe były ceny śliwek, cytryn o 12%, gruszek o 5%, a ceny winogron zwiększyły się o 1%. Wyższe dwukrotnie były ceny śliwek kierowanych do przetwórstwa. Natomiast jabłka na sok potaniały o 32%. Obniżyły się ceny jabłek i gruszek oferowane przez firmy eksportowe, a śliwki podrożały o 125%.

We wrześniu 2008 r. w relacji do września roku poprzedniego średnie ceny detaliczne owoców strefy umiarkowanej zmalały się o 16%. Owoce południowe potaniały o 6,0%, a przetwory owocowe podrożały o 9,8%. Średnie ceny owoców i ich przetworów obniżyły się o 12,5%, przy wzroście cen żywności o 5,1%. Ceny jabłek spadły o 32,8%, śliwek o 35,2%, a pozostałych owoców pestkowych o 22,7%. Droższe były owoce jagodowe (o 7,8%) i orzechy (o 13,4%). W grupie owoców południowych średnie ceny owoców cytrusowych spadły o 1,6%, a bananów o 9,4%. Wzrosły natomiast ceny detaliczne wszystkich przetworów, w tym najbardziej podrożały mrożone truskawki (o 33%), sok jabłkowy (o 18%) i ananasy w puszkach (o 16%). We wrześniu niższe niż w sierpniu 2008 r. były ceny detaliczne prawie wszystkich owoców świeżych, a najbardziej potaniały jabłka (o 26%), gruszki (o 16%), cytryny i winogrona (o 13%) oraz śliwki (o 12%). Nie zmieniły się ceny bananów.

W firmach średnich i dużych produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych była w sierpniu 2008 r. niższa niż w sierpniu roku poprzedniego o 2,2%, a soków zagęszczonych

(głównie produkowanych z owoców miękkich) o 5%. Produkcja dżemów zwiększyła się o 34%, kompotów i owoców pasteryzowanych o 57%, a mrożonych owoców o 18%. W sierpniu 2008 r. mniejsza niż w miesiącu poprzednim była produkcja owoców mrożonych o 56%, kompotów o 28%, dżemów o 6%, a wzrosła produkcja soków pitnych owocowych i owocowo-warzywnych oraz soków zagęszczonych. W okresie I – VIII 2008 r. niższa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego była produkcja dżemów o 31,7%, kompotów i owoców pasteryzowanych (o 4,9%) oraz owoców mrożonych (o 1,2%). Produkcja soków pitnych obniżyła się o 4,3%, a soków zagęszczonych o 4,2%.

W sierpniu 2008 r. wolumen eksportu owoców świeżych był wyższy w porównaniu z sierpniem roku poprzedniego o 57%, a przetworów owocowych nie zmienił się. W grupie owoców świeżych czterokrotnie wyższy był eksport wiśni, trzykrotnie śliwek, ponad dwukrotnie malin i jabłek oraz gruszek. Natomiast zmniejszył się eksport truskawek. Spośród przetworów zwiększyła się jedynie zagraniczna sprzedaż zagęszczonego soku jabłkowego i mrożonek, a zmniejszyła się puszkowanych truskawek (o połowę), dżemów (o 33%) i nieznacznie wiśni puszkowanych.

Z powodu obniżenia cen eksportowych niemal wszystkich owoców i ich przetworów (najbardziej potaniały truskawki i zagęszczony sok jabłkowy), wpływy z zagranicznej sprzedaży przetworów owocowych obniżyły się więcej, niż wolumenu eksportu i stanowiły 81% poziomu z sierpnia 2007 r. Wpływy z eksportu owoców świeżych spadły o 11% do 30,2 mln EUR. Zmniejszył się przywóz wszystkich owoców i ich przetworów. Wartość przywozu owoców i ich przetworów obniżyła się o 30% do 81,3 mln EUR. Dodatkowo saldo obrotów tymi produktami w sierpniu 2008 r. wyniosło 27,8 mln EUR, wobec 52,4 mln EUR w sierpniu 2007 r. W miesiącach I-VIII 2008 r. dodatnie saldo handlu owocami i ich przetworami osiągnęło poziom 7,96 mln EUR wobec 66,8 mln EUR w analogicznym okresie 2007 r.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2007 VIII	2,45	2,83	-	-	4,83	2,29	2,61
IX	2,07	2,55	-	-	-	2,61	2,09
X	2,04	2,58	-	-	-	-	-
XI	1,90	2,41	-	-	-	-	-
XII	1,85	2,38	-	-	-	-	-
2007 I-XII	1,77	2,53	5,78	2,94	4,71	2,61	2,54
2008 I	1,96	2,08	-	-	-	-	-
II	2,04	3,14	-	-	-	-	-
III	2,16	3,64	-	-	-	-	-
IV	2,30	-	-	-	-	-	-
V	2,52	-	-	-	-	-	-
VI	2,89	-	2,73	-	-	-	-
VII	2,07	-	3,64	1,97	3,04	2,56	1,49
VIII	1,26	-	-	1,89	2,81	1,71	1,05
IX	1,05	2,04	-	-	-	1,17	1,16
X	1,01	1,96	-	-	-	-	1,52
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>X 2008</u> <u>IX 2008</u>	96	96	x	x	x	x	131
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	50	76	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jablka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do floczenia	Śliwki do mrożenia
2007 VIII	0,74	-	-	-	-	4,09	2,72	-	-	1,25
IX	0,88	-	-	-	-	4,50	2,50	-	-	1,15
X	0,84	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XI	0,74	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,70	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2007 I-XII	0,61	3,41^a	2,10^a	1,81^a	3,22^a	3,93^a	2,75^a	1,94^a	1,71^a	1,20^a
2008 I	0,56	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,59	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,25	2,60	1,52	1,33	1,85	4,30	-	-	-	-
VII	0,20	2,56	1,40	1,21	1,84	3,78	-	0,96	0,92	-
VIII	0,16	-	-	1,27	-	3,77	0,69	0,80	0,71	0,56
IX	0,19	-	-	-	-	3,31	0,80	-	-	0,93
X	0,13	-	-	-	-	-	-	-	-	1,90
Wskaźniki zmian cen (%)										
<u>X 2008</u> <u>IX 2008</u>	68	x	x	x	x	x	x	x	x	204
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	15	x	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2007 VIII	1,73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,09
IX	1,63	1,87	-	-	-	-	1,80	2,0	2,00	-	-	-	2,30
X	1,54	1,73	-	1,45	1,50	1,57	1,58	1,95	1,95	-	-	-	2,50
XI	1,46	1,73	1,80	1,37	1,50	1,42	1,45	2,00	2,00	-	-	-	-
XII	1,45	1,78	1,87	1,41	1,47	1,44	1,44	1,99	1,99	-	-	-	-
2007 I-XII	1,47	1,57	1,83	1,45	1,44	1,44	1,47	1,89	1,87	4,37	8,13	9,00	2,30
2008 I	1,79	1,80	1,97	1,73	1,64	1,64	1,61	1,90	1,90	-	-	-	-
II	1,76	1,81	1,94	1,83	1,72	1,71	1,71	-	-	-	-	-	-
III	1,79	1,90 ^a	2,10 ^a	1,74	1,70	1,69	1,69	-	-	-	-	-	-
IV ^a	2,03	1,96	2,33	2,13	2,04	2,05	2,06	-	-	-	-	-	-
V ^a	2,19	2,00	2,55	2,32	2,25	2,25	2,28	-	-	-	-	-	-
VI ^a	2,46	-	-	2,60	2,57	2,57	2,60	-	-	4,58	4,91	-	-
VII	1,78	-	-	2,60	2,80	2,80	2,80	-	-	4,00	4,68	6,0	1,25
VIII	1,02	-	-	2,40	-	-	-	1,74	-	-	-	-	0,94
IX	0,70	0,89	-	-	-	-	0,62	1,53	2,00	-	-	-	0,88
X	0,67	0,80	-	0,63	0,70	0,60	0,61	1,51	1,48	-	-	-	1,98
Wskaźniki zmian cen (%)													
$\frac{X\ 2008}{IX\ 2008}$	96	90	x	x	x	x	98	99	74	x	x	x	225
$\frac{X\ 2008}{X\ 2007}$	44	46	x	43	47	38	39	77	76	x	x	x	79

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne owocowe i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2007 VII	6 548	6 486	18 851	12 091	72 542	4 687	3 187
VIII	5 955	7 203	20 553	22 451	29 822	3 419	1 611
IX	5 667	6 693	26 221	34 700	19 919	3 967	1 307
X	7 304	8 449	26 060	38 007	12 624	4 671	879
XI	5 068	7 416	25 000	8 143	11 262	3 876	901
XII	5 458	8 450	19 367	2 766	8 559	3 317	887
2007 I-XII	78 723	94 528	297 635	136 327	293 413	49 633	16 663
2008 I	4 837	6 485	27 659	4 533	9 496	4 166	1 247
II	4 057	7 512	28 508	1 648	11 386	7 061	926
III	6 783	9 981	33 193	1 522	9 141	6 324	921
IV	5 550	8 347	34 518	1 200	10 515	8 095	1 376
V	6 364	10 004	30 364	866	7 023	4 694	1 328
VI	6 993	9 116	22 320	5 323	80 969	9 650	1 476
VII	4 729	7 643	16 966	18 537	80 377	4 870	3 504
VIII	4 922	8 287	19 777	21 418	35 064	4 598	2 536
Wskaźniki zmian (%)							
$\frac{VIII\ 2008}{VII\ 2008}$	104	108	117	116	44	94	72
$\frac{VIII\ 2008}{VIII\ 2007}$	83	115	96	95	118	134	157

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008						VIII 2007 (%)
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII			
Owoce świeże	45 835	36 247	24 899	28 842	19 227	26 102	43 849	641 925	42 449	58 033	57 786	30 258	23 178	25 854	50 808	39 203	157		
Jabłka	18 501	4 462	3 281	5 664	6 173	11 772	23 403	449 734	30 559	43 538	48 578	24 164	16 997	5 410	2 403	6 642	202		
Gruszki	260	210	230	423	287	368	424	3 335	290	560	618	126	364	58	147	431	188		
Truskawki	14 970	499	135	34	12	13	3	16 620	19	77	23	72	128	10 730	1 470	115	85		
Śliwki	39	652	2 027	3 272	1 225	151	1	7 520	7	4	13	21	57	69	773	6 350	313		
Maliny	2 327	7 274	3 264	8 527	2 989	16	20	24 610	17	-	6	18	-	544	10 195	8 343	256		
Wiśnie	544	3 081	98	135	66	187	22	4 481	1	44	20	20	61	604	8 996	388	397		
Przetwory owocowe	68 537	69 288	58 134	59 150	50 149	42 779	33 579	667 148	41 166	44 031	45 341	46 711	46 648	53 594	66 003	58 407	100		
Zagęszczony sok jabłkowy	14 290	12 182	15 383	19 218	14 442	7 958	7 398	170 636	6 941	8 270	9 237	10 298	13 362	14 126	13 452	17 970	117		
Truskawki w puszkach	1 434	787	779	743	643	505	402	8 996	617	704	663	520	540	983	3 640	452	58		
Wiśnie w puszkach	928	894	737	703	295	238	199	7 142	351	437	583	659	671	358	715	720	98		
Dzemy	4 187	3 818	2 922	2 431	2 476	2 283	2 029	35 450	1 766	2 291	2 071	2 306	2 029	1 944	2 317	1 964	67		
Mrożonki	31 889	34 617	22 775	23 272	18 917	19 149	12 323	273 742	18 669	19 626	18 987	18 258	16 071	21 069	30 040	23 268	102		
Owoce świeże	32 487	35 560	25 902	24 939	14 563	13 959	15 381	287 533	18 992	24 422	21 749	18 027	13 500	21 071	47 121	30 192	117		
Jabłka	8 825	2 443	1 278	2 249	2 605	4 896	6 232	129 576	12 192	15 401	15 892	13 567	9 257	3 244	1 255	2 339	183		
Gruszki	209	178	94	207	210	290	243	2 073	166	256	274	81	138	28	80	223	237		
Truskawki	13 663	532	287	85	25	40	2	15 710	23	82	39	125	162	10 356	1 589	178	62		
Śliwki	49	345	974	1 658	912	151	1	4 215	7	3	12	23	35	41	409	2 827	290		
Maliny	2 462	9 597	4 417	11 635	3 431	29	35	31 753	31	-	10	32	-	828	14 999	11 621	263		
Wiśnie	537	2 258	71	145	77	218	26	3 562	-	46	31	29	86	781	9 570	235	331		
Przetwory owocowe	82 051	106 350	96 992	95 041	77 827	63 124	45 977	862 955	63 303	71 844	68 270	70 045	67 817	78 074	100 904	78 913	81		
Zagęszczony sok jabłkowy	13 211	12 117	22 647	35 652	23 391	12 768	11 455	208 777	13 675	15 770	16 498	16 495	20 069	18 600	17 791	20 467	90		
Truskawki w puszkach	1 888	974	1 102	928	800	658	496	11 367	894	1 176	894	716	794	1 199	4 632	695	63		
Wiśnie w puszkach	954	870	728	709	362	316	254	7 482	481	534	701	858	761	428	662	784	108		
Dzemy	5 413	6 833	4 852	4 093	4 460	3 618	3 051	50 844	3 042	3 494	3 231	4 102	3 387	3 097	3 997	3 499	72		
Mrożonki	33 805	47 239	32 495	28 472	26 301	26 313	16 614	318 953	25 994	28 382	26 571	26 808	22 608	27 143	37 523	29 510	91		

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008								VIII 2008 VIII 2007 (%)	
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII						
Owoce świeże	77 619	125 850	120 132	122 813	145 041	101 586	124 860	1 263 600	102 923	92 813	87 781	78 836	83 691	73 329	110 097	86 179		72				
Banany	16 511	18 136	20 516	15 599	18 101	55 792	19 077	234 066	19 657	24 020	18 919	21 023	25 824	17 410	22 988	16 346		80				
Owoce cytrusowe	9 734	9 805	9 989	12 898	24 220	55 571	84 710	435 130	64 548	47 770	44 117	27 787	17 319	9 977	9 580	7 891		79				
Brzoskwinie i nekt.	14 280	34 484	28 842	13 839	3 129	46	7	96 942	8	48	144	304	3 391	11 097	23 250	15 289		53				
Winogrona	2 580	8 778	23 789	19 937	20 809	12 355	6 005	128 948	4 114	5 033	8 009	11 456	10 928	5 634	8 914	20 086		84				
Arbuzy	21 268	39 930	18 558	2 851	362	199	234	92 778	167	274	714	2 971	10 671	17 984	33 689	18 359		99				
Jabłka	3 484	2 894	8 295	47 562	64 224	2 874	1 671	138 198	3 129	3 953	3 790	3 789	4 964	4 399	4 134	480		6				
Przetwory razem	20 284	23 030	26 615	25 179	32 160	31 031	23 460	304 123	22 564	24 356	23 416	22 962	19 028	19 028	23 092	15 107		57				
Soki zagęszczone	10 052	9 286	10 914	11 868	15 102	11 986	10 385	114 928	9 872	7 300	9 126	9 102	6 695	7 214	8 034	4 873		45				
-sok pomarańczowy	3 084	2 165	2 023	1 965	2 443	2 358	2 685	29 186	2 337	2 133	3 125	2 204	2 366	2 236	2 426	1 713		85				
Mrożonki	1 558	5 585	4 542	3 225	3 368	2 462	2 339	33 570	2 802	3 039	2 789	2 650	1 513	1 894	3 513	3 101		68				
Susze	576	932	964	1 607	1 953	1 601	1 274	13 315	1 117	1 332	876	705	834	893	916	456		47				
Dzemy	630	561	806	375	655	709	855	7 817	639	704	669	915	842	1 140	982	760		94				
Przetwory puszkow.	7 409	6 562	9 306	7 914	10 812	14 053	8 408	132 521	7 967	11 827	9 869	9 389	9 044	7 777	9 553	5 868		63				
-ananasy	916	1 000	1 584	1 416	1 748	2 792	1 885	20 420	2 112	3 469	2 712	1 817	1 360	1 534	1 420	1 441		91				
-brzoskwinie	1 861	2 040	2 231	1 944	2 596	5 323	2 580	32 826	1 828	3 143	2 224	1 623	2 085	1 748	2 792	1 180		53				
Owoce świeże	53 311	74 088	80 433	71 284	87 600	83 234	94 109	848 910	82 265	78 453	78 868	72 871	75 561	58 486	68 711	61 088		76				
Banany	9 508	9 322	11 133	9 772	11 181	11 538	11 801	143 949	11 947	16 372	15 513	14 986	14 038	10 683	11 590	9 961		89				
Owoce cytrusowe	6 040	6 596	6 797	9 392	17 704	36 831	54 852	252 826	46 016	34 448	33 196	22 902	17 680	10 137	7 965	5 541		82				
Brzoskwinie i nekt.	11 065	24 388	23 494	9 191	2 718	24	18	73 328	21	78	236	429	4 251	10 962	19 280	13 783		59				
Winogrona	4 109	9 961	19 171	15 613	20 365	13 719	7 939	134 592	6 885	7 661	10 915	14 092	13 538	6 712	10 028	18 039		94				
Arbuzy	6 673	6 168	3 426	720	186	86	121	22 809	96	193	404	1 593	5 885	5 433	6 528	3 034		89				
Jabłka	2 622	2 198	2 709	12 541	15 943	1 095	761	42 622	1 555	2 124	2 295	2 675	4 410	3 919	3 689	434		16				
Przetwory razem	25 887	34 419	35 947	35 233	44 704	39 584	29 788	369 457	30 622	28 358	28 558	29 180	21 409	24 714	26 948	20 189		56				
Soki zagęszczone	13 057	11 919	14 107	16 012	20 775	16 899	13 882	151 492	13 686	8 842	10 936	11 818	8 507	8 282	9 694	6 139		44				
-sok pomarańczowy	5 562	3 514	3 545	3 321	4 146	3 837	4 026	48 083	3 355	2 918	4 009	2 739	2 975	2 850	2 974	2 254		64				
Mrożonki	1 802	12 358	8 055	5 528	4 811	3 376	3 161	51 278	3 071	3 795	3 473	3 557	1 865	2 715	6 264	4 414		55				
Susze	898	1 301	1 446	2 708	3 639	2 919	2 330	23 000	2 247	2 713	1 950	1 741	1 716	1 583	1 448	1 030		71				
Dzemy	976	957	797	590	906	983	1 188	11 512	884	1 036	853	1 092	1 018	1 322	1 073	884		111				
Przetwory puszkow	9 087	7 732	11 427	10 192	14 196	14 984	8 989	129 662	10 506	11 760	11 192	10 772	8 190	10 671	8 284	7 603		67				
-ananasy	540	626	1 100	977	1 199	1 957	1 294	12 683	1 487	2 445	1 842	1 184	874	988	973	1 085		99				
-brzoskwinie	1 168	1 317	1 504	1 233	1 636	3 479	1 779	21 027	1 284	1 569	1 500	1 341	1 327	1 230	1 846	827		55				

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MRIRW i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jablkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2007 VII	0,55	0,85	1,07	1,14	1,32	0,73	1,45	0,88	1,18	1,24	0,97
VIII	0,39	0,41	2,12	-	1,35	0,72	1,49	0,91	1,65	1,41	0,99
IX	0,40	0,49	2,50	1,72	1,36	1,08	1,35	0,68	2,01	1,25	1,01
X	0,42	0,73	2,21	0,84	1,15	1,17	1,45	0,93	1,73	1,24	1,23
XI	0,42	0,79	3,02	-	1,81	1,17	1,48	0,90	1,77	1,30	1,33
XII	0,27	0,57	0,69	1,63	1,73	1,16	1,38	0,87	1,72	1,23	1,27
2007 I-XII	0,29	0,62	0,95	1,12	1,29	0,79	1,23	0,80	1,39	1,26	1,05
2008 I	0,40	0,57	1,21	3,38	1,77	0,51	1,47	0,95	2,18	1,45	1,37
II	0,35	0,46	1,07	5,38	0,51	1,05	1,45	0,92	2,07	1,67	1,22
III	0,33	0,44	1,67	x	1,57	1,50	1,46	0,90	2,11	1,35	1,20
IV	0,56	0,64	1,74	x	1,78	1,42	1,43	0,90	1,93	1,38	1,30
V	0,54	0,38	1,26	x	0,57	1,40	1,45	0,91	1,77	1,47	1,14
VI	0,60	0,48	0,97	2,52	1,52	1,29	1,23	0,95	1,51	1,22	1,20
VII	0,52	0,55	1,08	0,75	1,47	1,06	1,32	0,77	1,46	1,27	0,93
VIII	0,35	0,52	1,55	0,76	1,39	0,60	1,31	0,79	1,25	1,54	1,09
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	67	95	144	101	95	57	99	103	86	121	117
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	90	127	73	x	103	83	88	87	76	109	110

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiR, i CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czeresnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2007 VIII	2,59	-	-	-	-	3,20	7,72	3,35	-	2,71	3,28	3,26	5,26	4,43	5,26
IX	2,45	2,30	2,57	2,45	2,79	3,28	7,13	-	-	3,25	3,07	4,07	5,68	4,48	4,65
X	2,23	2,25	2,23	2,20	2,15	2,89	13,31	-	-	4,44	3,51	4,44	5,54	4,27	5,28
XI	2,08	2,10	2,00	2,00	2,10	2,86	19,00	-	-	-	3,36	5,33	4,28	4,02	6,08
XII	2,07	2,09	2,01	2,00	2,08	2,97	-	-	-	-	3,35	5,73	3,70	3,55	8,51
2007 I-XII	2,06	1,78	1,93	1,91	2,11	3,29	9,74	3,15	6,07	3,63	3,48	3,74	4,70	3,79	7,73
2008 I	2,21	2,15	2,05	2,18	2,13	3,31	-	-	-	-	3,27	6,50	4,08	3,28	10,60
II	2,37	2,20	2,41	2,39	2,35	3,08	-	-	-	-	3,91	6,13	4,46	3,39	10,94
III	2,48	2,21	2,56	2,48	2,49	3,31	-	-	-	-	4,42	6,17	4,83	3,55	10,23
IV	2,65	2,32	2,68	2,54	2,74	3,38	-	-	-	-	4,31	6,85	4,73	3,64	8,53
V	3,08	2,82	3,12	3,10	2,98	3,37	9,83	-	-	-	3,40	7,53	5,00	3,70	7,39
VI	3,29	-	3,32	3,29	3,10	3,43	3,42	6,00	4,31	-	3,11	6,20	5,26	3,62	7,80
VII	3,34	-	-	-	-	3,47	5,33	2,91	4,99	1,59	2,48	4,57	5,38	3,94	7,28
VIII	1,50	-	-	-	-	2,62	5,17	1,59	3,73	1,18	3,03	4,37	5,05	3,94	5,06
IX	1,25	1,10	1,28	1,29	1,15	2,54	8,66	-	-	1,26	3,19	3,99	5,35	3,77	4,51
X	1,17	1,07	1,15	1,22	1,10	2,67	7,45	-	-	4,26	3,12	4,48	5,19	3,48	4,56
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>X 2008</u> <u>IX 2008</u>	94	97	90	95	96	105	86	x	x	338	98	112	97	92	101
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	52	48	52	55	51	92	56	x	x	96	89	101	94	81	86

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki ^a	Sok jabłkowy ^a	Sok Pomarańczowy ^a
2007 VI	8,10	7,30	7,53	3,12	1,59	2,32
VII	8,20	7,60	7,73	3,16	1,56	2,34
VIII	8,10	7,37	7,73	3,15	1,54	2,35
IX	8,40	8,07	7,77	3,15	1,58	2,35
X	8,43	7,97	8,07	3,16	1,89	2,36
XI	8,90	8,03	8,23	3,13	1,97	2,38
XII	8,93	7,93	7,97	3,13	2,00	2,31
2007 I-XII	8,07	7,52	7,56	3,14	1,66	2,29
2008 I	8,50	7,87	8,08	3,17	2,12	2,29
II	8,13	7,77	8,23	3,03	2,13	2,37
III	8,33	7,83	8,20	3,05	2,13	2,38
IV	8,00	7,83	8,20	3,05	2,09	2,26
V	8,20	7,80	8,30	-	2,09	2,22
VI	8,47	7,73	8,60	3,26	2,05	2,19
VII	7,47	7,37	8,10	3,53	2,00	2,26
VIII	8,13	7,37	8,43	3,51	1,92	2,20
IX	8,27	7,23	8,27	3,36	1,83	2,11
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>IX 2008</u> <u>VIII 2008</u>	102	98	98	96	95	96
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	98	90	106	107	116	90

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czereśnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2007 VII	3,89	5,82	6,13	10,07	8,63	12,82	11,07	4,32	5,50	4,61	6,91
VIII	3,80	5,04	4,49	-	-	12,86	6,95	4,35	5,89	4,58	6,82
IX	3,61	4,72	3,92	-	-	12,26	6,00	4,43	5,86	5,05	6,94
X	3,49	4,67	5,16	-	-	-	6,63	4,51	5,71	5,60	6,98
XI	3,43	4,79	-	-	-	-	7,59	4,45	5,41	6,71	5,48
XII	3,41	4,83	-	-	-	-	10,04	4,44	4,95	7,23	4,82
2007 I-XII	3,14	5,05	4,93	9,48	8,30	12,65	9,61	4,53	5,12	5,03	5,80
2008 I	3,47	5,06	-	-	-	-	14,45	4,55	4,80	7,89	5,03
II	3,57	5,20	-	-	-	-	14,56	4,90	4,71	8,02	5,32
III	3,67	5,53	-	-	-	-	12,71	5,27	4,75	7,94	5,75
IV	3,92	5,79	-	-	-	-	11,06	5,47	4,91	8,45	5,97
V	4,25	6,06	-	-	13,48	-	9,94	4,76	5,08	9,01	6,19
VI	4,68	6,11	-	8,62	4,99	-	9,47	4,29	5,14	9,19	6,47
VII	4,87	6,12	5,27	7,33	6,89	13,72	9,39	4,07	5,46	7,98	6,63
VIII	3,23	5,16	2,94	-	-	13,12	6,66	4,00	5,51	6,56	6,53
IX	2,40	4,35	2,58	-	-	12,66	5,81	4,04	5,28	5,73	6,66
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>IX 2008</u> <u>VIII 2008</u>	74	84	88	x	x	96	87	101	96	87	102
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	66	92	66	x	x	103	97	91	90	113	96

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2007 VII	10,92	3,89	2,98	4,07	10,0	5,14	4,82
VIII	11,00	3,90	2,99	4,09	10,24	5,26	4,87
IX	11,08	4,00	2,97	4,12	10,96	5,36	4,87
X	11,33	4,09	3,05	4,17	11,82	5,42	4,92
XI	11,44	4,14	3,17	4,22	12,52	5,56	4,92
XII	11,67	4,15	3,20	4,20	13,06	5,66	4,85
2007 I-XII	11,10	3,96	3,00	4,01	10,62	5,28	4,82
2008 I	11,78	4,21	3,27	4,23	13,42	5,82	4,92
II	11,78	4,27	3,31	4,25	13,92	5,96	4,96
III	11,75	4,28	3,32	4,26	14,20	5,94	4,94
IV	11,86	4,31	3,36	4,28	14,44	6,00	5,02
V	12,03	4,31	3,41	4,21	14,48	6,02	4,98
VI	12,08	4,33	3,42	4,29	14,50	6,08	5,05
VII	12,17	4,34	3,45	4,33	14,56	6,14	5,05
VIII	12,17	4,35	3,47	4,33	14,62	6,18	5,02
IX	12,14	4,38	3,50	4,33	14,62	6,24	5,07
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>IX 2008</u> <u>VIII 2008</u>	100	101	101	100	100	101	101
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	110	110	118	105	133	116	104

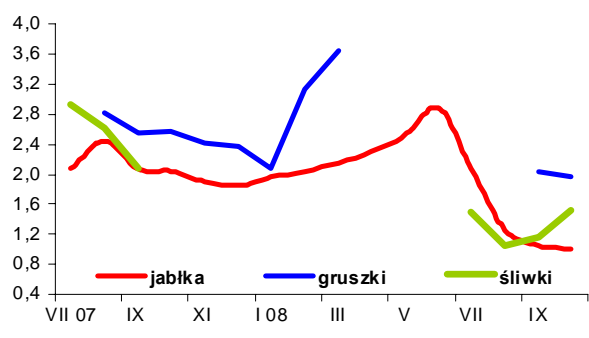
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

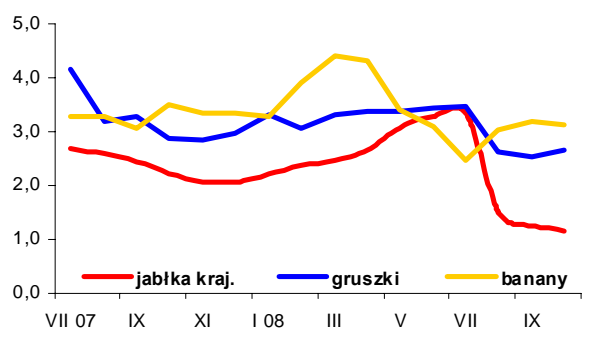
Miesiące	Jabłka odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2007 III	57	-	-	71	68	-
IV	61	-	-	67	75	-
V	59	-	38	68	66	-
VI	57	-	41	65	75	-
VII	58	-	39	64	65	-
VIII	61	-	-	56	69	69
IX	68	86	-	69	74	72
X	70	89	-	65	66	82
XI	65	88	-	72	69	-
XII	75	88	-	74	68	-
2008 I	74	85	-	68	66	-
II	73	89	-	67	67	-
III	77	87	-	65	66	-
IV	72	-	62	66	72	-
V	62	-	46	67	68	-
VI	-	-	52	72	68	-
VII	-	-	-	78	73	-
VIII	66	-	-	74	77	68
IX	52	79	-	77	79	71

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i, "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

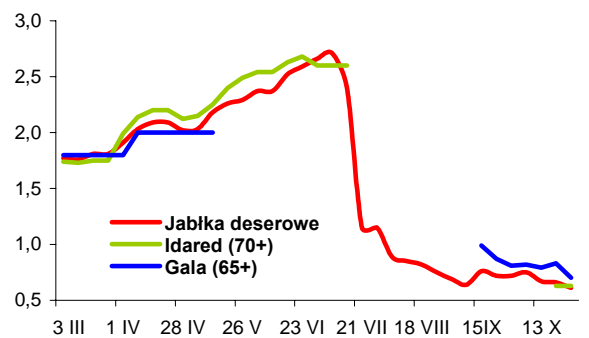
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2007 - 2008 r. (zł/kg)

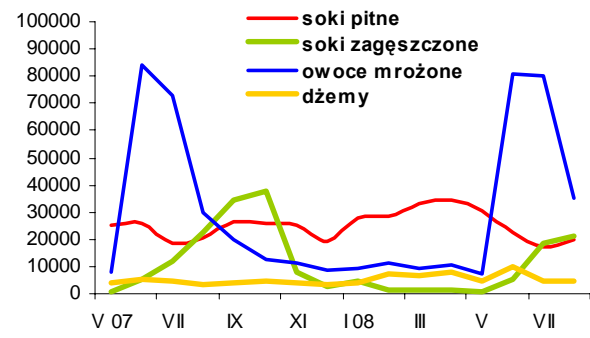
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2007-2008 (zł/kg)

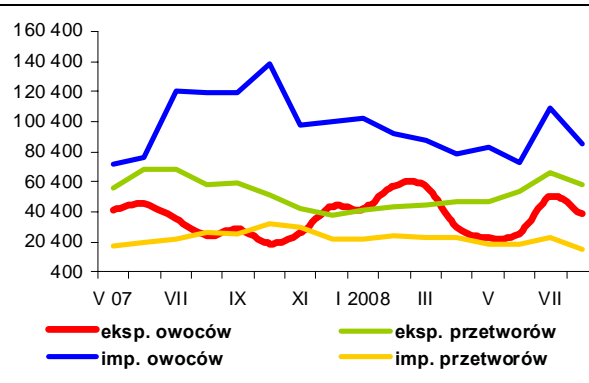
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od III 2008 r. do X 2008 r. (zł/kg)

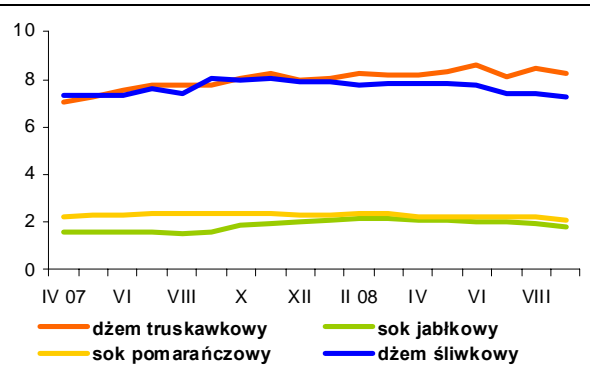
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2007 i w 2008 r. (tony)

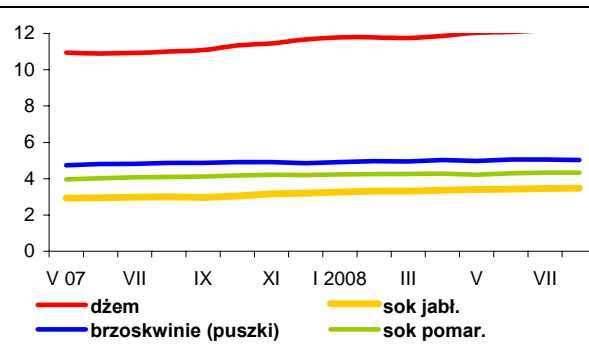
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2007 i 2008 r. (tony)

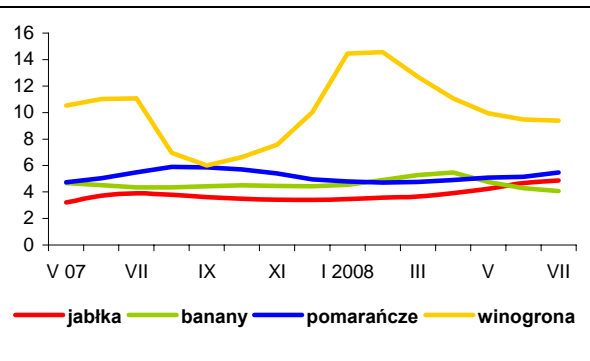
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

We wrześniu ceny skupu mleka surowego o standardowych parametrach nadal spadały. Przeciętnie w kraju zmalały one z 99,71 zł/100 kg w sierpniu do 99,33 zł/100 kg we wrześniu, tj. o 0,4%. Najbardziej mleko staniało w makroregionie południowo-wschodnim (z 94,17 do 90,82 zł/100 kg), podczas gdy w m. północnym ceny prawie nie zmieniły się (106,81 zł/100 kg), a w m. centralnym mleko zdrożało z 91,54 do 92,38 zł/100 kg. Mimo to ceny bydła mlecznego w październiku wykazywały słabą tendencję wzrostową. Jałówki cielne zdrożały średnio z 2311 zł/szt. na początku miesiąca do 2470 zł/szt. w końcu miesiąca, a krowy z 2205 do 2294 zł/szt.

Ceny zbytu artykułów mleczarskich w październiku nie wykazywały istotnych zmian. Mleko spożywcze 2% przeciętnie w kraju staniało ze 164,12 do 162,17 zł/100 kg. Najwyższe ceny mleka spożywczego płacono w m. centralnym, gdzie zanotowano ich spadek ze 173,38 do 164,41 zł/100 kg, a najniższe w m. zachodnim, z tendencją wzrostową ze 146,76 do 148,19 zł/100 kg. Ceny mleka UHT 2% wynosiły od 177 do 184 zł/100 kg, a jogurtu naturalnego 2% 320-323 zł/100 kg. Ceny kefiru 2% były bardzo zróżnicowane, od ok. 230 zł/100 kg w m. zachodnim do ok. 330 zł/100 kg w m. północnym. Zróżnicowane były także ceny śmietany, od ok. 450 zł/100 kg w m. zachodnim do ok. 610 zł/100 kg w m. centralnym.

Ceny masła w blokach w skali krajowej spadły z ok. 855 do 832 zł/100 kg. Mniej płacono w m. centralnym i zachodnim (ok. 806 i 815 zł/100 kg), a w m. południowo-wschodnim, gdzie ceny należały do najwyższych zanotowano obniżkę z ok. 901 do 772 zł/100 kg. Masło konfekcjonowane średnio w kraju staniało z ok. 1045 do 988 zł/100 kg. Najniższe ceny płacono w m. centralnym (822 zł/100 kg), natomiast najwyższe w m. południowo-wschodnim (1146 zł/100 kg). Taniało także pełne mleko w proszku, średnio w kraju z 820 do 800 zł/100 kg, przy czym najwyższe ceny notowano w m. centralnym (poniżej 800 zł/100 kg) i w m. południowo-wschodnim (780-840 zł/100 kg). Natomiast ceny

mleka odtłuszczonego w proszku, w makroregionach były zbliżone do średnich w kraju (660-680 zł/100 kg). Jedynie w m. północnym cena zbytu OMP przekraczała 700 zł/100 kg.

Ceny serów dojrzewających Edam i Gouda utrzymywały się na poziomie 1050-1130 zł/100 kg. Najwyższe ceny sera Edam notowano w m. centralnym, a najniższe w m. zachodnim. Zróżnicowane były ceny sera Gouda - najniższe notowano w m. zachodnim (954-1010 zł/100 kg), a najwyższe w m. centralnym (1088-1141 zł/100 kg). Ceny serów: Podlaskiego, Zamojskiego i Morskiego przeciętnie w kraju spadły z 1032 do 988 zł/100 kg, przy czym najwyższe ceny płacono w m. południowo-wschodnim (ok. 1095 zł/100 kg). Ser Radamer kosztował przeciętnie w kraju ok. 1300 zł/100 kg. Ceny twarogu wynosiły średnio ok. 928 zł/100 kg, przy wahaniach od 930-1000 zł/100 kg w m. centralnym i zachodnim do ok. 700 zł/100 kg w m. północnym.

Na rynku Wspólnoty Europejskiej, w październiku notowano spadki cen podstawowych wyrobów mleczarskich, z tendencją do stabilizacji. Ceny masła wzrosły jedynie w Belgii, z 2506 do 2529 EUR/tonę. Nie zmieniły się w Niemczech (2410 EUR/tonę), we Włoszech (2700 EUR/tonę) oraz w Wielkiej Brytanii (2768 EUR/tonę). Obniżyły się natomiast we Francji z 2370 do 2300 EUR/tonę, w Holandii z 2300 do 2250 EUR/tonę oraz w Polsce z 2464 do 2409 EUR/tonę. Ceny mleka pełnego w proszku nieznacznie spadły w Niemczech z 2325 do 2250 EUR/tonę, w Holandii z 2340 do 2210 EUR/tonę oraz w Polsce z 2379 do 2308 EUR/tonę. Natomiast w Belgii i Francji prawie nie zmieniły się (ok. 2420 i 2350 EUR/tonę). Ceny odtłuszczonego mleka w proszku spadły w Belgii z 2059 do 2025 EUR/tonę, w Niemczech z 1705 do 1625 EUR/tonę, w Holandii z 1740 do 1670 EUR/tonę i w Polsce z 1992 do 1879 EUR/tonę. We Francji zanotowano 1730 EUR/tonę OMP. Ceny serwatki w proszku utrzymały się na niezmiennym poziomie w Niemczech (370 EUR/tonę) i w Holandii (400 EUR/tonę), a we Francji nieznacznie staniała (z 395 do 390 EUR/tonę).

Tab. 1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka	
		średnia (zł/100 litrów)	o standardowych parametrach (zł/100 kg)
2006 I-XII	8 419,3	93,02	.
2007 I-XII	8 379,9	107,46	.
2007 VIII	744,5	105,93	109,87
IX	693,9	114,63	117,15
X	680,5	121,49	124,18
XI	607,1	129,77	130,59
XII	640,4	132,15	132,29
2008 I	648,0	124,55	123,69
II	638,4	120,59	121,17
III	688,0	116,63	117,54
IV	690,8	110,95	111,68
V	785,7	104,97	107,23
VI	769,2	101,82	103,71
VII	793,2	97,58	101,61
VIII	780,0	94,83	99,71
IX	739,4	93,29	99,33
Wskaźnik zmian w %			
<u>IX 2008</u> VIII 2008	94,8	98,4	99,6
<u>IX 2008</u> IX 2007	106,6	81,4	84,8

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab. 2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2006 I-XII	2 293,5	127,2	36,5	321,0	342,6	173,3	302,4	257,3
2007 I-XII	2 400,0	129,9	40,5	368,4	350,6	181,9	329,6	252,6
2007 VII	210,0	15,7	2,3	30,6	32,4	15,7	26,1	20,3
VIII	198,8	15,2	3,1	31,6	31,0	15,2	27,0	20,8
IX	188,8	12,0	2,6	29,0	28,5	15,1	26,0	20,0
X	191,6	8,5	2,6	32,0	27,9	15,1	27,3	22,1
XI	188,6	5,4	2,0	30,0	23,1	13,0	26,6	19,9
XII	184,6	7,4	2,9	23,1	24,4	13,0	25,5	18,8
2008 I	184,3	6,5	2,8	32,8	24,4	13,8	27,5	21,2
II	169,2	6,5	2,7	31,3	24,2	13,1	26,0	21,8
III	178,8	8,4	3,3	33,3	27,5	14,3	28,9	22,5
IV	177,7	9,7	5,0	35,0	26,9	13,8	27,4	21,9
V	194,0	11,7	7,4	33,8	31,4	15,2	27,6	21,8
VI	190,4	16,3	4,8	30,6	35,4	13,4	24,6	24,0
VII	185,2	16,1	3,5	30,7	35,0	15,3	26,1	25,6
VIII	177,9	11,9	3,1	30,0	31,4	14,6	25,7	24,5
Wskaźnik zmian w %								
<u>VIII 2008</u> VII 2008	96,1	73,9	88,6	97,7	89,7	95,4	98,5	95,7
<u>VIII 2008</u> VIII 2007	89,5	78,3	100,0	94,9	101,3	96,1	95,2	117,8

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2007 IX	1,40	1,88	14,23	15,39	15,20	13,99	0,75	5,19	8,13	15,76
X	1,46	1,96	13,86	15,17	15,52	14,59	0,75	5,48	8,54	16,77
XI	1,49	2,01	12,18	14,42	15,46	14,49	0,78	5,59	8,65	16,59
XII	1,51	2,01	10,93	13,34	13,97	13,40	0,78	5,63	8,73	15,50
2008 I	1,51	2,00	9,82	11,27	12,63	12,67	0,78	5,63	8,81	14,33
II	1,51	1,98	9,64	10,82	12,34	12,47	0,76	5,58	8,78	14,03
III	1,51	1,97	9,41	10,90	11,97	12,28	0,77	5,55	8,72	13,55
IV	1,51	1,94	8,90	10,69	11,81	12,08	0,77	5,53	8,69	12,58
V	1,51	1,92	8,60	9,68	11,51	11,56	0,77	5,53	8,71	11,72
VI	1,51	1,88	8,67	9,78	11,38	11,65	0,79	5,52	8,67	11,56
VII	1,51	1,87	8,65	9,77	11,40	11,54	0,81	5,53	8,65	11,55
VIII	1,51	1,86	8,40	9,78	11,38	11,53	0,79	5,50	8,63	11,58
IX	1,51	1,85	8,09	9,57	11,34	11,32	0,80	5,47	8,66	11,53
X ^a	1,62	1,82	6,75	7,99	8,32	9,88	.	5,23	9,26	11,00
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2008</u> <u>VIII 2008</u>	100,0	99,5	96,3	97,9	99,6	98,2	101,3	99,5	100,3	99,6
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	107,9	98,4	56,9	62,2	74,6	80,9	106,7	105,4	106,5	73,2

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 20-26 X 2008 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab. 4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (411 g) ^a	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2007 IX	1,81	2,58	11,10	3,07	3,70	0,64	1,06	1,45	10,64	18,66
X	1,89	2,63	11,29	3,08	3,94	0,65	1,07	1,50	11,11	20,70
XI	1,94	2,71	11,36	3,10	4,11	0,66	1,07	1,52	11,42	22,06
XII	1,97	2,74	11,51	3,12	4,11	0,67	1,07	1,54	11,54	22,08
2008 I	2,00	2,77	11,70	3,03	4,07	0,68	1,08	1,56	11,66	21,85
II	2,02	2,77	12,13	3,05	3,94	0,68	1,09	1,56	11,72	21,30
III	2,02	2,78	12,38	3,06	3,86	0,68	1,10	1,57	11,71	20,63
IV	2,03	2,78	12,53	3,06	3,78	0,69	1,14	1,57	11,78	20,10
V	2,03	2,77	12,71	3,04	3,67	0,70	1,15	1,57	11,78	19,51
VI	2,04	2,78	12,86	3,05	3,65	0,70	1,15	1,58	11,77	18,76
VII	2,04	2,75	12,91	3,06	3,61	0,70	1,16	1,59	11,81	18,24
VIII	2,05	2,74	12,94	3,07	3,58	0,71	1,16	1,59	11,82	17,93
IX	2,04	2,74	12,85	3,07	3,57	0,71	1,16	1,59	11,84	17,77
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2008</u> <u>VIII 2008</u>	99,5	100,0	99,3	100,0	99,7	100,0	100,0	100,0	100,2	99,1
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	112,7	106,2	115,8	100,0	96,5	110,9	109,4	109,7	111,3	95,2

^a od 2008 r. w opakowaniu 400 g.

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2006 I-XII	109,1	120,6	24,1	244,4	88,1	7,2	18,7	4,7	32,3	11,6
2007 I-XII	99,2	131,5	32,1	171,5	97,7	16,8	26,8	6,6	61,2	35,7
2007 VII	14,4	12,1	3,2	17,3	7,8	0,9	2,3	0,4	6,5	3,3
VIII	12,5	11,2	2,7	14,3	8,2	1,0	2,4	0,6	5,9	3,4
IX	6,4	11,1	1,4	14,5	7,4	1,1	2,4	0,7	5,8	3,0
X	5,9	11,3	2,3	14,1	8,5	1,7	2,2	0,9	6,5	2,6
XI	8,6	10,0	1,5	11,7	8,1	1,2	2,1	0,6	5,4	3,1
XII	6,4	8,7	1,5	11,1	6,2	2,0	1,6	0,6	4,9	2,2
2008 I	10,3	12,1	3,2	13,9	9,1	2,1	1,4	0,5	1,2	2,4
II	8,0	12,0	4,0	12,1	8,9	1,7	1,6	0,5	2,4	2,5
III	6,6	11,5	3,0	11,4	8,7	3,6	1,5	0,4	4,0	2,6
IV	7,9	11,5	3,4	13,1	8,7	1,7	1,7	0,4	2,2	2,4
V	12,3	11,9	3,2	17,6	8,9	1,4	1,7	0,4	1,6	2,4
VI	22,7	14,0	3,1	32,3	7,4	0,6	1,7	0,4	1,1	2,6
VII	9,5	13,9	1,2	25,8	6,7	0,8	1,5	0,5	1,9	2,4
VIII	6,6	12,2	1,0	21,9	6,5	1,2	1,2	0,5	1,0	0,7
Wskaźnik zmian w %										
$\frac{\text{VIII 2008}}{\text{VII 2008}}$	69,5	87,8	83,3	84,9	97,0	150,0	80,0	100,0	52,6	29,2
$\frac{\text{VIII 2008}}{\text{VIII 2007}}$	52,8	108,9	37,0	153,1	79,3	120,0	50,0	83,3	16,9	20,6

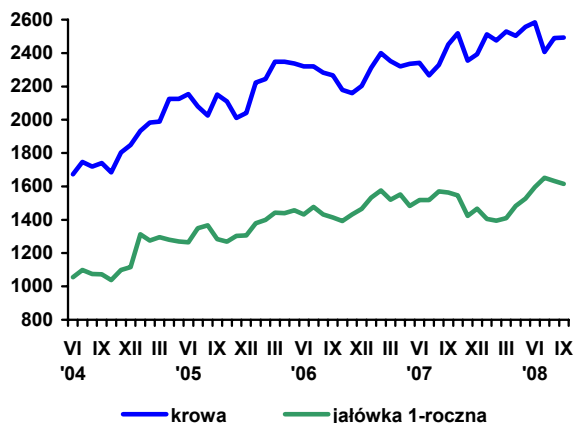
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

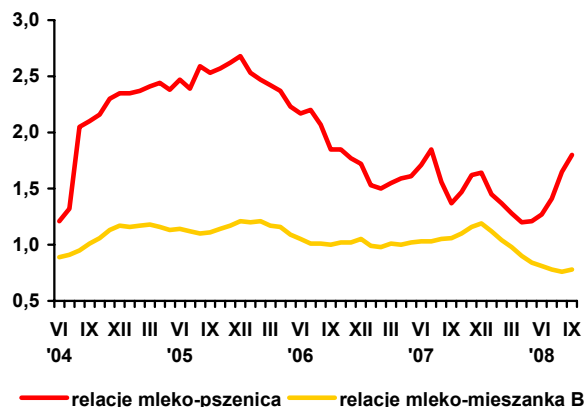
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
200 I-XII	1 956	2 628	1 842	552	1 025	1 950	3 003	2 856	499	1 127
200 I-XII	2 963	2 766	2 738	841	1 014	2 229	3 138	3 291	571	933
200 VII	3 550	2 649	3 202	954	978	2 642	3 157	3 304	595	863
VIII	3 619	2 837	3 814	1 255	1 002	3 069	3 158	3 976	499	964
IX	3 190	3 065	3 927	1 208	1 011	3 189	3 293	3 781	631	865
X	3 213	3 198	3 894	1 120	1 025	2 598	3 445	3 004	697	865
XI	2 324	3 368	4 252	999	1 061	3 103	3 469	4 029	627	897
XII	2 635	3 280	2 978	836	1 067	2 080	3 796	3 574	653	964
200 I	2 613	3 353	2 465	649	1 160	2 474	3 557	4 045	1 073	1 020
II	2 404	3 251	2 669	731	1 180	2 480	3 606	3 498	828	1 040
III	2 184	3 184	2 631	941	1 158	1 219	3 692	3 742	582	989
IV	2 116	3 077	2 577	671	1 154	2 096	3 462	3 115	755	1 073
V	2 136	3 124	2 514	573	1 188	2 055	3 610	3 469	1 155	1 139
VI	2 323	2 996	2 595	575	1 183	2 548	3 569	3 327	1 428	1 042
VII	2 306	2 938	2 655	636	1 189	2 275	3 327	2 862	1 080	924
VIII	2 269	2 884	2 707	669	1 278	3 036	3 729	3 278	1 091	1 230
Wskaźnik zmian w %										
$\frac{\text{VIII 2008}}{\text{VII 2008}}$	98,4	98,2	102,0	105,2	107,5	133,5	112,1	114,5	101,0	133,1
$\frac{\text{VIII 2008}}{\text{VIII 2007}}$	62,7	101,7	71,0	53,3	127,5	98,9	118,1	82,4	218,6	127,6

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

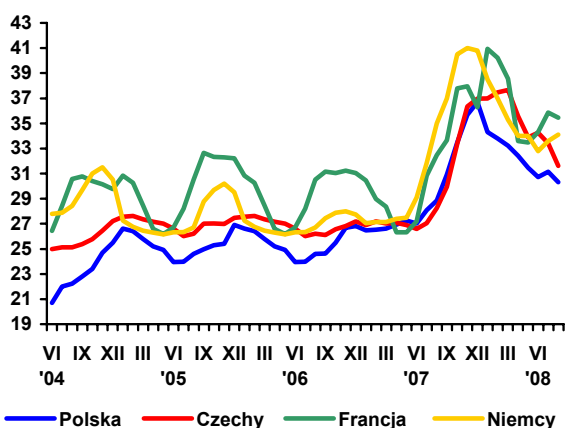
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

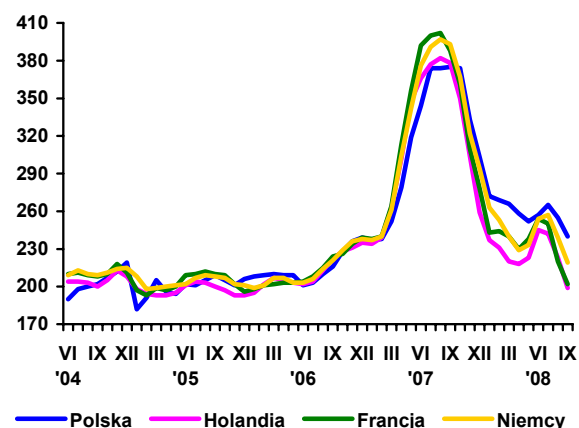
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

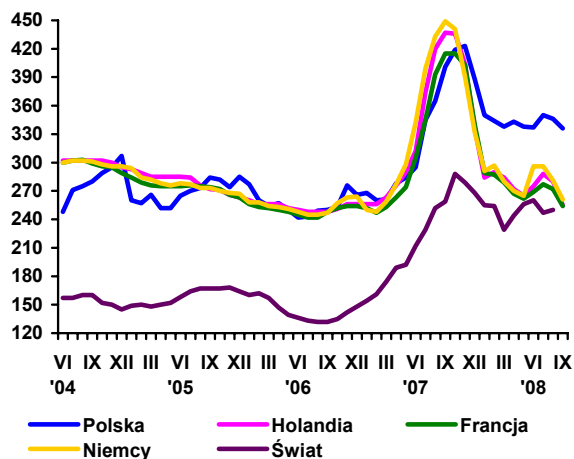
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

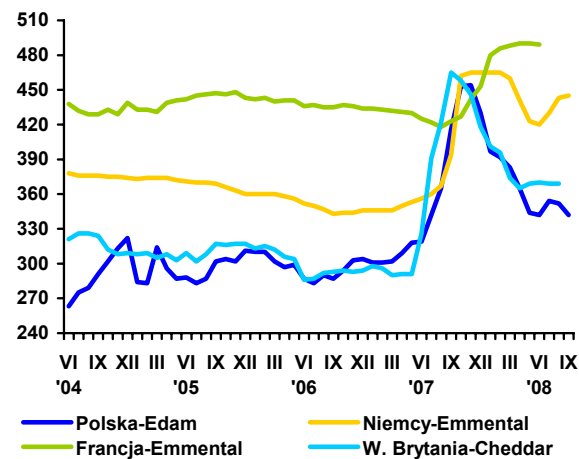
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

Na ceny skupu bydła i cieląt na rynku krajowym bardzo duży wpływ mają zmiany w strukturze towarowej eksportu produktów wołowych. W III kwartale 2008 r. cena skupu żywca wołowego kształtowała się w granicach 4,03-4,12 zł/kg wagi żywej, natomiast kontynuowany był trend spadkowy cen skupu cieląt. W miesiącach lipiec-wrzesień br. cena skupu cieląt wynosiła 7,41 zł/kg wagi żywej i była o ok. 12,0% niższa w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego, pod wpływem malejącego zainteresowania importem cieląt z Polski. Eksport bydła i cieląt obniżył się z ok. 394 tys. sztuk w okresie styczeń-sierpień 2007 r. do 299,4 tys. sztuk w analogicznym okresie 2008 r., a wpływy ze sprzedaży żywca wołowego i cielęcego wyniosły 71 mln EUR i były 4,5 krotnie mniejsze od wpływów z eksportu mięsa wołowego.

Jednocześnie w III kwartale 2008 r. na rynku krajowym nastąpił wzrost cen skupu trzody chlewnej i niewielki spadek cen skupu drobiu. Żywiec wołowy potaniał więc w relacji do wieprzowiny i podrożał w relacji do drobiu. Relacje cen skupu żywca wołowego do żywca wieprzowego zmalały z 0,90 w lipcu 2008 r. do 0,88 we wrześniu br. Cena skupu jednego kilograma żywca wołowego stanowiła we wrześniu 2008 r. równowartość 1,13 kg żywca drobiowego i była o ok. 0,2 kg wyższa niż w lipcu 2008 r.

Sukcesywnemu spadkowi eksportu bydła i cieląt towarzyszył wzrost wywozu mięsa wołowego. Jego ceny na rynkach UE są wyższe niż przed rokiem. W końcu października cena referencyjna tuszy wołowej schłodzonej wynosiła 327,7 EUR/100kg i była o ok. 3% wyższa niż w lipcu br. Natomiast w Polsce w wyniku spadku

wartości złotego wobec euro cena referencyjna wołowiny obniżyła się z 282 EUR/100kg tuszy w lipcu br. do 250 EUR/100 kg w październiku 2008 r. co poprawiło konkurencyjność cenową polskiej wołowiny na rynkach państw członkowskich UE i sprzyjało jej eksportowi.

W UE-27 utrzymuje się trend spadkowy w produkcji tego gatunku mięsa, dlatego Komisja Europejska nie podwyższa stawek subsydiów do jej eksportu do państw trzecich. Znajduje to odzwierciedlenie w wynikach polskiego eksportu. W miesiącach styczeń-sierpień wpływy ze sprzedaży mięsa wołowego wyniosły 242,8 mln EUR i były o 18% wyższe niż przed rokiem, a udział UE w eksporcie mięsa wołowego wynosił ok. 96%.

Rosnący udział mięsa wołowego w eksporcie produktów wołowych ma wpływ przede wszystkim na ceny zbytu, które systematycznie rosną. Ceny detaliczne rosną wolniej niż ceny zbytu, gdyż w Polsce wołowina stała się relatywnie drogim gatunkiem mięsa, co powoduje że jej spożycie jest bardzo niskie. Według informacji Departamentu Rynków Rolnych MRiRW, w końcu października 2008 r., cena sprzedaży ćwierci z buhajów wynosiła 9596 zł/tonę i była o ok. 3 % wyższa niż przed miesiącem, a cena sprzedaży ćwierci z krów wzrosła o ok. 4% (do 7705 zł/tonę).

Według szacunków IERiGŻ-PIB, w 2008 r. uboje przemysłowe bydła i cieląt wyniosą 240 tys. ton i będą o ok. 5% większe niż w roku poprzednim, a w 2009 r. spodziewany jest ich dalszy wzrost (o ok. 4%).

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny
			ogółem	żywiec	mięso	
I-XII 2004		255,7 ^a	124,0	45,0	68,0	4,8
I-XII 2005 ^c		204,5 ^b	167,2	44,6	115,3	3,7
2006	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
2007	III	17,5	14,2	1,8	12,4	0,5
	IV	14,3	13,3	2,0	10,6	0,7
	V	16,3	14,2	2,4	11,8	-
	VI	14,9	12,9	2,5	10,4	-
	VII	13,7	12,1	2,1	10,0	0,6
	VIII	16,6	14,5	3,9	10,1	0,7
	IX	15,7	12,9	2,1	10,5	0,7
	X	17,5	14,5	2,2	11,9	0,9
	XI	17,0	13,0	1,5	10,3	0,8
2008	XII	13,3	14,5	2,1	11,7	1,0
	I	13,4	12,8	1,7	10,7	1,1
	II	13,4	14,4	1,7	12,7	1,1
	III	13,4	14,4	1,7	12,4	1,2
	IV	14,9	12,0	1,6	10,1	0,3
	V	13,8	16,8	2,1	14,7	0,7
	VI	13,3	14,8	1,8	12,7	0,4
	VII	12,8	12,7	1,6	10,8	0,5
	VIII	11,5	11,5	1,5	9,0	0,8
IX	12,9					

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, ^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, ^c dane szacunkowe

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością	
						zbytu	detalicznej
2006	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30
2007	I	4,08	9,47	15,62	17,11	3,82	4,19
	II	4,20	9,66	15,64	17,19	3,72	4,09
	III	4,17	9,95	15,65	17,27	3,75	4,14
	IV	4,09	9,31	15,71	17,37	3,84	4,24
	V	3,94	8,17	15,72	17,43	3,99	4,42
	VI	3,91	8,10	15,73	17,43	4,02	4,46
	VII	3,88	8,21	15,91	17,61	4,01	4,54
	VIII	4,01	8,17	16,06	17,54	4,00	4,37
	IX	4,09	8,44	15,97	17,67	3,90	4,32
	X	3,95	8,66	16,01	17,63	4,05	4,46
	XI	3,82	8,85	15,95	17,67	4,08	4,52
	XII	3,91	8,56	16,09	17,68	4,11	4,52
2008	I	3,98	8,55	16,34	17,82	4,10	4,47
	II	4,03	8,26	16,52	17,94	4,09	4,45
	III	4,03	8,03	17,10	17,93	4,24	4,45
	IV	4,05	7,71	17,15	18,02	4,23	4,45
	V	4,08	7,51	17,16	18,10	4,21	4,44
	VI	4,19	7,67	17,20	18,14	4,11	4,33
	VII	4,03	7,58	17,57	18,23	4,36	4,52
	VIII	4,10	7,38	17,64	18,21	4,30	4,44
	IX	4,12	7,26	17,63	18,35	4,28	4,45
w % ceny	sprzed roku	100,8	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	100,4	-	-	-	-	-

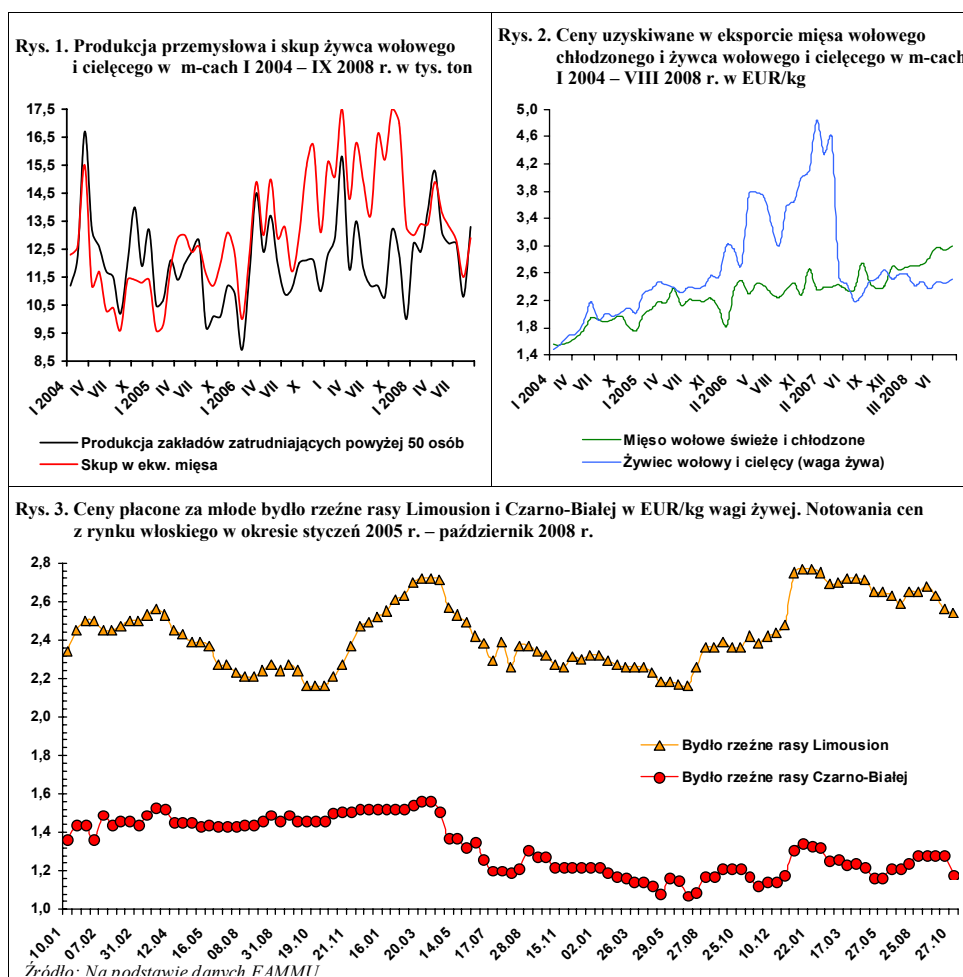
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	III 2008	IV 2008	V 2008	VI 2008	VII 2008	VIII 2008	IX 2008	X 2008	XI 2008
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,17	4,20	4,23	4,32	4,28	4,02	4,17	4,86	4,36
Buhaje	4,39	4,78	4,66	4,66	4,72	4,59	4,61	4,68	4,77
Krowy	3,42	3,44	3,47	3,60	3,54	3,31	3,43	3,43	3,40
Srednia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	8,77	8,48	8,42	8,55	8,39	7,91	7,77	8,03	8,17
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	9 306	9 350	9 322	9 417	10 009	9 039	9 349	9 296	9 596
Ćwierci z krów rzeźnych	7 777	7 402	7 799	8 016	7 855	7 124	7 758	7 395	7 705
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej ^a :									
UE-25	316,1	313,5	313,1	313,3	317,7	320,4	324,4	327,7	.
Polska	255,8	267,0	267,7	275,3	281,0	277,9	274,1	250,0	.

^a ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

W dwóch ostatnich latach gospodarczych 2006/2007 i 2007/08 opłacalność chowu systematycznie pogarszała się. Przyczyną tego stanu rzeczy były niskie ceny trzody i drastycznie rosnące ceny zbóż, a następnie pasz przemysłowych, zaś jego skutkiem pogłębiająca się redukcja pogłowia trzody chlewnej. W lipcu 2007 r. pogłowiu trzody spadło w stosunku do lipca 2006 r. o 4%, a w lipcu 2008 r. zmniejszyło się o dalsze 15%, tj. do poziomu 15,4 mln sztuk. W ciągu dwóch lat pogłowiu trzody chlewnej zmalało więc o 3,5 mln, czyli o 19%. Spadek pogłowia macior w tych latach był jeszcze większy i wyniósł ok. 30%. W drugiej połowie 2007 r. rozpoczęła się nasilająca się w miarę upływu czasu spadkowa tendencja podaży trzody chlewnej.

W I półroczu 2008 r. podaż trzody była już mniejsza o 8% niż w I półroczu 2007 r. Mimo to ceny w I kwartale nadal były niskie i wzrosły dopiero w okresie letnim, ale w stopniu nieproporcjonalnie małym w stosunku do spadku podaży. Wzrost cen był bowiem hamowany umacniającym się złotym i rosnącym importem wieprzowiny.

W II półroczu, a zwłaszcza w IV kwartale 2008 r. dynamika spadku podaży będzie większa niż w I półroczu br. i w II półroczu 2007 r. Dynamika wzrostu cen niewiele jednak się zmieni.

W II kwartale 2008 r. średnia cena skupu trzody wyniosła 3,98, a w III kwartale 4,54 zł/kg i była wyższa niż w analogicznych kwartałach poprzedniego roku odpowiednio o 19 i 13%. W IV kwartale ceny sezonowo spadają. W październiku przeciętna cena skupu ukształtowała się na poziomie 4,25 zł/kg i była niższa aniżeli w III kwartale, ale wyższa aniżeli w październiku poprzedniego roku

o 18%. W dwóch pozostałych miesiącach roku ceny skupu będą prawdopodobnie nieco wyższe aniżeli w październiku, ale wyższe o 18% aniżeli w ubiegłym roku, w którym były wyjątkowo niskie.

W tej sytuacji o opłacalności chowu i jego rozwoju decydować będą ceny zbóż i pasz. Jak dotychczas są one ciągle zbyt wysokie w stosunku do cen żywca. We wrześniu targowiskowa cena żyta wynosiła 62,66 zł/dt. Oznaczało to, że 1 kg trzody był ekwiwalentem 7,4 kg żyta. W październiku relacja cen trzoda:żyto wynosiła 7,5:1. W najbliższych miesiącach targowiskowe ceny żyta mogą spaść, ale z pewnością nie w takim stopniu aby relacja cen trzoda:żyto mogła ulec zasadniczej poprawie, która jest konieczna dla odwrócenia spadkowej tendencji pogłowia trzody na wzrostową.

Na prawdopodobieństwo niższych cen trzody pod koniec roku wskazuje też rozwój cen w Unii Europejskiej. W III kwartale ceny trzody w Unii osiągnęły, jak zazwyczaj, najwyższy poziom. Średnia cena w tym kwartale wyniosła 171,62 EUR/100 kg wagi poubojowej i była wyższa niż rok wcześniej o 18%. W październiku średnia cena obniżyła się już do poziomu 164,5 EUR/100 kg, ale była wyższa niż w październiku 2007 r. o 22%. W końcu roku średni poziom cen w Unii Europejskiej może być o kilka procent niższy niż w październiku, ale nadal o ok. 20% wyższy niż w ubiegłym roku.

Pod koniec roku ceny trzody w Polsce wyrażone w euro będą prawdopodobnie niższe niż w Unii, w przeciwieństwie do okresu V-IX, w którym przewyższały średnią cenę unijną o 6-9%. Przewiduje się, że w pierwszym kwartale 2009 r. ceny skupu trzody w Polsce wyrażone tak w złotych jak i w euro będą o kilkanaście procent wyższe niż w I kwartale 2008 r.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton	
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b		
2006	I-XII	2178,0	112,0	411,7	135,6	182,9	90,6	228,8
	I-VI	1030,5	109,4	168,9	139,7	164,3	128,1	4,6
2007	I-XII	2210,0	101,5	363,9	88,4	256,9	140,5	107,0
	I-VI	1127,6	109,4	167,6	99,2	85,2	51,9	82,4
	VII	117,5	109,6	22,9	73,5	24,6	160,8	-1,7
	VIII	117,8	94,5	25,3	86,3	28,2	150,5	-2,9
	IX	105,5	94,2	25,2	80,1	23,4	182,1	1,8
	X	134,2	101,0	26,0	96,0	24,4	232,4	1,6
	XI	132,5	104,6	28,0	81,9	22,5	147,0	5,5
	XII	113,1	87,9	25,0	95,1	17,3	139,5	7,7
2008	I	120,7	87,9	25,9	79,9	33,0	220,0	-7,1
	II	121,0	87,9	33,3	110,3	28,5	192,6	2,3
	III	128,9	91,4	36,3	113,8	29,2	128,6	7,1
	IV	126,1	105,3	43,9	163,2	27,8	187,8	16,1
	V	111,6	84,6	36,9	130,4	38,9	241,6	-2,0
	VI	103,3	95,6	40,9	142,5	36,0	161,4	4,9
	I-VI	1019,3	90,3	186,9	111,5	190,6	223,7	-3,7
	VII	107,5	91,5	37,4	147,8	44,2	179,7	-6,8
	VIII	98,1	83,3	35,1	139,3	37,2	131,9	-2,1
IX	104,8	99,3	x	x	x	x	x	

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, ^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w wadze produktu, ^d miesięczny eksport i import nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne.

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provit i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provit w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.	
2007	I	3,16	58,43	5,4	86,03	3,7	159,35	2,0	85
	II	3,26	65,13	5,0	89,00	3,7	160,76	2,0	80
	III	3,29	65,03	5,1	91,80	3,6	161,92	2,0	80
	IV	3,32	64,33	5,2	96,07	3,5	162,12	2,0	84
	V	3,22	65,33	4,9	93,43	3,4	160,96	2,0	84
	VI	3,51	63,87	5,5	93,53	3,8	160,91	2,2	78
	VII	3,95	60,82	6,5	93,71	4,2	160,90	2,4	95
	VIII	4,07	62,70	6,5	94,45	4,3	161,23	2,5	92
	IX	4,06	70,86	5,7	101,07	4,0	164,45	2,5	89
	X	3,59	73,07	4,9	104,27	3,4	167,84	2,1	82
	XI	3,27	71,81	4,6	105,71	3,1	171,01	1,9	75
	XII	3,36	71,37	4,7	105,55	3,2	170,79	2,0	75
2008	I	3,49	73,59	4,7	107,50	3,2	172,25	2,0	83
	II	3,27	74,59	4,4	110,55	3,0	176,72	1,9	73
	III	3,62	76,32	4,7	113,50	3,2	180,61	2,0	76
	IV	3,63	77,18	4,7	116,19	3,1	183,39	2,0	77
	V	4,02	78,29	5,1	117,56	3,4	184,02	2,2	82
	VI	4,31	78,28	5,5	117,73	3,7	184,50	2,3	99
	VII	4,46	77,17	5,8	117,47	3,8	184,85	2,4	101
	VIII	4,51	69,00	6,5	116,19	3,9	184,36	2,4	108
	IX	4,64	62,66	7,4	111,50	4,2	183,53	2,5	124
	X	4,25	56,00	7,5	x	x	x	x	x

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2007 I	4,14	11,52	15,46	9,49	13,09	19,69	11,73	113,6	127,4	123,6
II	4,27	11,37	15,42	9,41	12,75	19,62	11,58	112,1	127,2	123,1
III	4,31	11,36	15,47	9,40	12,70	19,56	11,69	111,8	126,4	124,4
IV	4,35	11,45	15,40	9,38	12,77	19,39	11,69	111,5	125,9	124,6
V	4,22	11,39	15,48	9,34	12,78	19,44	11,66	112,2	125,6	124,8
VI	4,60	11,77	15,72	9,44	12,87	19,45	11,71	109,3	123,7	124,0
VII	5,18	12,48	16,10	9,72	13,88	19,95	11,89	111,2	123,9	122,3
VIII	5,33	12,76	16,41	9,86	14,11	20,03	12,05	110,6	122,1	122,2
IX	5,32	12,84	16,47	9,89	14,43	20,22	12,14	112,4	122,8	122,8
X	4,70	12,64	16,35	9,87	14,28	20,23	12,23	113,0	123,7	123,9
XI	4,28	12,26	16,29	9,81	13,81	20,31	12,23	112,6	124,7	124,7
XII	4,40	12,44	16,06	9,81	13,69	20,15	12,20	110,0	125,5	124,4
2008 I	4,57	12,48	16,11	9,74	14,13	20,35	12,27	113,2	126,3	126,0
II	4,28	12,31	16,08	9,74	13,70	20,25	12,13	111,3	125,9	124,5
III	4,74	12,55	16,04	9,74	13,83	20,07	12,11	110,2	125,1	124,3
IV	4,76	12,42	15,94	9,71	13,90	20,08	12,22	111,9	126,0	125,8
V	5,27	12,65	16,22	9,79	14,26	20,31	12,37	112,7	125,2	126,4
VI	5,65	13,06	16,35	9,91	14,94	20,68	12,64	114,4	126,5	127,5
VII	5,84	13,21	16,73	10,18	14,93	20,70	12,75	113,0	123,7	125,2
VIII	5,91	13,27	16,80	10,33	15,00	20,94	12,83	113,0	124,6	124,2
IX	6,08				15,09	20,97	12,96			
X	5,57	x	x	x	x	x	x	x	x	x

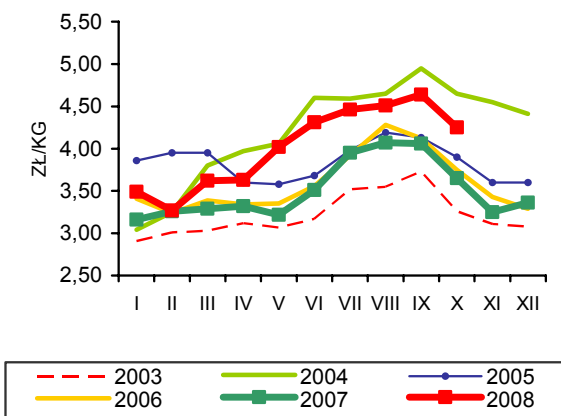
Źródło: Dane GUS i przeliczeni własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

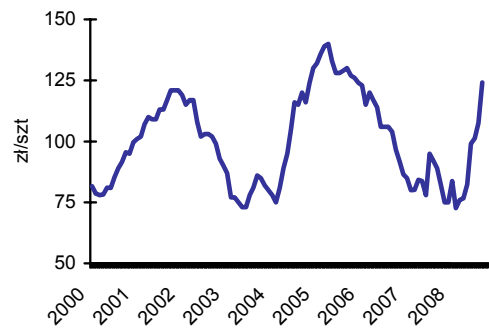
Lata i miesiące	UE-25	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-25	Niemczech	Danii
2006 VI	152,66	125,43	165,65	133,65	81,4	74,4	93,3
VII	157,30	138,36	168,48	135,99	88,0	82,2	101,7
VIII	162,97	152,15	176,38	137,78	93,8	86,5	110,4
IX	156,39	143,96	164,19	138,86	92,1	87,7	103,7
X	143,63	132,88	150,65	132,48	92,5	88,2	100,3
XI	136,86	124,31	144,25	126,78	90,8	86,2	98,1
XII	132,99	118,72	140,41	122,26	89,3	84,6	97,1
2007 I	128,52	113,79	129,45	116,45	88,5	87,9	97,7
II	130,03	115,58	135,04	116,45	88,9	85,6	99,3
III	128,96	118,23	130,43	114,84	91,7	90,6	103,0
IV	129,32	119,64	132,21	111,72	92,5	90,5	107,1
V	131,71	118,16	137,91	115,01	89,8	85,6	102,7
VI	139,38	128,88	142,63	117,25	92,5	90,4	109,9
VII	146,12	144,81	150,74	121,73	99,2	96,2	119,1
VIII	146,57	147,76	150,10	123,08	101,2	98,8	120,5
IX	144,51	146,93	150,03	122,58	101,7	97,9	119,9
X	134,70	133,31	140,42	121,42	99,0	94,9	109,8
XI	130,13	123,52	134,62	120,00	94,9	91,8	102,9
XII	132,11	129,82	135,40	112,06	97,8	95,9	115,8
2008 I	131,94	134,44	135,29	107,10	101,9	99,4	125,5
II	133,67	125,71	141,46	110,49	94,0	88,9	113,8
III	143,78	139,82	150,12	120,33	97,2	93,1	116,2
IV	144,30	144,62	147,95	126,71	100,2	97,7	114,1
V	151,78	161,09	162,54	130,94	106,1	99,1	123,0
VI	163,94	174,24	172,09	138,26	106,3	101,2	125,9
VII	168,55	183,87	178,08	139,88	109,1	103,3	131,4
VIII	173,97	184,62	184,81	145,37	106,1	99,9	127,0
IX	172,33	183,01	179,79	148,31	106,2	101,8	123,4
X	163,10	163,50	171,50	143,50	100,2	95,3	113,9

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

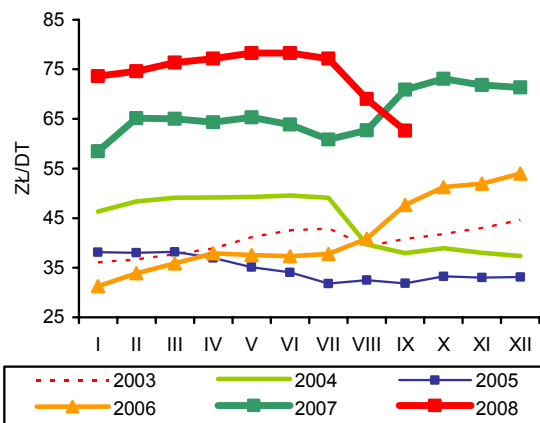
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

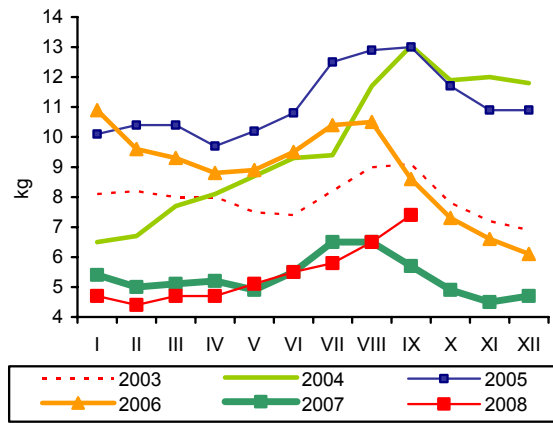
Rys. 2. Ceny psziąt w Polsce

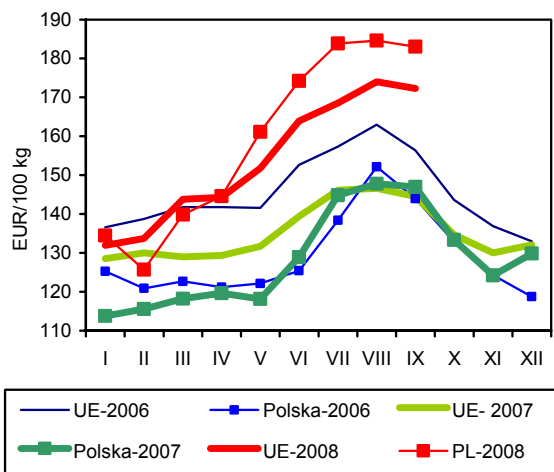
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

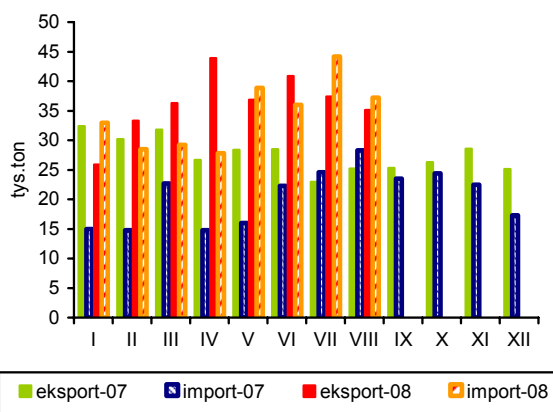
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski

Rynek mięsa drobiowego

W pierwszych trzech kwartałach 2008 r. w zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników produkcja mięsa drobiowego wzrosła o 8,3% w stosunku do tego samego okresu poprzedniego roku. Od stycznia do września wytworzono 896,3 tys. ton mięsa drobiowego.

Ze wstępnych doniesień o eksporcie wynika, iż w pierwszych ośmiu miesiącach 2008 r. nadal utrzymywał się wysoki poziom eksportu. Przewyższał on ilościowo eksport w tym samym okresie 2007 r. o 19%. W okresie tym sprzedano za granicę ponad 160 tys. ton mięsa drobiowego. Tradycyjnie największym rynkiem zbytu były Niemcy (ok. 25% polskiej sprzedaży zagranicznej), na drugim miejscu - Wielka Brytania (10%) a następnie Czechy, Francja, Holandia i Austria. Intensywnie rozwija się sprzedaż do Wietnamu. Zmniejszył się eksport na Litwę, choć nadal utrzymuje się on na wysokim poziomie (ok. 3,6% polskiego eksportu mięsa drobiowego). Import mięsa drobiowego w okresie od stycznia do sierpnia 2008 r. był o połowę niższy niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W ostatnich miesiącach pojawiła się jednak słaba tendencja wzrostowa.

Od września 2006 r. utrzymuje się długofalowy wzrostowy trend cen mieszanek paszowych dla kurcząt. W pierwszych trzech kwartałach 2008 r., podrożały one o ponad 25% względem tego samego okresu roku poprzedniego. W ciągu trzech kwartałów 2008 r. ceny skupu brojlerów kurzych zwiększyły się o 3% w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku, a ceny zbytu

tuszek spadły o 2%. Pogorszyła się więc zarówno opłacalność chowu jak i przetwórstwa drobiu w relacji do roku poprzedniego. We wrześniu 2008 r. relacje cenowe dla producentów żywca poprawiły się. W odniesieniu do sierpnia tego roku ceny pasz zmalały o ok. 7%, w tym obniżki cen skupu wyniosły 4,4%. W przetwórstwie ceny zbytu zmalały – we wrześniu o 6% w stosunku do poprzedniego miesiąca.

Na rynku indyków po spadkach na przełomie roku 2007/08, ceny płacone hodowcom rosły do maja, po czym zaczęły intensywnie spadać. We wrześniu bieżącego roku ceny indorów w skupie wzrosły o 3% w porównaniu z sierpniem. Podrożało też mięso indyckie sprzedawane przez zakłady ubojowe. W okresie od stycznia do października 2008 r. ceny skupu żywca indyckiego były średnio o 7% niższe niż w tym samym okresie 2007 r. Ceny zbytu w tej samej relacji obniżyły się o 2%.

We wrześniu 2008 r. ponownie zwiększyły się przewagi cenowe polskich eksporterów. Ceny polskiego drobiu wyrażone w euro stanowiły 79% przeciętnej ceny unijnej, podczas gdy miesiąc wcześniej 85%. Na zmianę relacji wpłynęła głównie deprecjacja złotego. We wrześniu ceny sprzedaży mięsa kurcząt w Polsce, wyrażone w euro, były o 21,0% wyższe niż w grudniu 2007 r., podczas gdy w tym czasie ceny unijne spadły o 0,5%. Pomimo to Polska nadal należy do najtańszych producentów mięsa drobiowego w Europie. Pod względem cenowym do największych konkurentów Polski należą obecnie Holandia i Hiszpania.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008
I	62,0	74,4	89,1	93,7	108
II	58,1	71,0	84,0	79,7	92,9
III	68,2	84,9	94,3	94,9	95,1
IV	68,3	82,7	83,7	89,2	105,0
V	69,0	77,8	91,6	96,2	99,1
VI	66,2	79,6	94,1	86,4	94,2
VII	68,4	82,9	91,3	93,4	105
VIII	70,8	86,3	94,4	97,4	96
IX	73,5	87,3	94,9	95,6	101
X	76,4	91,4	101	109,0	
XI	71,4	91,6	97,2	99,9	
XII	75,3	90,9	90,4	91,0	
RAZEM	827,6	1000,8	1106	1126,4	896,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a
I	3859	2359	20011	19846
II	3934	2142	15959	22641
III	4278	1760	17144	20324
IV	3465	2116	16665	22287
V	5024	2320	16659	21390
VI	3725	2336	17797	20710
VII	4638	3374	15517	19427
VIII	8281	3286	17852	16461
IX	6498		22600	
X	7351		31718	
XI	5425		24466	
XII	2311		15783	
RAZEM	58789	19694	232173	163086

^a dane nieostateczne (na dzień 05 listopada 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
I	1,46	1,40	1,41	0,21	0,22	0,20
II	1,48	1,42	1,44	0,20	0,21	0,21
III	1,54	1,46		0,22	0,22	
IV	1,60	1,48		0,22	0,21	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt brojlerów pełnoporcjowa grower/finisz (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^{a, b}		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	943	1245	1,04	1,19	2,61	2,92	4,26	3,90	5,52	5,95
II	961	1270	1,08	1,20	2,97	3,22	5,11	5,27	5,97	6,02
III	979	1289	1,12	1,21	3,08	3,24	5,05	5,27	6,43	6,36
IV	989	1304	1,15	1,23	2,99	3,16	4,68	4,82	6,09	6,21
V	982	1293	1,16	1,22	3,00	3,25	5,15	5,16	6,21	6,35
VI	989	1279	1,16	1,22	3,24	3,27	5,67	5,34	6,70	6,32
VII	982	1263	1,18	1,22	3,29	3,22	5,29	5,26	7,06	6,51
VIII	1030	1225	1,19	1,22	3,29	3,30	5,44	5,24	6,86	6,51
IX	1179	1139	1,22		3,23	3,18	5,15	4,80	6,55	6,37
X	1215		1,24		3,15	3,04	4,85	4,58	6,24	
XI	1209		1,18		3,18		4,59		6,33	
XII	1199		1,19		2,95		4,15		5,79	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b świeże i schłodzone, Polska+ UE

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRDiG i MRiRW.

Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	5,20	5,60	4,21	4,25	6,54	6,53
II	5,20	5,60	4,36	4,20	6,61	6,57
III	5,40	5,60	4,53	4,36	6,82	7,54
IV	5,60	5,60	4,67	4,52	7,09	6,33
V	5,60	6,00	4,75	4,62	6,96	6,57
VI	5,60	6,00	4,61	4,56	6,94	6,86
VII	5,60	6,00	4,58	4,25	6,90	6,71
VIII	5,60	6,00	4,62	4,09	7,06	6,70
IX	5,60		4,87	4,11	6,92	6,78
X	5,60		5,04	4,23	6,90	7,21
XI	5,60		5,00		7,20	
XII	5,60		4,28		7,86	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b świeże i schłodzone, Polska+ UE

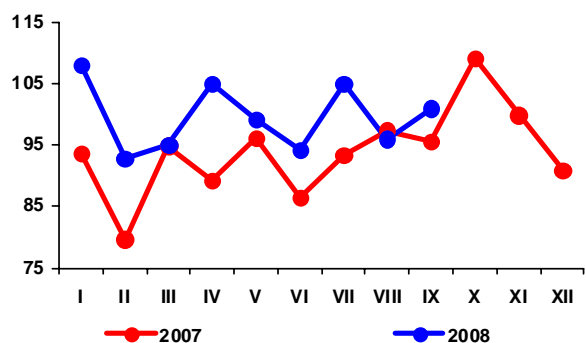
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

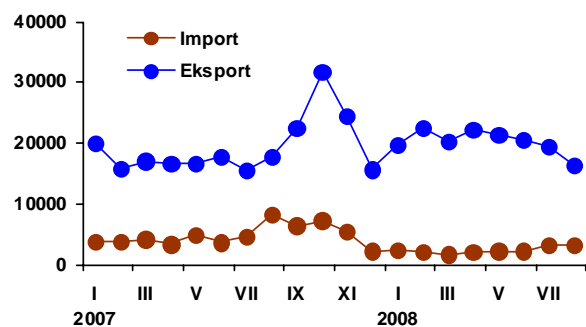
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2007 VIII	144,54	228,00	167,86	184,66	209,00	175,00	186,78	182,53
IX	136,30	233,30	173,90	190,70	209,00	175,00	198,90	184,55
X	132,90	235,50	175,80	193,70	225,00	175,00	201,90	185,59
XI	133,16	235,50	183,02	192,30	225,00	175,00	190,97	183,93
XII	118,22	229,42	194,31	190,38	225,00	175,00	186,36	181,52
2008 I	121,32	229,00	200,54	191,20	224,10	172,98	169,99	178,48
II	135,31	229,00	207,60	189,08	215,31	174,14	164,05	175,81
III	145,93	229,00	212,36	188,52	218,50	175,00	170,50	179,18
IV	139,11	229,00	217,11	193,28	220,00	175,00	182,17	180,84
V	150,17	229,00	211,55	206,02	222,77	175,00	175,23	185,42
VI	151,65	229,00	209,81	216,16	225,00	175,00	160,60	184,93
VII	160,21	229,00	198,33	225,05	225,00	175,00	163,02	184,75
VIII	157,31	229,00	190,13	219,19	225,00	177,26	170,03	185,49
IX	142,93	229,00	189,23	208,98	224,67	180,00	174,58	180,65

Źródło: Dane MRiRW.

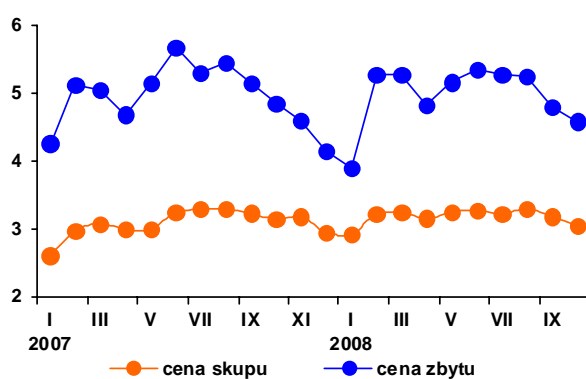
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

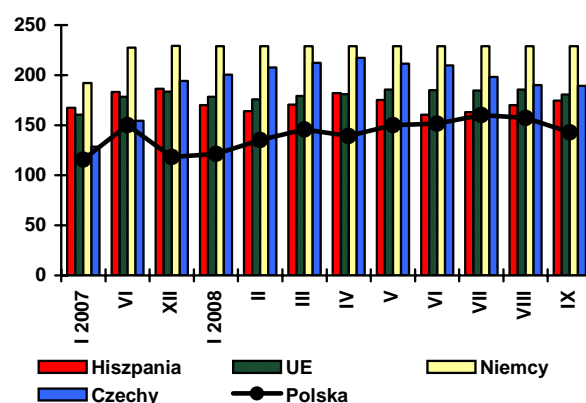
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

Rynek jaj

W okresie od stycznia do października 2008 r. średnia cena zbytu jaj wyniosła 25,58 zł/100 sztuk i była o 6,8% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Z tego najsilniej podrożały jaja największe klasy XL, tj. o 13,4%. Jaja klasy M (średnie) były droższe o 5,9%, klasy L (duże) o 3,5%, a najmniejszy wzrost cen odnotowano na rynku jaj klasy S – o 2,0%. W październiku jaja podrożały średnio o 1,9% w stosunku do poprzedniego miesiąca. Podrożały jaja klasy S (o 5,4%), XL (o 3,6%) oraz L (o 0,4%). Potaniały jaja średnie M (o 1,4%). Podobnie jak w latach poprzednich rynek jaj konsumpcyjnych jest bardzo niestabilny pod względem cenowym. Występują na nim silne krótkookresowe wahania cenowe.

Na rynku jaj kierowanych do przetwórstwa wahania cen są jeszcze silniejsze niż na rynku jaj konsumpcyjnych. W 2008 r. od stycznia do października, ceny jaj do przetwórstwa utrzymywały się na poziomie znacząco wyższym niż średnio w tym samym okresie 2007 r., jednakże miesięczne zmiany miały charakter silnie skokowy. W ostatnich miesiącach 2007 r. miesięczne wahania cen wynosiły od -17 do +22%. W okresie dziesięciu miesięcy 2008 r. zakłady przetwórcze skupowały jaja przeciętnie po ok. 2,82 tys. zł za 1 tonę. Jednakże amplituda między miesięczną ceną najwyższą – w lutym a najniższą – w lipcu 2008 r. wyniosła 35%.

Bardzo mocno wzrosły obroty handlowe zarówno jajami świeżymi jak i przetworami z jaj. W pierwszych ośmiu miesiącach 2008 r. wg wstępnych danych CAAC, eksport jaj świeżych

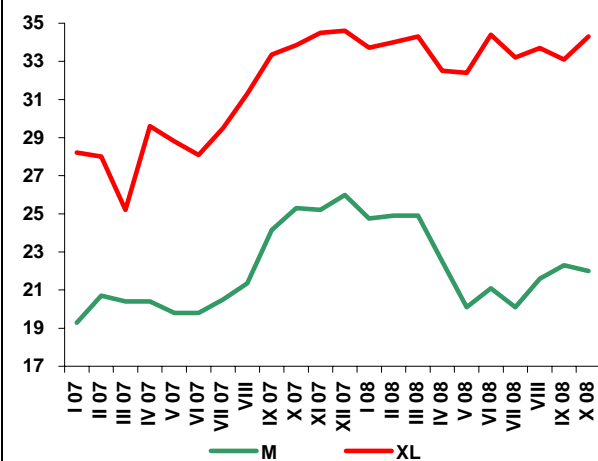
zwiększył się w relacji do analogicznych miesięcy 2007 r. o 28%. Jest to kontynuacja wzrostowego trendu z roku poprzedniego. Do największych odbiorców należały Niemcy, Czechy i Dania (ok. 60% eksportu świeżych jaj ogółem).

Import jaj świeżych w okresie ośmiu miesięcy 2008 r. zwiększył się o 70% w stosunku do tego samego okresu 2007 r. Od stycznia do sierpnia, poza Polską zakupiono 11 tys. ton jaj świeżych, co stanowiło ok. 15% polskiego eksportu.

Znacząco zwiększył się również import przetworów z jaj. W okresie od stycznia do sierpnia 2008 r. import wyniósł ok. 2,5 tys. ton, podczas gdy w roku poprzednim 2,2 tys. ton. Równocześnie jeszcze silniej rósł eksport przetworów z jaj. Polska wyeksportowała 8 tys. ton przetworów (głównie do krajów Unii Europejskiej), a więc o 70% więcej niż w tym samym czasie 2007 r.

Od maja do grudnia 2007 r. występował wzrostowy trend cenowy w Unii Europejskiej. W pierwszej połowie 2008 r. ceny unijne spadały. Od grudnia 2007 r. do czerwca 2008 r. obniżyły się one o prawie 20%. Od czerwca 2008 r. ponownie odnotowano wzrosty cenowe zarówno średnio w UE jak i w Polsce. Różnice w dynamice spadku cen spowodowały, że we wrześniu jaja polskie wyrażone w euro były droższe niż średnio w Unii o 11%. We wrześniu roku poprzedniego ceny polskich jaj były niższe niż średnio w UE. Najtańszym producentem we wrześniu 2008 r. była Holandia, gdzie za 100 kg jaj klasy L i M płacono 70,43 EUR, podczas gdy w Polsce 122,96 EUR.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a
I	494	1 193	5 971	11 370	264	422	559	1 287
II	414	1 218	5 369	9 500	258	402	553	1 196
III	501	1 067	5 540	10 061	308	273	578	1 057
IV	808	2 046	6 643	8 456	227	212	394	903
V	1 130	1 261	7 642	9 122	246	213	654	957
VI	616	1 469	8 768	9 537	205	374	875	1 019
VII	894	1 511	8 369	11 882	366	313	755	1 079
VIII	1 677	1 304	8 295	2 795	291	324	1 139	592
IX	1 022		8 268		576		787	
X	800		11 329		454		1 049	
XI	761		7 479		367		886	
XII	982		4 537		147		730	
RAZEM	10 099	11 070	88 213	72 724	3 707	2 533	8 961	8 089

^a dane nieostateczne (na dzień 05 listopada 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	28,21	33,71	23,83	28,25	19,28	24,76	18,27	23,84
II	28,00	34,00	24,60	28,60	20,70	24,90	20,20	23,80
III	25,20	34,30	24,40	28,80	20,40	24,90	19,10	23,40
IV	29,60	32,50	25,10	24,80	20,40	22,50	19,10	22,70
V	28,80	32,40	25,30	24,30	19,80	20,10	18,30	18,50
VI	28,10	34,40	26,60	26,10	19,80	21,10	17,00	17,20
VII	29,50	33,20	24,70	24,50	20,50	20,10	17,40	15,50
VIII	31,30	33,70	25,85	26,00	21,35	21,60	17,00	16,90
IX	33,35	33,10	28,45	27,70	24,15	22,30	23,60	16,80
X	33,85	34,30	29,00	27,80	25,30	22,00	22,60	17,70
XI	34,50		29,90		25,20		23,30	
XII	34,60		30,60		26,00		20,50	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2007 VIII	103,73	90,03	98,03	96,44	93,55	107,28
IX	113,78	106,20	108,81	111,99	106,7	121,49
X	123,48	117,02	113,81	115,04	109,71	123,31
XI	127,09	126,69	122,84	129,49	117,89	129,20
XII	131,99	135,59	122,57	127,74	111,45	131,15
I	133,14	129,05	117,61	116,32	102,39	125,03
2008 II	123,92	127,39	116,69	111,43	99,17	122,66
III	123,50	123,68	111,74	108,18	85,83	119,39
IV	118,30	108,31	92,68	93,75	76,92	109,52
V	113,23	99,08	86,47	83,43	71,19	103,78
VI	117,04	98,17	86,44	93,74	70,24	105,36
VII	118,32	103,23	84,97	94,32	68,52	107,13
VIII	121,76	102,90	89,97	88,04	72,45	109,60
IX	122,96	105,10	90,97	95,78	70,43	111,10

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

W Unii Europejskiej nadal mamy do czynienia ze wzrostową tendencją cen owiec tak lekkich jak i ciężkich. W październiku br. przeciętna cena jagniąt wyniosła w UE-27 681, a owiec ciężkich 424 EUR/100 kg wagi poubojowej. Jedna i druga była wyższa niż rok wcześniej o 6%.

W Polsce ceny owiec wciąż jednak obniżają się. W III kwartale przeciętna cena skupu wyniosła 4,68 zł/kg i była o 4% niższa niż w III kwartale 2007 r. Niekorzystną okolicznością dla rozwoju cen skupu w Polsce jest spadek cen jagniąt na rynku włoskim, który ma miejsce od początku II kwartału br. Przeciętna cena jagniąt na tym rynku wyniosła w II kwartale 577 EUR/100 kg i była niższa o 12 % niż w II kwartale 2007 r. W III kwartale była ona co prawda zbliżona do ubiegłorocznej, ale w IV kwartale zapowiada się dalszy jej spadek. AGRESTE¹ przewiduje bowiem, że uboje owiec we Włoszech ukształtują się w II półroczu na poziomie 2996 mln sztuk i będą wyższe o 3,2% niż w II półroczu 2007 r. Odwrócenie spadkowej tendencji cen skupu żywca baraniego w Polsce jest więc w najbliższych miesiącach mało prawdopodobne.

W I półroczu 2008 r. polski eksport owiec w przeliczeniu na mięso łącznie z eksportem mięsa baraniego wyniósł 553 tony, a w ciągu ośmiu pierwszych miesięcy br. 711 ton. Był on niższy aniżeli w analogicznych okresach poprzedniego roku odpowiednio o 2 i 1%. Tak jak w poprzednich latach ok. 99% eksportu stanowiły owce rzeźne, które eksportowano głównie do Włoch.

W I półroczu 2008 r. eksport owiec do Włoch był o 10% niższy niż w I półroczu 2007 r. Głębszy spadek eksportu owiec do Włoch niż ogólnego eksportu owiec wynikał właśnie ze spadku cen na tym rynku. W I półroczu przeciętna cena owiec w eksporcie do Włoch osiągnęła 2,03 EUR/kg, a w okresie I-VIII tylko 1,95 EUR/kg. Ceny te były niższe niż rok wcześniej o 15 i 10%. W tych samych okresach przeciętna cena owiec w eksporcie ukształtowała się na poziomie odpowiednio 1,99 i 1,91 EUR/kg, wobec 1,99 i 2,15 EUR/kg przed rokiem.

W I półroczu 2008 r. ceny owiec w krajach trzecich nie sprzyjały importowi. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii były wyższe niż rok wcześniej o ok. 15%, a w Australii o 6%. Pomimo to polski import mięsa baraniego wzrósł z 66 w I półroczu 2007 r. do 89 ton w I półroczu 2008 r., czyli o 35%. W okresie od stycznia do sierpnia 2008 r. import ten osiągnął już 116 ton i był o 25% większy niż przed rokiem o tej porze.

W okresie I-VIII br. przeciętna cena mięsa baraniego w imporcie kształtowała się na poziomie 6,90 EUR/kg, wobec 7,66 EUR/kg w tym samym okresie 2007 r. Spadek przeciętnej ceny wynikał ze zmiany struktury importu. Znaczna część mięsa jagnięcego została bowiem zastąpiona tańszym mięsem baranim. Stanowiło ono ok. 90% importu.

¹ Agreste Syntehese – Animaux de bucherie – Ovins – juin 2008 nr 2008/32.

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	Zmiana w % 2008/2007
I półrocze	1 434	1438	1356	94,3
II półrocze	924	901	855 ^{P/}	95,0
Rok	2 358	2339	2211 ^{P/}	95,0

P – prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane GUS

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2007	35,4	103,4	358,9	58,4	84,3	68,8	107,5	99,1	91,9	32,6	37,8	143,1	1221
2008	23,7	42,3	297,8	35,8	44,3	108,9	71,7	86,0	x	x	x	x	1200 ^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	66,9	40,9	83,0	61,3	52,6	158,3	66,7	86,8	x	x	x	x	98
Import 2007	5,7	5,3	11,0	9,4	11,1	23,9	28,0	4,0	13,7	16,3	12,0	12,0	152
2008	8,3	15,1	32,3	8,7	14,9	10,0	16,6	9,9	x	x	x	x	170 ^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	145,6	284,9	293,6	92,6	134,2	41,8	58,3	247,5	x	x	x	x	112

P - prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane CAAC

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
2006/2007	4,89	5,56	6,72	5,69	4,73	6,75	6,14	5,33	5,24	4,64	4,80	5,11
2007/2008	5,02	5,66	6,62	5,23	5,27	6,68	5,00	4,29	4,92	4,57	4,79	4,68
miesiąc roku poprzedniego = 100	102,7	101,8	98,5	91,9	111,4	99,0	81,4	80,5	93,9	98,5	99,8	91,6

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową		cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
VIII	-	-	-	-	5,21	1,37	11,1	2,93
IX	-	-	-	-	5,48	1,45	11,7	3,09
X	-	-	-	-	5,18	1,40	11,0	2,97
XI	-	-	-	-	5,13	1,40	10,9	2,98
XII	9,29	2,58	19,77	5,49	5,38	1,49	11,5	3,19
I 2008	-	-	-	-	5,66	1,57	12,0	3,33
II	-	-	-	-	5,27	1,47	11,2	3,13
III	8,38	1,79	17,83	5,04	5,61	1,59	11,9	3,36
IV	-	-	-	-	5,37	1,56	11,4	3,31
V	-	-	-	-	5,33	1,56	11,3	3,31
VI	-	-	-	-	5,25	1,61	11,2	3,43
VII	-	-	-	-	4,92	1,50	10,5	3,19
VIII	-	-	-	-	4,95	1,51	10,5	3,19
IX	-	-	-	-	4,51	1,34	9,60	2,85

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
2006/2007	29,34	28,47	31,76	31,95	30,77	30,77	30,65	30,83	30,69	31,01	31,96	32,39
2007/2008	32,06	32,29	33,07	33,14	33,14	33,94	36,98	37,10	37,43	37,43	37,64	34,85
miesiąc roku poprzedniego = 100	109,3	113,4	104,1	103,7	107,7	110,3	120,7	120,3	122,0	120,7	117,8	107,6

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-25 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
UE-25												
2006/2007	598,1	593,8	530,9	536,4	559,3	567,5	504,2	502,2	540,0	568,7	582,2	641,0
2007/2008	686,7	672,9	628,1	558,5	578,2	526,6	508,5	527,0	572,9	602,0	645,2	680,6
miesiąc roku poprzedniego = 100	114,8	113,3	118,3	104,1	103,4	92,8	100,6	104,9	106,1	104,9	110,8	106,2
Włochy												
2006/2007	719,5	735,4	669,0	572,2	587,6	659,2	643,9	663,7	662,7	658,9	574,2	712,3
2007/2008	733,4	719,6	690,9	596,2	699,4	556,0	557,8	615,9	613,1	622,9	666,0	658,9
miesiąc roku poprzedniego = 100	101,9	97,9	103,3	104,2	119,0	84,3	87,8	92,7	92,4	94,5	116,0	92,5

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
UE-25												
2006/2007	400,3	390,7	395,8	404,9	413,2	423,8	406,4	408,3	403,2	411,3	406,6	400,5
2007/2008	394,9	388,3	390,4	413,7	438,3	442,1	479,8	459,1	422,3	415,8	424,1	423,7
miesiąc roku poprzedniego = 100	98,7	99,4	98,6	102,2	106,0	104,3	115,8	113,6	104,7	100,5	104,3	105,8
Wielka Brytania												
2006/2007	347,0	324,0	341,6	361,1	371,3	369,9	361,9	390,1	381,1	364,0	329,0	301,9
2007/2008	285,2	277,0	312,3	364,5	391,2	406,1	476,0	444,1	368,9	355,9	362,7	355,3
miesiąc roku poprzedniego = 100	82,2	85,5	91,4	100,9	105,3	109,8	126,7	116,4	96,8	97,3	110,2	117,7

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2006/2007 NZD/100 kg cwe	67,52	58,34	46,20	46,16	45,57	45,58	46,45	48,03	49,42	53,05	56,60	60,59
2007/2008 NZD/100 kg cwe	61,08	54,00	51,55	50,49	49,75	50,36	56,23	61,55	65,88	70,76	77,23	80,10
miesiąc roku poprzedniego = 100	90,5	92,6	111,6	109,5	109,2	110,5	121,05	128,1	133,3	133,4	136,4	132,2

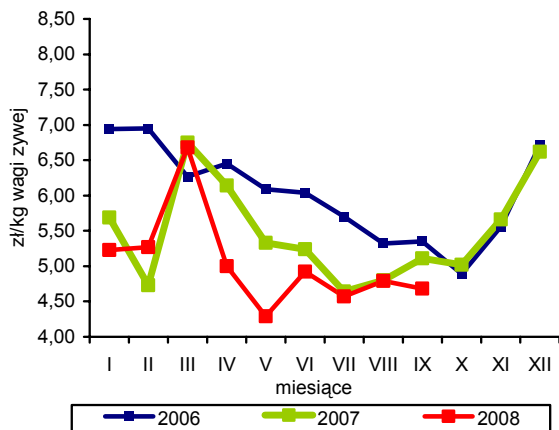
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

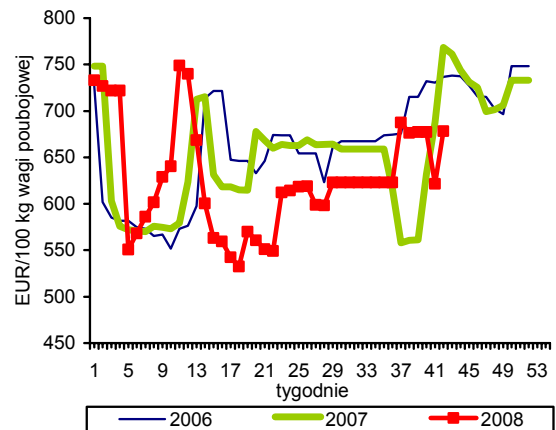
Wyszczególnienie	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2006/2007 AUD/100 kg cwe	289	290	306	339	337	338	365	384	372	322	298	261
2007/2008 AUD/100 kg cwe	294	298	351	379	345	354	361	392	332	335	342	303
miesiąc roku poprzedniego = 100	101,7	102,8	114,7	111,8	102,4	104,7	99,0	102,1	89,2	104,0	115,0	116,0

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

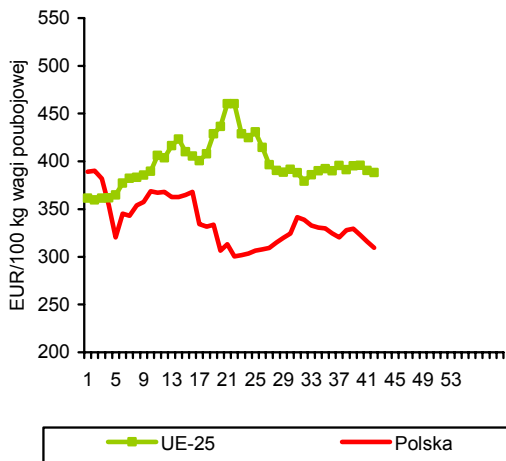
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

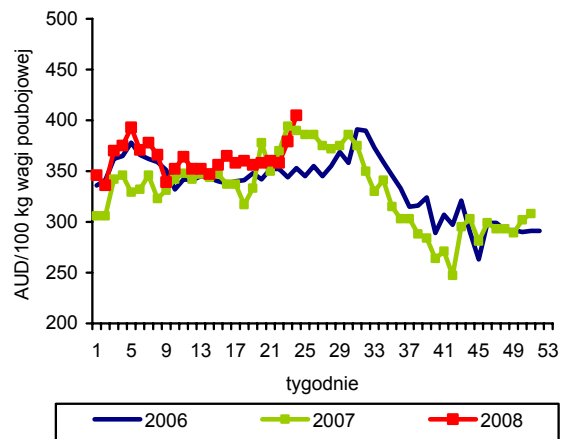
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

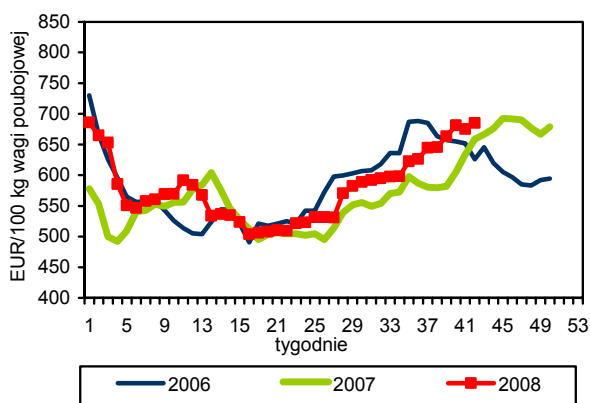
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-27 i w Polsce

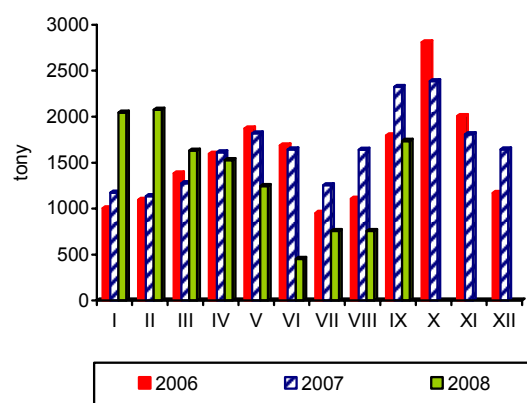
Rys. 4. Ceny jagniąt w Australii

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-27

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

Komisja Europejska ustaliła przyszłoroczne limity połowowe na Bałtyku. Zwiększenie o 15% kwot dorsza stada wschodniego pozwoli polskim rybakom pokryć częściowo straty związane z koniecznością ograniczenia połowów (o 2400 ton) w ramach kary za przełowienie w 2007 r. Do wyłowienia zostanie zatem 9391 ton dorsza ze stada wschodniego oraz 1908 ton ze stada zachodniego (tu z kolei Komisja ograniczyła limit o 15%). Zaaprobowano także niższe kwoty połowowe na śledzie (o 6%) oraz szproty (o 12%), których rybacy od lat nie wykorzystują.

Produkcja ryb i przetworów rybnych w zakładach zatrudniających ponad 50 osób utrzymuje się w 2008 r. na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego. W miesiącach styczeń-sierpień wyniosła ona 168,5 tys. ton, wobec 169,0 tys. ton w ub.r. Zmieniła się jednak struktura produkcji. Ponad 50% spadek przetwórstwa ryb na mrożone filety (prawdopodobnie zaniechanie przez duże przetwórnictwo skupu dorszy pochodzących z nielegalnych połowów), spowodował, że udział tej grupy zmniejszył się z blisko 20 do zaledwie 9%. Dynamicznie rośnie natomiast produkcja wędzonych łososi, ryb całych mrożonych oraz świeżych filetów – odpowiednio o 24,5, 25,2 i 18,5%. Nieco niższy był wzrost produkcji (o 7,7%) największej grupy towarowej krajowego przetwórstwa – przetworów i konserw ze śledzi (37,2% wolumenu), która wyniosła w analizowanym okresie 62,6 tys. ton. Kolejny miesiąc z rzędu spada wartość wskaźnika cen produkcji sprzedanej przemysłu rybnego. W sierpniu, w stosunku do lipca obniżył się on o 0,5%, a od początku br. średnie ceny ryb i ich przetworów opuszczające przetwórnictwo spadły o 4,1%.

Słabnie dynamika wzrostu podstawowych grup handlu zagranicznego sektora rybnego. W okresie styczeń-sierpień br. wyeksportowaliśmy tylko o 4,9% więcej ryb wędzonych niż przed rokiem, podczas gdy po sześciu miesiącach wzrost ten przekraczał 20%. Nieznacznie spadła także dynamika wywozu przetworów i konserw (wzrost odpowiednio o 16,1 i 18,0%). Mimo ograniczeń w połowach dorszy nie zanotowano obniżki eksportu filetów rybnych. Całkowity eksport ryb, przetworów rybnych i owoców morza wyniósł w tym okresie 150,0 tys. ton (w wadze produktu) o wartości 1,569 mld zł, tj. odpowiednio o 19,0 i 6,5% mniej niż w roku ubiegłym. Duży spadek wolumenu wywozu wynikał przede

wszystkim z ograniczeń wyładunków szprotów paszowych w portach zagranicznych oraz niższych połowów dalekomorskich. Spada także podaż ryb z importu. Co prawda w okresie ośmiu miesięcy br. wyniosła ona 229,0 tys. ton i była jeszcze o 3,7% większy niż przed rokiem, ale wyniki po półroczu 2008 r. pokazywały 7,7% wzrost. Niższe ceny zakupu podstawowych gatunków ryb spowodowały, że wartość importu obniżyła się o 7,2% do 1,562 mld zł. Z głównych gatunków ryb sprowadzanych do kraju największy wzrost zanotowano w przypadku morszczuków (+20,5%), tuńczyków (+18,0), dorszy (+11,4%) oraz mintajów (+9,8%). Spadły natomiast dostawy pangii (o 12,1%), śledzi (o 3,8%) oraz makreli (o 3,7%).

Ryby, przetwory rybne i owoce morza należą w 2008 r. do jednych z najwolniej drożejących grup żywności w kraju. Stabilne ceny w imporcie, a często i znaczne ich obniżki (makrele, mintaje, łososie, pangii) oraz korzystny kurs złotego wobec euro i dolara spowodowały, że ceny detaliczne asortymentu rybnego wzrosły w okresie trzech kwartałów 2008 r. średnio o 2,6%, przy 7,0% wzroście cen całej żywności. Nieznacznie pogorszyły się relacje cenowe ryb w stosunku do taniejącego drobiu, ale poprawiły się w odniesieniu do mięsa wieprzowego i wołowego. W cenie 1 kg filetów z mintaja można było kupić, w tym okresie, o 2,4% więcej piersi z kurcząt, ale o 7,6% mniej schabu. Największy wzrost cen w okresie styczeń-wrzesień 2008 r. dotyczył konserw rybnych, które podrożały średnio o 5,4%, w tym: tuńczyki w sosie własnym o 8,3%, śledzie w sosie pomidorowym o 7,7%, a paprykarz szczeciński o 7,0%. Zacznie droższe niż w roku ubiegłym są także ryby morskie wędzone (wzrost o 4,3%), na co największy wpływ ma ponad 15% wzrost cen wędzonych szprotów. Potaniały natomiast wędzone makrele (o 0,7%) oraz wędzone łososie (o 0,5%). Mniejszy był wzrost cen detalicznych ryb morskich świeżych i mrożonych, które dominują w strukturze spożycia (o 2,6%). Tylko o 0,5% więcej niż przed rokiem konsumenci musieli zapłacić za filety z mintaja, a cena płatów śledziowych spadły o 0,3%. Spośród ryb słodkowodnych o ponad 7% spadły cen mrożonych filetów z pangii (ceny detaliczne tych filetów objęte są badaniami GUS dopiero od 2008 r.). Wyraźnie zdrożały natomiast krajowe ryby słodkowodne, zwłaszcza karpie (o 7,3%).

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	szprot	śledź	dorsz	plaskie	pozostałe	razem	troć wędrowna	łosoś bałtycki
2005 I-XII	74 368	21 796	12 774	11 248	3 418	123 604	141 459	21 905
2006 I-XII	55 944	20 654	15 091	9 585	2 984	104 258	128 303	21 377
2007 I-XII	60 146	22 087	10 972	10 694	3 311	107 213	121 951	18 209
2007 IX	518	2 378	314	652	438	4 300	5 490	181
X	1 145	3 622	926	1 259	332	7 284	13 361	1 286
XI	2 264	1 768	397	863	153	5 445	7 902	1 515
XII	2 881	1 586	927	1 062	123	6 579	9 293	5 583
2008 ^a I	3 625	426	735	1 177	51	6 014	1 751	122
II	11 225	196	1 094	1 389	92	13 996	3 975	819
III	16 911	989	1 432	862	105	20 299	2 143	340
IV	16 053	959	2 361	484	448	20 305	3 157	713
V	1 883	2 065	2 468	419	360	7 195	1 016	112
VI	201	2 350	404	539	225	3 719	1 552	23
VII	637	1 255	46	606	333	2 877	3 834	24
VIII	398	1 993	11	572	357	3 331	1 705	2
IX	94	1 175	108	510	17	1 904	512	8
Wskaźnik zmian (%)								
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	18,1	49,4	34,4	78,2	3,9	44,3	9,3	4,4
<u>I-IX 2008</u> <u>I-IX 2007</u>	94,7	75,5	99,3	87,3	73,5	90,6	21,5	22,0

^a dane nieostateczne

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MRiRW.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone ^b	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				razem	w tym			
					śledzie	sardynki i szproty	makrele	
2005 I-XII	4 759	75 171	50 865	113 427	78 883	11 558	6 775	244 222
2006 I-XII	7 437	84 621	61 066	134 737	94 389	9 669	7 739	287 861
2007 I-XII	9 830	61 570	60 807	140 273	97 188	10 508	6 770	272 480
2007 VII	740	3 860	3 236	9 782	6 719	703	674	17 618
VIII	601	2 886	3 685	9 894	6 960	703	434	17 066
IX	684	3 604	4 636	12 955	8 819	1 161	715	21 879
X	1 103	4 492	5 815	13 676	9 140	998	643	25 086
XI	615	5 014	6 968	15 174	11 012	978	622	27 771
XII	292	5 512	9 268	13 656	10 106	742	460	28 728
2008 I	1 068	3 395	5 142	14 532	10 320	1 018	634	24 137
II	1 157	4 560	5 402	14 128	9 611	1 331	742	25 247
III	1 299	4 165	6 140	13 566	8 925	1 298	673	25 170
IV	1 277	4 780	4 730	11 600	6 872	1 445	551	22 387
V	1 059	3 061	4 035	10 806	6 854	880	595	18 961
VI	941	2 633	3 875	10 451	6 333	1 139	621	17 900
VII	810	1 901	4 061	9 931	6 440	827	498	16 703
VIII	842	1 846	4 024	11 305	7 255	927	619	18 017
Wskaźnik zmian (%)								
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	140,1	64,0	109,2	114,3	104,2	131,9	142,6	105,6
<u>I-VIII 2008</u> <u>I-VIII 2007</u>	118,5	61,3	109,6	113,6	107,7	133,7	113,9	99,7

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	razem	przetwory i konserwy	filety i mięso	ryby solone, suszone i wędzone	ryby mrożone	razem	filety i mięso	ryby mrożone	przetwory i konserwy	ryby świeże lub chłodzone
2005 I-XII	207,15	60,26	33,58	21,95	16,51	313,17	135,02	73,80	31,59	40,75
2006 I-XII	208,85	69,47	35,04	25,96	17,57	347,22	156,25	75,95	31,54	56,03
2007 I-XII	253,13	75,83	35,60	28,11	13,54	377,35	174,47	74,64	37,31	64,05
2007 VII	14,21	5,65	2,64	1,93	1,11	24,50	8,88	4,91	4,15	4,31
VIII	13,99	5,79	1,89	2,11	1,14	23,54	11,34	4,19	2,93	3,25
IX	14,60	6,45	2,58	2,01	1,17	33,28	15,10	7,38	3,34	4,89
X	17,15	7,45	3,08	2,82	0,60	37,97	17,79	8,33	3,36	6,01
XI	20,09	8,04	2,77	3,11	0,75	47,32	26,43	7,94	4,23	6,44
XII	16,74	6,98	2,15	3,68	0,97	38,33	19,67	5,85	3,54	6,19
2008 ^b I	14,24	7,09	2,30	2,38	0,79	37,77	17,55	7,49	5,50	5,63
II	24,65	6,95	5,46	2,61	1,25	36,42	15,90	6,75	3,57	7,19
III	25,30	7,18	3,04	3,10	1,85	31,81	12,80	7,07	3,29	6,83
IV	27,53	7,11	3,24	2,74	1,63	27,50	9,68	6,31	2,89	6,43
V	17,28	6,59	3,28	2,26	1,10	27,07	11,47	5,65	2,63	5,79
VI	14,75	6,93	3,02	2,06	1,06	25,06	9,26	4,63	2,48	6,58
VII	14,69	6,94	2,31	1,13	0,93	23,00	11,12	3,98	2,99	2,68
VIII	11,11	5,69	2,13	1,02	0,42	19,93	10,95	3,36	2,81	1,65
Wskaźnik zmian (%)										
VIII 2008 VIII 2007	79,4	98,2	112,6	48,3	36,8	84,7	96,6	80,3	95,8	50,8
I-VIII 2008 I-VIII 2007	81,0	116,1	99,0	104,9	89,8	103,7	103,4	100,2	114,6	105,6

^a wraz z eksportem z burt statków, ^b dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03037430 ^b			Filety z mintaja 03042985 ^b		Filety z morszczuka 03042956 ^b	Łosoś świeży 03021200 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2005 I-XII	4,55	4,88	4,20	3,84	4,46	6,05	7,05	6,56	13,43	6,86
2006 I-XII	3,94	2,79	4,63	4,42	4,40	5,60	7,58	7,47	15,54	7,56
2007 I-XII	3,31	3,14	3,85	4,10	3,79	4,99	7,44	8,82	13,31	8,38
2007 VII	2,68	3,58	3,82	5,05	2,42	4,70	8,87	9,52	13,31	7,98
VIII	2,81	3,19	4,03	3,94	-	4,58	7,78	9,83	13,54	9,34
IX	3,36	3,71	3,87	3,95	3,67	4,85	7,95	11,55	12,92	7,92
X	3,50	3,59	4,01	3,90	4,03	4,84	6,57	10,50	12,36	10,54
XI	3,71	3,36	3,79	4,23	3,58	4,76	7,13	8,23	12,02	9,94
XII	3,28	3,17	3,57	3,82	3,49	4,40	6,74	7,97	12,02	9,56
2008 ^a I	3,46	2,98	4,07	4,22	3,69	4,58	7,08	5,95	12,01	9,69
II	3,21	2,78	3,92	3,93	3,82	4,87	7,63	9,02	11,80	9,53
III	3,14	2,98	3,91	3,88	3,45	4,70	6,54	9,03	13,68	9,15
IV	2,88	3,06	3,80	3,91	3,13	5,16	7,72	9,22	11,39	9,01
V	2,72	2,76	3,75	3,99	3,16	4,18	7,75	8,00	12,49	7,18
VI	2,91	3,12	3,68	3,97	-	4,07	7,70	8,28	11,30	8,77
VII	2,77	3,31	3,46	3,90	2,20	4,30	9,37	7,93	11,66	8,55
VIII	2,86	3,38	3,63	3,65	3,31	4,62	8,65	7,80	12,04	8,83
Wskaźnik zmian (%)										
VIII 2008 VIII 2007	102,0	106,0	90,1	92,5	x	100,9	111,1	79,3	88,9	94,5
I-VIII 2008 I-VIII 2007	104,0	106,3	99,0	95,2	84,6	86,5	99,2	93,8	85,1	113,4

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportu (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03042929 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054945 ^b	Krewetki przetw. 160520 ^b	Filety z flądry 03042973 ^b	Szprotki świeże 03026180 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2005 I-XII	7,61	18,57	16,74	18,10	34,76	31,46	43,62	10,65	0,33
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2007 I-XII	7,20	22,76	20,71	21,37	37,92	34,07	43,13	12,28	0,53
2007 VII	7,01	19,14	21,12	21,21	36,96	35,25	42,18	12,32	1,55
VIII	7,34	19,78	24,28	23,20	36,32	34,04	43,71	12,48	-
IX	7,50	39,44	22,15	23,82	38,32	34,88	46,82	12,34	0,46
X	7,05	22,62	22,35	23,23	39,60	32,20	35,36	12,14	0,40
XI	6,68	23,21	21,76	22,72	36,52	32,19	52,04	12,05	0,39
XII	7,25	23,89	22,72	22,48	36,81	33,01	43,20	11,76	0,25
2008 ^a I	7,60	22,00	20,79	21,22	35,70	31,50	51,13	11,42	0,38
II	7,87	23,35	22,72	20,21	35,25	33,77	57,03	3,93	0,40
III	6,85	23,78	20,20	20,94	34,12	31,87	57,32	9,28	0,36
IV	6,46	19,19	25,55	19,83	32,31	31,39	58,82	9,37	0,37
V	6,48	17,77	17,30	14,90	31,17	30,81	51,78	9,09	0,35
VI	6,11	19,92	20,08	28,58	31,53	31,04	52,22	9,00	-
VII	6,18	20,80	19,06	20,97	30,45	30,42	44,17	8,66	0,43
VIII	6,43	20,07	-	21,17	30,16	29,82	41,32	8,89	0,43
Wskaźnik zmian (%)									
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	87,6	101,5	x	91,2	83,0	87,6	94,5	71,3	x
<u>I-VIII 2008</u> <u>I-VIII 2007</u>	93,5	99,8	101,9	101,4	87,2	90,7	122,5	75,7	69,8

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morskiczka		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Płaty/filety ze śledzi	
2004 I-XII	8,85	-	8,18	55%	8,65	66%	7,77	60%	5,96	76%	7,29	76%
2005 I-XII	8,43	-	8,01	53%	8,89	68%	7,83	59%	5,87	70%	7,39	70%
2006 I-XII	8,51	-	9,06	58%	9,60	72%	7,81	60%	5,90	69%	7,17	67%
2007 I-XII	8,82	-	9,57	59%	9,82	72%	8,22	65%	5,60	66%	6,77	65%
2007 VIII	9,01	-	9,45	58%	9,77	72%	8,38	66%	5,55	66%	6,71	64%
IX	8,83	-	9,45	58%	9,85	72%	8,26	66%	5,53	66%	6,61	63%
X	8,95	-	9,72	60%	9,82	71%	8,31	66%	5,58	66%	6,80	65%
XI	9,14	-	9,43	58%	10,36	74%	8,22	65%	5,34	63%	6,89	66%
XII	9,24	-	9,78	60%	9,86	70%	8,00	63%	5,29	62%	6,97	67%
2008 I	9,49	-	9,79	59%	9,99	71%	7,67	60%	5,23	62%	6,96	66%
II	9,48	-	9,80	60%	9,91	70%	7,71	60%	5,37	63%	7,04	67%
III	9,43	-	9,71	59%	10,01	71%	7,58	60%	5,41	64%	7,05	68%
IV	9,39	-	9,60	58%	10,09	71%	7,65	60%	5,39	64%	7,01	67%
V	9,02	-	9,31	57%	9,91	70%	7,66	60%	5,44	64%	6,89	66%
VI	9,06	-	9,41	57%	9,81	69%	7,54	59%	5,49	64%	7,06	68%
VII	9,02	-	9,39	57%	9,39	66%	7,56	60%	5,43	64%	7,06	67%
VIII	9,04	-	9,39	57%	9,35	66%	7,32	58%	5,42	63%	7,00	67%
IX	9,04	-	9,22	55%	9,62	67%	7,28	57%	5,45	64%	6,91	66%
Wskaźnik zmian (%)												
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	102,4	x	97,6	x	97,7	x	88,1	x	98,6	x	104,5	x
<u>I-IX 2008</u> <u>I-IX 2007</u>	105,7	x	99,7	x	100,3	x	91,7	x	95,4	x	104,0	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

Miesiące	Filety mrożone				Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Karp świeży
	morszczuk	panga	mintaj	dorsz	łosoś	szprot	makrela	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.		
2004 I-XII	13,05	-	13,04	-	56,20	6,34	11,12	12,15	11,16	18,86	9,56	11,64
2005 I-XII	13,06	-	13,19	-	56,93	6,74	12,29	12,99	12,08	19,85	10,54	11,54
2006 I-XII	13,30	-	13,09	-	58,83	7,18	13,59	13,56	12,82	19,97	10,67	11,36
2007 I-XII	13,59	-	12,67	16,41	62,79	7,84	13,33	14,18	13,56	20,37	10,48	12,04
2007 VIII	13,61	-	12,69	16,31	62,90	7,83	13,26	14,10	13,60	20,35	10,51	-
IX	13,65	-	12,57	16,33	62,50	8,01	13,27	14,32	13,70	20,41	10,51	-
X	13,74	-	12,61	16,41	62,20	8,15	13,25	14,39	13,75	20,47	10,50	12,51
XI	13,90	-	12,68	16,58	62,10	8,31	13,30	14,55	13,85	20,65	10,45	12,53
XII	14,03	-	12,77	16,71	62,20	8,44	13,28	14,65	14,00	20,76	10,46	12,28
2008 I	14,01	13,65	12,80	17,23	62,20	8,56	13,29	14,77	14,20	21,00	10,48	12,54
II	14,06	13,33	12,79	17,34	62,40	8,71	13,27	14,71	14,15	21,35	10,46	12,58
III	14,15	13,12	12,72	17,48	62,70	8,79	13,26	14,77	14,05	21,65	10,36	12,64
IV	14,22	13,11	12,74	17,55	62,40	8,83	13,23	15,03	14,15	21,88	10,41	12,59
V	14,24	13,09	12,75	17,47	62,80	8,87	13,21	15,16	14,40	22,12	10,43	-
VI	14,22	12,89	12,69	17,48	62,70	8,93	13,24	15,32	14,45	22,35	10,43	-
VII	14,23	12,92	12,64	17,61	62,70	8,96	13,31	15,48	14,45	22,35	10,48	-
VIII	14,26	12,84	12,68	17,62	63,00	8,97	13,30	15,55	14,55	22,53	10,51	-
IX	14,34	12,68	12,71	17,67	63,40	9,05	13,26	15,58	14,60	22,59	10,52	-
Wskaźnik zmian (%)												
IX 2008 IX 2007	105,1	x	101,1	108,2	101,4	113,0	99,9	108,8	106,6	110,7	100,1	x
I-IX 2008 I-IX 2007	105,2	x	100,5	108,1	99,5	115,1	99,3	107,7	106,5	108,4	99,7	107,3

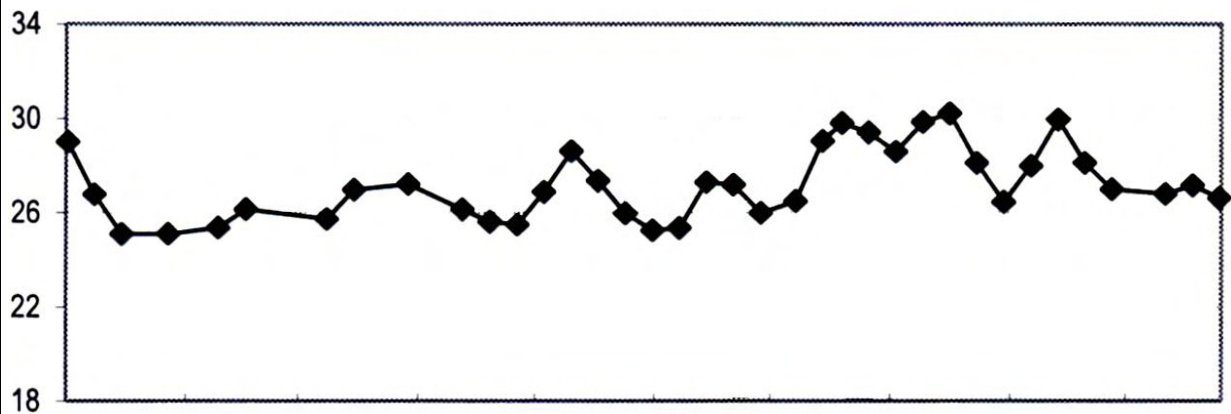
Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Spożycie ryb i produktów rybnych w kg/osobę (waga produktu)

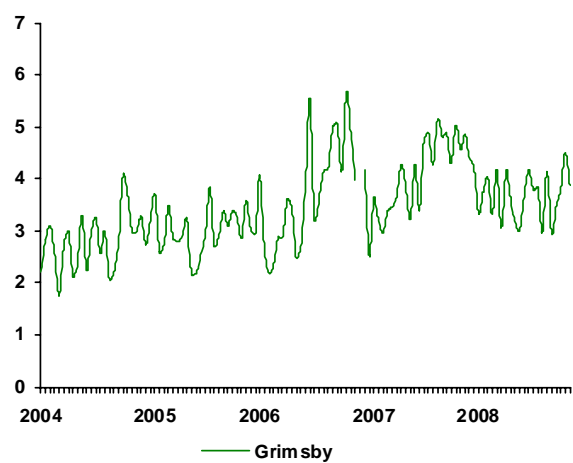
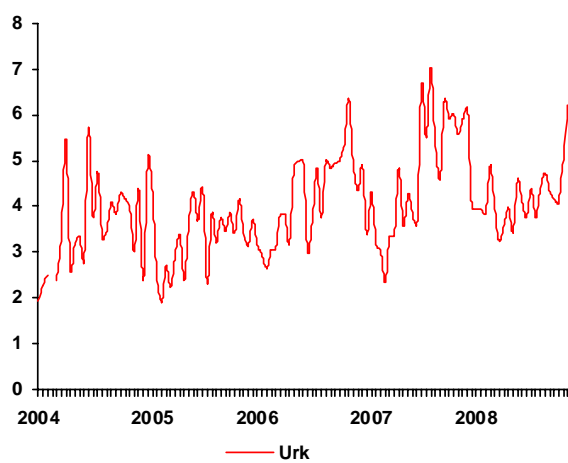
Miesiące	Razem	Ryby morskie (świeże, mrożone i chłodzone)	Konserwy rybne	Ryby morskie suszone lub wędzone	Ryby morskie solone	Ryby słodkowodne (świeże, mrożone i chłodzone)
I-VI 2006	2,24	1,17	0,40	0,26	0,28	0,13
I-VI 2007	2,29	1,21	0,38	0,26	0,26	0,18
I-VI 2008	2,43	1,20	0,39	0,29	0,25	0,30
Wskaźnik zmian (%)						
I-VI 2008 I-VI 2007	106,1	99,2	102,6	111,5	96,2	166,7

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

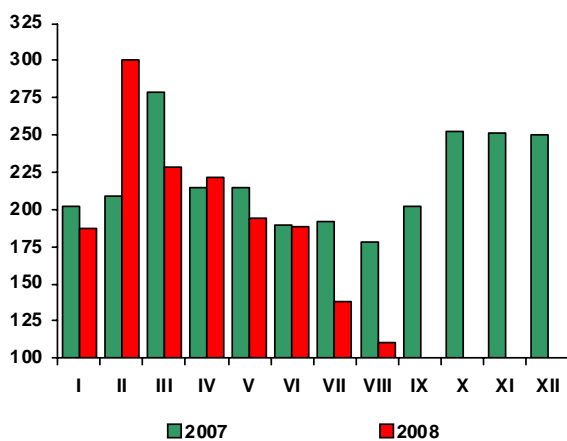
Rys. 1. Ceny zbytu świeżych łososi w Norwegii w okresie I-X 2008 r. (NOK/kg)

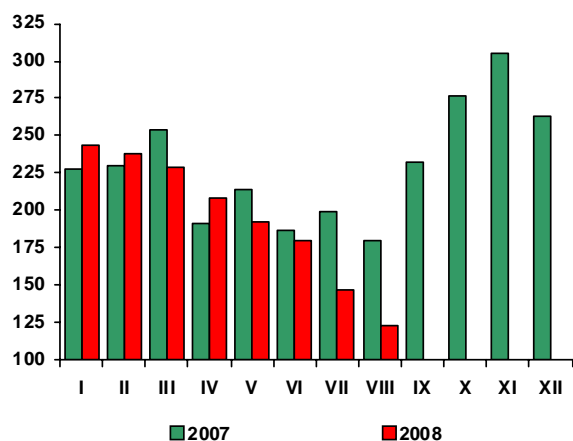
Rys. 2. Ceny dorszy w portach w Holandii i Wielkiej Brytanii (EUR/kg)

Rys. 3. Eksport ryb i produktów rybnych (mln zł)

Rys. 4. Import ryb i produktów rybnych (mln zł)

Źródło: Rys. 1 i 2 – Worldfish Report, Rys. 3 i 4 – dane CAAC.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

Ceny żywności (bez napojów bezalkoholowych), po sezonowym spadku w okresie czerwiec-sierpień br. o 3,6%, **we wrześniu** wzrosły o 0,6%. Wzrost ten był dużo mniejszy niż przed rokiem (2,6%). Wzrosły głównie ceny warzyw (o 6,5%), tłuszczów wieprzowych (o 4,6%), ryżu (o 1,5%) i wieprzowiny (o 1,1%). Podrożały także oleje roślinne (o 0,8%), wędliny (o 0,7%) i wołowina (o 0,6%). Ceny makaronów i cukru podniosły się po 0,4%, margaryn o 0,2%, a pieczywa i ryb po 0,1%. Mniej niż w poprzednim miesiącu konsumenci płacili m.in. za owoce (o 3,1%), drób (o 1,0%), jaja (o 0,5%), masło (o 0,4%) i artykuły mleczarskie (o 0,1%).

Od grudnia 2007 r. do września 2008 r. łączne ceny żywności i napojów bezalkoholowych zwiększyły się o 0,8%, wobec 4,1% w analogicznym okresie przed rokiem. Ceny pieczywa i produktów zbożowych wzrosły średnio o 6,2%, w tym ryżu o 32,5%, makaronów o 8,6%, a pieczywa o 5,6%. Ceny mięsa i jego przetworów podniosły się o 6%, w tym mięsa wieprzowego o 9%. Ryby i przetwory rybne podrożały średnio o 1,8%, a tłuszcze jadalne o 1,7%, w tym oleje o 18,1%, tłuszcze wieprzowe o 15,9%, przy spadku cen masła o 13,4%. Zmalały ceny owoców (o 18,2%), warzyw (o 15,3%), cukru (o 12,4%) oraz artykułów mleczarskich (o 0,5%), w tym serów dojrzewających o 9,7%.

We wrześniu br., w stosunku do września 2007 r., wzrost średniego poziomu cen żywności wyniósł 5,1%, a napojów bezalkoholowych 4,9%, przy inflacji wynoszącej 4,5%. Żywność podrożała wobec większości pozostałych towarów i usług konsumpcyjnych, z wyjątkiem napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, towarów i usług w zakresie użytkowania mieszkania i nośników energii oraz usług gastronomicznych i hotelarskich. Najbardziej podrożały produkty zbożowe i pieczywo (o 14,9%), głównie za sprawą wydatnego wzrostu cen ryżu (o 40,6%), makaronów (o 13,3%) i pieczywa (o 10,4%). Istotnie zwiększyły się ceny tłuszczów (o 8,6%), w tym olejów roślinnych o 25,8%, przy 5% spadku cen masła. Wzrosły ceny jaj (o 8%) i warzyw (o 6,8%), w tym ziemniaków o 35,4%. Ceny artykułów mleczarskich były we wrześniu br. o 6,5% wyższe, a mięsa i jego przetworów o 4,3% wyższe niż przed rokiem. Wieprzowina i wołowina podrożały

odpowiednio o 5,7% i 4,2%, podczas ceny drobiu obniżyły się o 4,2%. Tańsze we wrześniu br. niż przed rokiem były owoce (o 12,5%) i cukier (o 12%).

Wzrost cen żywności został zrekompensowany przez wzrost dochodów ludności. We wrześniu br. przeciętne miesięczne płace brutto w sektorze przedsiębiorstw oraz emerytury i renty pracownicze brutto w ujęciu rocznym wzrosły po 10,9%, a emerytury i renty rolników indywidualnych o 6,5%. Poprawa sytuacji dochodowej gospodarstw domowych nie znalazła jednakże odzwierciedlenia we wzroście popytu na żywność. We wrześniu br. sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w ujęciu rocznym (w cenach stałych) zmalała o 1,3%, wobec wzrostu o 7,6% w analogicznym okresie przed rokiem. Wrzesień był czwartym kolejnym miesiącem bezwzględnego jej spadku. Spadek popytu był efektem głównie utrzymującego się wysokiego poziomu cen żywności przy rosnącym poziomie wydatków ludności na dobra nieżywnościowe i usługi. W br. odnotowano istotny wzrost sprzedaży detalicznej pojazdów samochodowych i motocykli, paliw, farmaceutyków, kosmetyków, mebli, sprzętu rtv i artykułów gospodarstwa domowego. Konkurencją dla wydatków na żywność, zwłaszcza w mniej zamożnych gospodarstwach domowych stał się znaczący (wymuszony) wzrost wydatków na usługi bytowe, w tym zwłaszcza związane z utrzymaniem mieszkania, nośnikami energii i transportem. Istotne obciążenie budżetów rodzin stanowiła konieczność spłaty zadłużeń z tytułu kredytów bankowych. W wyniku przewidywanego spowolnienia dynamiki wzrostu płac i zwiększenia pozażywnościowych kosztów utrzymania rodzin, tempo wzrostu popytu na żywność w IV kwartale br. może być wolniejsze niż w analogicznym okresie ub. roku. Wskazują na to wyniki prowadzonych przez GUS i NBP badań koniunktury konsumenckiej. Malejąca chłonność rynku krajowego, spodziewane osłabienie dynamiki wzrostu eksportu i zwiększenie podaży z dostaw krajowych będą głównymi czynnikami hamującymi tempo wzrostu cen towarów żywnościowych w ostatnich miesiącach 2008 r.

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych we wrześniu 2008 r.

Wyszczególnienie	IX 2008			I-IX 2008
	VIII 2008=100	XII 2007=100	IX 2007=100	I-IX 2007=100
OGÓŁEM	100,3	102,8	104,5	104,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,6	100,8	105,1	107,0
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	101,2	106,2	107,1	105,9
Odzież i obuwie	101,4	93,6	93,8	93,0
Mieszkanie	100,6	107,3	108,4	107,0
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,7	108,9	110,1	108,4
w tym nośniki energii	101,1	110,0	111,7	108,6
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,2	101,7	102,2	102,1
Zdrowie	100,2	102,6	103,5	103,4
Transport	98,5	101,1	102,6	105,0
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	97,6	101,0	103,7	108,7
Łączność	100,0	100,4	100,7	98,9
Rekreacja i kultura	99,6	101,6	101,4	99,0
Edukacja	101,4	102,9	104,2	103,3
Restauracje i hotele	100,5	105,3	106,7	106,0
Inne towary i usługi	100,0	101,0	101,3	101,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności we wrześniu 2008 r.

Wyszczególnienie	IX 2008			I-IX 2008
	VIII 2008=100	IX 2007=100	XII 2007=100	I-IX 2007=100
Żywność	100,6	105,1	100,6	107,2
Pieczywo i produkty zbożowe	100,3	110,7	106,2	112,9
Pieczywo	100,1	110,4	105,6	115,1
Ryż	101,5	140,6	132,5	126,5
Makarony	100,4	113,3	108,6	112,2
Mięso i przetwory	100,6	104,3	106,0	104,8
Mięso wieprzowe	101,1	105,7	109,0	106,6
Mięso wołowe	100,6	104,2	103,9	103,8
Drób	99,0	95,8	103,1	99,5
Przetwory mięsne i wędliny	100,7	106,3	105,9	105,8
Ryby	100,1	102,6	101,8	102,6
Mleko, sery i jaja	99,9	106,7	99,6	112,8
Artykuły mleczarskie	99,9	106,5	99,5	112,9
Mleko	99,8	108,0	101,6	114,9
Sery twarogowe	99,9	106,3	101,0	111,2
Sery dojrzewające i topione	99,8	101,7	90,3	115,4
Jaja	99,5	108,0	100,2	111,7
Oleje i pozostałe tłuszcze	100,5	108,6	101,7	113,3
Masło	99,6	95,0	86,6	111,7
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	104,6	119,8	115,9	111,6
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	100,2	114,4	109,8	112,0
Oleje roślinne	100,8	125,8	118,1	120,4
Owoce	96,9	87,5	81,8	113,8
Jabłka	75,3	67,2	70,6	135,0
Owoce cytrusowe	95,3	98,4	103,5	120,6
Banany	101,3	90,6	90,4	101,2
Warzywa	106,5	106,8	84,7	95,7
Ziemniaki	90,6	135,4	138,4	68,4
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	100,3	100,9	99,6	100,7
Cukier	100,4	88,0	87,6	89,7
Napoje bezalkoholowe	100,5	104,9	103,6	105,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	99,8	99,7	100,2	100,5	100,9	98,8	98,3	99,4	100,6	100,9	99,7	100,0
	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4	102,4	101,7	101,5	100,3
	2008	101,1	100,2	100,4	100,7	101,2	99,4	98,9	98,4	100,6			
Pieczywo i produkty zbożowe	2005	100,1	100,1	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0
	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	104,2	102,6	100,9	100,7
	2008	100,8	100,8	100,4	100,7	101,0	100,9	100,6	100,5	100,3			
Mięso	2005	98,8	98,7	99,7	99,9	100,3	99,8	99,8	100,8	100,1	98,8	98,4	98,8
	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5	100,5	99,8	99,8	98,7
	2008	101,4	99,2	100,4	100,0	100,8	102,0	100,7	100,8	100,6			
Ryby	2005	100,2	100,2	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,3	100,5	100,1	100,0
	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1	100,2	100,2	100,4	100,2
	2008	100,5	100,2	100,2	100,4	100,1	99,9	100,2	100,2	100,1			
Mleko, sery, jaja	2005	100,5	100,3	99,9	99,7	99,7	99,5	99,6	99,9	100,5	100,1	100,0	100,1
	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2	103,4	103,4	102,5	101,2
	2008	101,0	100,2	100,0	100,0	99,7	99,5	99,8	99,6	99,9			
Tłuszcze	2005	100,6	99,5	99,4	99,5	99,3	99,6	99,8	99,8	99,8	99,8	99,7	99,5
	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8	104,2	103,5	102,6	100,6
	2008	100,1	99,0	99,7	100,4	99,7	100,9	100,8	100,6	100,5			
Owoce	2005	100,5	99,7	102,2	107,0	107,8	81,9	105,0	103,1	99,7	106,0	96,0	99,4
	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5	103,6	104,9	100,0	97,0
	2008	103,5	103,0	102,5	103,7	104,8	83,7	97,3	87,3	96,9			
Warzywa	2005	100,9	101,3	104,3	102,9	106,0	98,9	80,6	88,1	106,9	112,8	104,1	104,9
	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1	107,9	103,4	110,0	106,0
	2008	101,2	100,3	101,6	103,7	104,7	97,3	86,3	84,7	106,5			
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	99,5	99,0	98,7	99,7	100,2	99,5	99,9	99,8	100,3	100,2	99,8	99,6
	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
	2007	99,8	99,7	99,7	99,8	100,1	99,6	99,7	99,7	100,3	100,6	100,5	100,2
	2008	100,3	100,0	99,5	99,5	100,4	99,8	99,8	99,8	100,3			
Cukier	2005	98,4	97,2	96,3	98,9	100,0	98,6	99,5	99,2	100,6	100,4	99,5	99,0
	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1	99,8	100,1	100,4	100,0
	2008	99,7	98,6	96,8	96,8	99,4	97,9	98,1	99,2	100,4			
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8
	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3
	2008	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3			
III. Średnia płaca ^a	2005	86,8	101,1	102,9	99,6	98,1	103,7	99,8	99,0	100,1	102,2	105,5	104,2
	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	105,0
	2008	91,5	102,1	103,7	99,8	97,8	104,8	100,4	98,0	100,2			

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	106,7	105,9	105,3	103,7	104,3	100,4	99,2	100,5	101,0	100,8	99,5	98,7
	2006	99,1	99,8	99,3	99,4	99,8	99,5	100,2	101,8	102,4	102,2	102,2	101,8
	2007	102,8	103,2	104,3	104,6	104,3	104,4	104,4	102,8	105,1	106,6	107,6	107,9
	2008	107,8	107,3	107,0	106,8	107,0	107,6	107,8	106,9	105,1			
Pieczywo i produkty zbożowe	2005	105,0	104,0	103,0	102,2	101,4	100,7	100,0	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2
	2006	99,4	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9	100,1	100,2	103,0	104,3	104,8	104,9
	2007	105,2	105,9	106,4	106,7	106,9	107,1	107,2	107,4	109,0	106,9	111,0	111,8
	2008	112,0	112,0	112,0	112,6	113,5	114,2	114,9	114,9	110,7			
Mięso	2005	114,0	112,6	111,1	108,9	107,5	101,6	96,5	98,7	98,8	96,9	95,2	94,2
	2006	94,6	95,2	93,6	93,6	94,6	94,6	95,8	97,7	98,0	97,9	98,7	98,7
	2007	101,1	102,3	105,6	105,0	103,7	104,7	106,8	104,3	104,5	105,9	106,6	106,5
	2008	105,9	104,6	104,0	104,5	105,2	106,5	104,0	104,3	104,3			
Ryby	2005	102,9	103,1	103,3	103,5	103,4	103,1	102,9	102,9	103,0	103,0	102,7	102,3
	2006	102,2	102,1	102,2	102,0	101,8	101,8	101,9	101,8	101,9	101,6	101,7	101,6
	2007	101,5	101,6	101,6	101,6	101,7	101,6	101,6	101,6	101,6	101,4	101,6	101,8
	2008	102,4	102,3	102,7	102,8	102,8	102,7	102,7	102,8	102,6			
Mleko, sery, jaja	2005	101,6	101,9	101,9	102,0	102,2	102,0	101,4	101,0	101,1	100,7	100,2	99,9
	2006	99,6	99,5	99,7	99,8	100,1	100,1	100,4	100,3	100,2	100,4	100,7	100,7
	2007	100,8	100,8	100,9	101,3	101,5	102,2	102,9	104,3	107,4	110,7	113,1	114,4
	2008	114,9	115,0	114,7	114,4	113,9	113,1	112,3	110,5	106,7			
Tłuszcze	2005	109,5	108,5	107,7	107,6	106,1	102,2	100,0	99,2	98,4	97,4	96,5	95,7
	2006	96,0	96,2	96,5	96,5	97,3	97,5	97,7	98,2	98,5	98,8	100,9	99,2
	2007	99,5	99,8	100,0	100,3	100,4	100,7	102,1	103,6	107,8	111,4	114,3	115,3
	2008	115,0	113,8	113,6	114,2	113,6	114,6	113,9	112,6	108,6			
Owoce	2005	99,6	100,1	99,8	102,3	103,3	82,2	93,5	105,9	116,7	119,0	111,5	105,6
	2006	106,0	107,2	106,0	104,0	105,4	104,4	107,0	108,9	100,1	96,7	97,1	97,8
	2007	98,4	99,1	100,0	101,9	104,5	104,2	103,2	108,8	126,1	131,0	126,9	120,0
	2008	127,4	130,7	130,2	128,6	118,6	110,5	104,0	92,1	87,5			
Warzywa	2005	94,3	94,3	96,3	96,5	109,5	103,4	106,2	111,0	113,4	117,3	110,7	107,7
	2006	110,1	114,4	111,5	112,7	111,7	107,8	110,5	122,5	128,2	121,3	115,9	110,9
	2007	112,7	111,3	111,6	114,1	111,6	109,4	103,2	86,7	93,0	92,9	96,2	97,4
	2008	93,6	90,9	90,0	87,6	90,8	96,6	108,9	107,9	106,8			
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	124,2	120,6	117,9	101,6	100,4	97,6	96,3	95,4	95,8	96,1	96,0	96,1
	2006	96,7	97,5	98,8	99,2	99,4	100,2	100,9	103,0	103,8	103,7	103,3	102,5
	2007	102,1	101,9	101,6	101,3	101,1	100,5	99,6	97,5	96,9	97,3	98,4	99,7
	2008	100,6	100,9	100,6	100,3	100,6	100,7	100,8	100,9	100,9			
Cukier	2005	166,8	154,1	145,1	96,6	94,4	89,3	86,9	85,4	86,7	87,9	88,0	88,1
	2006	89,4	91,5	94,8	96,4	97,3	99,2	101,4	107,3	109,3	109,2	107,9	106,0
	2007	105,0	104,8	104,0	102,8	101,5	99,8	96,9	91,4	89,0	88,9	90,7	93,2
	2008	94,0	93,4	91,3	88,9	88,8	87,9	87,4	87,5	88,0			
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	103,7	103,6	103,4	103,0	102,5	101,4	101,3	101,6	101,8	101,6	101,0	100,7
	2006	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
	2007	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	104,0
	2008	104,0	104,2	104,1	104,0	104,4	104,6	104,8	104,8	104,5			
III. Średnia płaca ^a	2005	102,6	101,4	102,2	101,8	103,0	104,5	103,2	102,8	101,8	106,4	106,9	101,5
	2006	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
	2007	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	107,2
	2008	111,5	112,8	110,2	112,6	110,5	112,0	111,6	109,7	110,9			

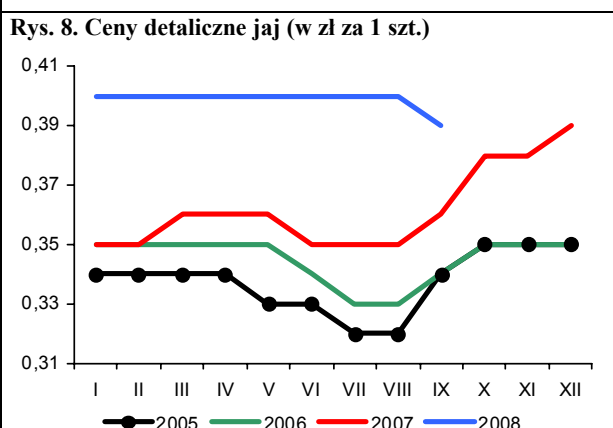
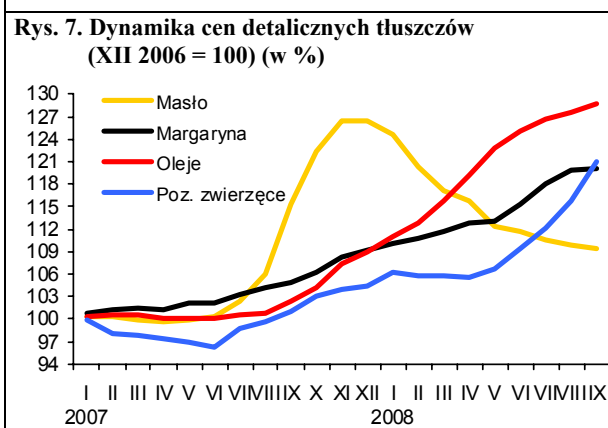
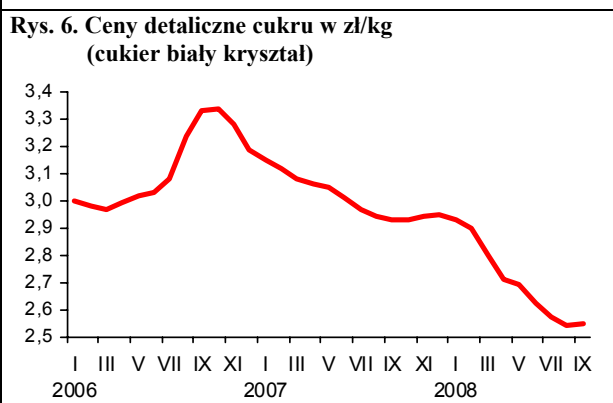
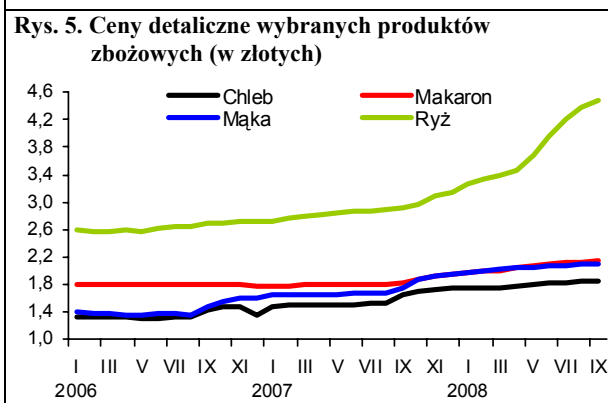
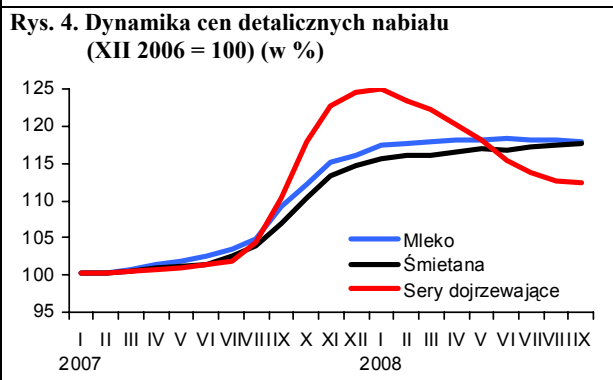
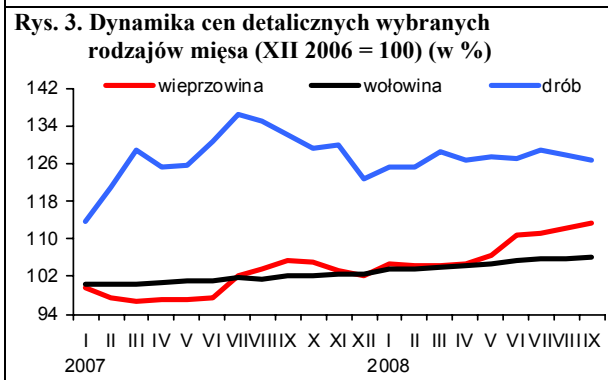
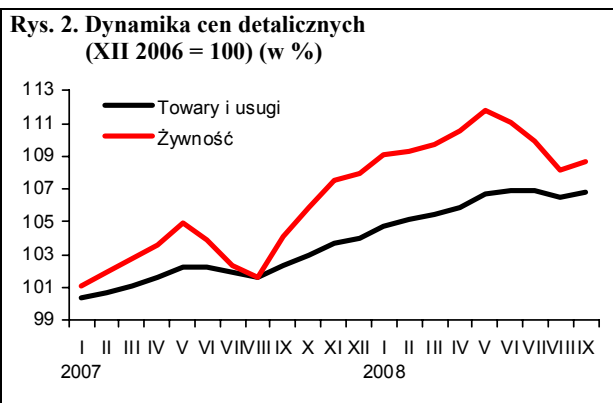
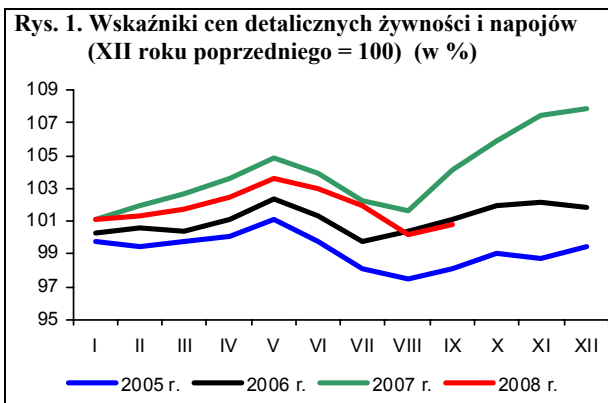
^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

Wyszczególnienie a – 2007 r. b – 2008 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	2,73	2,78	2,79	2,83	2,85	2,86	2,88	2,89	2,91	2,97	3,09	3,15
	b	3,26	3,33	3,38	3,46	3,69	3,97	4,21	4,38	4,48			
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,48	1,50	1,51	1,51	1,51	1,51	1,52	1,53	1,65	1,71	1,73	1,74
	b	1,75	1,76	1,76	1,77	1,79	1,82	1,83	1,84	1,85			
Makaron – 250 g	a	1,78	1,78	1,80	1,80	1,80	1,80	1,81	1,81	1,82	1,88	1,93	1,94
	b	1,97	2,00	2,01	2,04	2,07	2,10	2,12	2,13	2,15			
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,64	1,65	1,66	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67	1,76	1,88	1,92	1,96
	b	1,97	2,00	2,03	2,05	2,06	2,07	2,08	2,09	2,09			
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	17,11	17,19	17,27	17,37	17,43	17,43	17,61	17,54	17,67	17,63	17,67	17,68
	b	17,82	17,94	17,93	18,02	18,10	18,14	18,23	18,21	18,35			
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	22,48	22,39	22,41	22,45	22,49	22,49	22,64	22,71	22,92	22,93	23,01	23,06
	b	23,28	23,28	23,43	23,46	23,55	23,72	23,68	23,70	23,90			
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	13,09	12,75	12,70	12,77	12,78	12,87	13,88	14,11	14,43	14,28	13,81	13,69
	b	14,13	13,70	13,83	13,90	12,00	14,94	14,93	15,00	15,09			
Kurczę patroszone – 1 kg	a	5,52	5,97	6,43	6,09	6,21	6,70	7,06	6,86	6,55	6,24	6,33	5,79
	b	5,95	6,02	6,36	6,21	6,35	6,32	6,51	6,51	6,37			
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	19,69	19,62	19,56	19,39	19,44	19,45	19,95	20,03	20,22	20,23	20,31	20,15
	b	20,35	20,25	20,07	20,08	20,31	20,68	20,70	20,94	20,97			
Kiełbasa „Zwyczajna” – 1kg	a	8,75	8,70	8,70	8,67	8,72	8,70	8,87	9,04	9,22	9,32	9,22	9,19
	b	9,26	9,28	9,32	9,25	9,37	9,66	9,70	9,97	10,09			
Filety mrożone z mintaja, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	12,80	12,76	12,67	12,62	12,58	12,62	12,67	12,69	12,57	12,61	12,68	12,77
	b	12,80	12,79	12,72	12,74	12,75	12,69	12,64	12,68	12,71			
Mleko 3,0-3,5% tł., sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,41	2,40	2,42	2,44	2,48	2,48	2,51	2,54	2,63	2,68	2,75	2,78
	b	2,81	2,83	2,84	2,84	2,83	2,83	2,81	2,80	2,79			
Jogurt naturalny – 150 g	a	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,94	0,95	0,96	0,98	0,98	0,99
	b	1,00	1,01	1,02	1,02	1,02	1,02	1,03	1,04	1,04			
Ser twarogowy półtusty – 1 kg	a	9,65	9,69	9,72	9,77	9,80	9,89	10,02	10,21	10,64	11,11	11,42	11,54
	b	11,66	11,72	11,71	11,78	11,78	11,77	11,81	11,82	11,84			
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	15,71	15,71	15,68	15,85	15,82	15,96	16,05	16,74	18,51	20,56	21,88	22,14
	b	22,08	21,29	20,82	19,90	19,23	18,42	18,09	17,54	17,47			
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	4,44	4,43	4,45	4,45	4,4	4,47	4,50	4,60	4,74	4,89	5,07	5,17
	b	5,21	5,21	5,19	5,23	5,27	5,21	5,18	5,17	5,17			
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,35	0,35	0,36	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35	0,36	0,38	0,38	0,39
	b	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,39			
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,02	3,03	3,03	3,05	3,05	3,08	3,17	3,29	3,70	3,94	4,11	4,11
	b	4,07	3,94	3,86	3,78	3,67	3,65	3,61	3,58	3,57			
Margaryna do smarowania pieczywa (np. „Rama”) – 400 g	a	2,82	2,87	2,86	2,86	2,88	2,89	2,90	2,92	2,96	2,97	3,01	3,06
	b	3,09	3,17	3,31	3,39	3,41	3,51	3,67	3,75	3,78			
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	4,79	4,81	4,80	4,79	4,81	4,80	4,81	4,83	4,90	5,04	5,22	5,30
	b	5,44	5,54	5,77	5,96	6,03	6,10	6,16	6,20	6,17			
Ślonina – 1 kg	a	3,38	3,35	3,32	3,29	3,24	3,22	3,31	3,35	3,41	3,48	3,49	3,49
	b	3,53	3,52	3,49	3,49	3,50	3,60	3,72	3,92	4,22			
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,11	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08	1,07	1,07	1,08	1,10	1,14	1,17
	b	1,18	1,18	1,20	1,20	1,21	1,22	1,26	1,30	1,37			
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	3,15	3,12	3,08	3,06	3,05	3,01	2,97	2,94	2,93	2,93	2,94	2,95
	b	2,93	2,90	2,80	2,71	2,69	2,62	2,57	2,54	2,55			
Jabłka – 1 kg	a	2,13	2,20	2,29	2,49	3,20	3,73	3,89	3,80	3,61	3,49	3,43	3,41
	b	3,47	3,57	3,67	3,92	4,25	4,68	4,87	3,23	2,40			

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski
Lucyna Mieszkowska

Na rynku środków produkcji dla rolnictwa we wrześniu dominowały podwyżki cen. Potaniały jedynie materiały budowlane co jest spowodowane słabnącym popytem wraz z końcem sezonu budowlanego. W dalszym ciągu pogarszają się relacje cen środków produkcji do cen zbóż.

Nawozy mineralne podrożały we wrześniu o kolejne 5,1%. W ciągu trzech kwartałów 2008 r. ceny nawozów mineralnych wzrosły aż o 71,1%, w tym superfosfat potrójny o 119,3%, a polifoska i fosforan amonu blisko dwukrotnie. W najmniejszym stopniu podrożały nawozy azotowe (o ok. 40%). W omawianym okresie pszenica i żyto w skupie potaniały o ok. 36%, a trzoda chlewna zdrożała o 38%.

We wrześniu najbardziej podniesiono ceny superfosfatu prostego (o 9,2%) oraz polifoski (o 8,1%). Potaniał natomiast nawóz trójskładnikowy (o 3,6%). Znacząco pogorszyły się relacje cen nawozów do cen skupu pszenicy. We wrześniu na zakup 1 kg NPK należało przeznaczyć równowartość aż 8,1 kg pszenicy, o 1,2 kg więcej niż przed miesiącem i blisko 3-krotnie więcej niż przed rokiem. W mniejszym stopniu pogorszyły się relacje cen nawozów do cen trzody chlewnej, a na zakup 1 kg NPK należało przeznaczyć 9,0 kg żywca, tj. o 0,2 kg więcej niż w miesiącu poprzednim i o 3,2 kg więcej niż przed rokiem.

Środki ochrony roślin podrożały we wrześniu o 0,8%, w tym środki grzybobójcze o 1,5%, insektycydy o 0,8%, a preparaty

chwastobójcze o 0,4%. Najbardziej drożącym środkiem ochrony roślin były: zaprawa nasienna (o 4,8%), oraz Roundup (o 2,1%) potaniało natomiast Fusilade (o 0,3%). Od początku roku środki ochrony roślin zdrożały o 13,7%, w tym najbardziej Roundup (o 72,7%).

Bezpośrednie nośniki energii podrożały we wrześniu o 0,4%. Ceny paliw stałych, w tym węgla kamiennego wzrosły o 3,5%, a koksu opałowego o 7,5%. Potaniały natomiast paliwa ropopochodne, olej napędowy o 4,1%, a benzyny o 2,8%. Przypuszczać należy, że ceny paliw ropopochodnych będą spadały także w kolejnych miesiącach, co jest związane z obniżkami cen ropy naftowej na światowych rynkach oraz słabnącym popytem, spowodowanym spowolnieniem gospodarczym.

Stabilizują się ceny materiałów budowlanych, a we wrześniu odnotowano nawet obniżki cen (o 0,3%). Sytuacja taka spowodowana jest słabnącym popytem w budownictwie. Stal płaska zdrożała o 0,7%, potaniały natomiast płyty styropianowe (o 2,5%).

Ceny maszyn rolniczych wzrosły we wrześniu o 0,4%. Najbardziej podrożał rozsiewacz nawozów (o 2,9%), potaniał natomiast agregat uprawowy do siewnika (o 0,6%). W najbliższych miesiącach ceny maszyn rolniczych będą się stabilizowały. Wzrastał będzie popyt na maszyny bardziej złożone i zaawansowane technologicznie.

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		IX 2007	XII 2007	IX 2008	IX 2008 VIII 2008	IX 2008 XII 2007	IX 2008 IX 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	dt	75,20	76,44	104,44	105,0	136,6	138,9	7,21	8,04
Saletra amonowa 34%N	„	85,24	87,56	118,88	102,7	135,8	139,5	6,76	7,54
Mocznik 46%N	„	108,08	110,40	159,36	106,3	144,3	147,4	6,70	7,47
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	„	66,16	67,56	111,68	109,2	165,3	168,8	10,80	12,03
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	98,72	104,16	228,40	106,3	219,3	231,4	11,04	12,31
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	134,24	140,88	281,56	104,4	199,9	209,7	8,51	9,48
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	91,88	103,24	189,52	106,9	183,6	206,3	6,11	6,81
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	117,92	122,20	244,28	108,1	199,9	207,2	8,44	9,40
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	114,56	116,12	180,16	97,4	155,1	157,3	6,97	7,77
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	58,03	61,76	67,21	100,0	111,8	111,8	0,97	1,08

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		IX 2007	XII 2007	IX 2008	IX 2008 VIII 2008	IX 2008 XII 2007	IX 2008 IX 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Actara 25 WG	40 g	21,11	21,41	25,07	100,6	117,1	118,8	4,85	5,40
Nurelle D 550 FC	100 ml	43,98	44,13	47,31	100,7	107,2	107,6	9,15	10,20
Karate Zeon O50 CS	100 ml	19,85	19,85	22,40	100,9	112,8	112,8	4,33	4,83
Decis 2,5 EC	250 ml	25,56	25,51	27,18	100,1	106,5	106,3	5,26	5,86
Dithane M-45	1 kg	20,93	20,94	22,12	100,4	105,6	105,7	4,28	4,77
Zaprawa nasienna "Funaben T"	0,8 kg	28,33	28,59	34,11	104,8	119,3	120,4	6,60	7,35
Bravo	1 l	42,66	42,72	46,69	100,6	109,3	109,4	9,03	10,06
Nimrod 250 EC	1 l	102,54	102,44	109,60	100,3	107,0	106,9	21,20	23,62
Roundup	1 l	25,32	26,49	45,76	102,1	172,7	180,7	8,85	9,86
Granstar	8 g	17,93	17,94	20,04	100,0	111,7	111,8	3,88	4,32
Fusilade Forte	1 l	111,23	111,39	113,73	99,7	102,1	102,2	21,99	24,51
Chwastox extra	1 l	14,55	14,59	15,55	100,3	106,6	106,9	3,01	3,35
Reglane 200 SL	1 l	75,78	75,83	79,83	100,5	105,3	105,3	15,44	17,20
Środek gryzoniobójczy	1 kg	25,55	25,92	28,22	100,1	108,9	110,5	5,46	6,08

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		IX 2007	XII 2007	IX 2008	IX 2008 VIII 2008	IX 2008 XII 2007	IX 2008 IX 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	t	534,67	568,06	638,03	103,5	112,3	119,3	123,39	137,51
Koks opałowy	t	746,19	813,77	1032,87	107,5	126,9	138,4	199,74	222,60
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	4,36	4,42	4,46	97,2	100,9	102,3	0,86	0,96
Olej napędowy	1 l	3,84	4,20	4,40	95,9	104,8	114,6	0,85	0,95
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	2,59	2,80	3,13	99,4	111,8	120,8	0,61	0,67
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	2,19	2,29	2,26	100,0	98,7	103,2	0,44	0,49
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	1 l	11,46	11,46	11,58	100,3	101,0	101,0	2,24	2,50
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	1 l	20,91	20,83	20,68	99,9	99,3	98,9	4,00	4,46
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	11,03	10,99	11,08	100,6	100,8	100,5	2,14	2,39
Płyn do chłodziw „Petrygo”	1 l	10,12	10,08	10,54	100,4	104,6	104,2	2,04	2,27
Energia elektryczna	10 kWh	4,49	4,49	5,02	100,0	111,8	111,8	0,88	1,11

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		IX 2007	XII 2007	IX 2008	IX 2008 VIII 2008	IX 2008 XII 2007	IX 2008 IX 2007	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Cement	50 kg	24,26	23,24	24,68	99,4	106,2	101,7	4,77	5,32
Wapno	1 t	489,94	486,42	497,07	99,9	102,2	101,5	96,13	107,13
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	191,87	172,48	149,34	97,5	86,6	77,8	28,88	32,19
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3275,66	3238,70	3891,48	100,7	120,2	118,8	752,56	838,68
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	11,55	11,50	12,18	99,9	105,9	105,5	2,36	2,63
Dwuteownik gruby	1 t	3854,94	3832,01	4172,43	100,5	108,9	108,2	806,89	899,23
Blacha dachowa	1 m ²	32,95	32,44	31,62	99,5	97,5	96,0	6,11	6,81
Tynk „Atlas”	25 kg	47,01	46,90	47,84	100,2	102,0	101,8	9,25	10,31
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,57	1,49	1,46	98,6	98,0	93,0	0,28	0,31
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	714,98	715,42	711,27	99,6	99,4	99,5	137,55	153,29
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m ³	613,57	616,81	654,19	100,3	106,1	106,6	126,51	140,99
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m ²	27,53	27,89	27,78	99,7	99,6	100,9	5,37	5,99
Okno drewniane szklane	1 szt.	1380,93	1418,83	1461,91	100,0	103,0	105,9	282,71	315,07
Drzwi płytowe 2000mmx800 zewnętrzne	1 szt.	1225,66	1262,34	1310,73	100,2	103,8	106,9	253,48	282,48

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

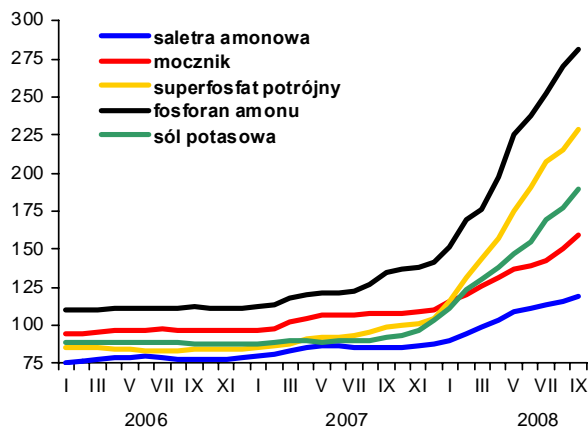
Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	IX 2007	XII 2007	IX 2008	IX 2008 VIII 2008	IX 2008 XII 2007	IX 2008 IX 2007	pszenicy dt	żyw. wiew. dt
Kombajn zbożowy TC 54 Hydro	344717,00	347802,88	330356,68	100,0	95,0	95,8	638,86	711,98
Kombajn do ziemniaków	53620,44	53560,63	58091,55	101,3	108,5	108,3	112,34	125,20
Samochód dostawczy	71136,88	66542,52	69488,84	96,9	104,4	97,7	134,38	149,76
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	18571,59	18713,76	20027,89	100,9	107,0	107,8	38,73	43,16
Siewnik zbożowy 25 redlic	14500,06	14825,42	16005,49	101,0	108,0	110,4	30,95	34,49
Ciągnik „Ursus” 5314	102718,50	102833,92	104227,12	99,9	101,4	101,5	201,56	224,63
Ciągnik 90 kW	160413,80	161157,46	160206,50	99,6	99,4	99,9	309,82	345,27
Przyczepa do ciągnika samowładowcza	25028,81	25042,06	27952,95	100,4	111,6	111,7	54,06	60,24
Kopaczka elewatorowa	11202,53	11162,12	11868,18	101,0	106,3	105,9	22,95	25,58
Agregat uprawowy do siewnika	13387,34	13671,80	14767,44	99,4	108,0	110,3	28,56	31,83
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	5529,00	5498,30	5597,70	100,4	101,8	101,2	10,83	12,06
Gleboğrafzarka	5281,00	5249,25	5525,55	100,6	105,3	104,6	10,69	11,91
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	35530,46	35737,82	37330,89	100,3	104,5	105,1	72,19	80,45
Opryskiwacz 300 l	2694,53	2701,09	2848,38	100,5	105,5	105,7	5,51	6,14
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	4994,32	5057,34	5334,59	100,8	105,5	106,8	10,32	11,50
Rozsiewacz nawozów	1513,12	1541,76	1586,78	102,9	102,9	104,9	3,07	3,42
Sadzarka 2 rzędowa	3337,33	2752,64	2718,99	100,6	98,8	81,5	5,26	5,86
Pług 3 skibowy	4075,90	4142,58	4386,03	101,6	105,9	107,6	8,48	9,45
Kultywator 2,1-2,8 m	1791,73	1838,58	1925,12	99,7	104,7	107,4	3,72	4,15
Dojarka 2 konwie ^a	8056,39	8074,63	8239,45	100,0	102,0	102,3	15,93	0,88
Dojarka z rurociągiem ^a	51052,50	49585,83	48117,24	100,0	97,0	94,3	93,05	5,16
Schładzarka do mleka 500 l ^a	16579,29	16601,75	16814,22	100,9	101,3	101,4	32,52	1,80

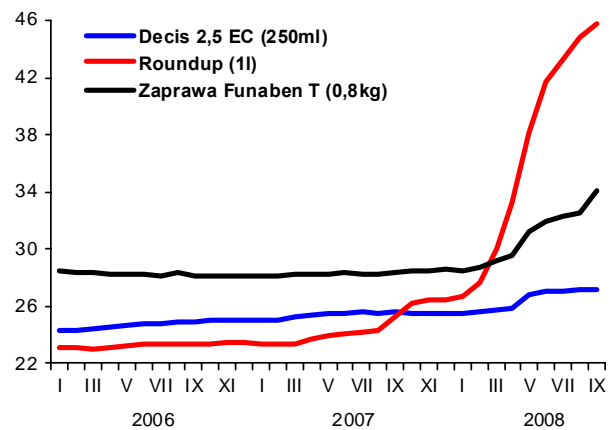
^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

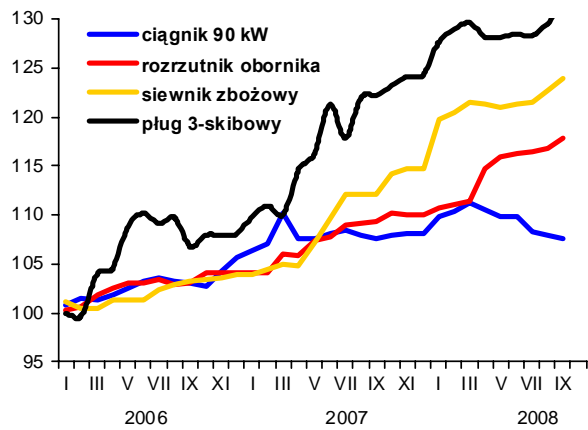
Rys. 1. Ceny wybranych nawozów mineralnych (zł/dt)

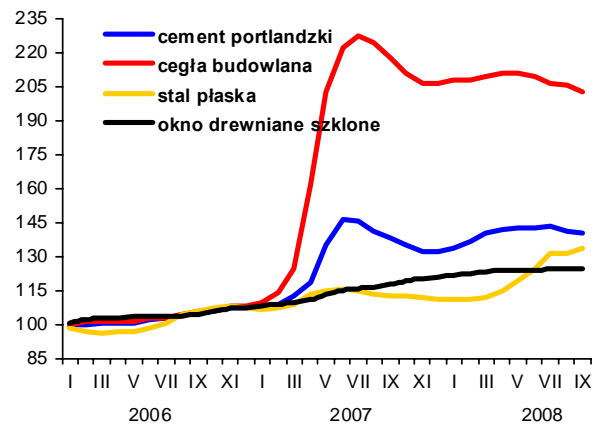
Rys. 2. Ceny wybranych środków ochrony roślin (zł)

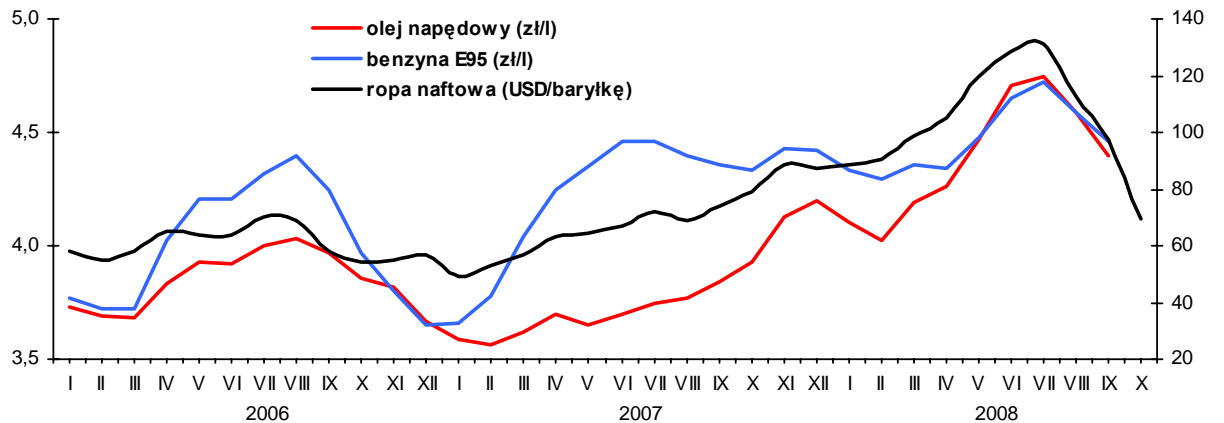
Rys. 3. Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych (XII 2005=100)

Rys. 4. Dynamika cen wybranych materiałów budowlanych (XII 2005=100)

Rys. 5. Ceny oleju napędowego i benzyny E95 w Polsce oraz światowe ceny ropy naftowej

Rynek usług dla rolnictwa

Magdalena Talarek
Arkadiusz Zalewski

Rosnąca liczba przedsiębiorstw świadczących usługi dla rolnictwa pozwala przypuszczać, że popyt na te usługi zwiększa się.

Od lipca 2008 r. liczba krów poddawanych ocenie użyteczności mlecznej nie zmieniła się i wynosi 572 tys., jednak w porównaniu do września poprzedniego roku była wyższa o 8,5%. We wrześniu 2008 r. najmniejszy odsetek krów był oceniany w województwach małopolskim, podkarpackim, świętokrzyskim (poniżej 8%), a największy w zachodniopomorskim i opolskim (ponad 40%).

W usługach inseminacji krów obserwuje się sezonowe wahania. Największą liczbę zabiegów inseminacji wykonuje się w II i III kwartale. Liczba krów inseminowanych w II kwartale 2008 r. wyniosła 415 tys. sztuk i była o 13,4% większa niż w I kwartale 2008 r., ale o 0,6% mniejsza w porównaniu do II kwartału 2007 r. Liczba inseminowanych loch także się obniżyła. W II kwartale 2008 r. wyniosła 132 tys. i była niższa o 28,3% w porównaniu do II kwartału 2007 r. oraz o 3,6% w porównaniu z I kwartałem 2008 r.

Rozwija się sieć usługowa rolnictwa (rys. 2). We wrześniu 2008 r. zarejestrowanych było 25 106 przedsiębiorstw usług rolniczych, o 0,7% więcej niż w czerwcu 2008 r. i o 2,8% więcej niż przed rokiem. Tak jak w poprzednim kwartale najliczniejszą grupę stanowiły placówki usług mechanizacyjnych (48,3%) i weterynaryjnych (31,9%). Mniej liczną grupą były zakłady usług zootechnicznych (11,6%) i naprawczych maszyn (8,2%). W ciągu ostatniego kwartału wzrosła liczba zakładów usług mechanizacyjnych (o 1,5%), zakładów naprawczych (o 0,4%) i weterynaryjnych (o 0,1%). Liczba zakładów zootechnicznych zmniejszyła się o 0,5%. W porównaniu do stanu sprzed roku liczba placówek usług mechanizacyjnych wzrosła o 6,6%, a zootechnicznych o 0,1%, spadła natomiast liczba placówek usług weterynaryjnych oraz naprawczych (odpowiednio o 0,8 i 0,4%).

Ceny usług dla rolnictwa we wrześniu 2008 r. były wyższe o 0,5% w porównaniu do miesiąca poprzedniego. Ceny usług bezpośrednio rolniczych wzrosły o 0,5%. Spośród tej grupy usług najbardziej zdrożał sprzęt zbroj kombinez (o 1,6%). Żadna usługa zaliczana do grupy bezpośrednio rolniczych nie staniała w porównaniu do sierpnia. Ceny usług pośrednio rolniczych wzrosły o 0,4%. W tej grupie obniżyły się ceny transportu rolniczego, podkucia kopyta końskiego oraz dzierżawy placu targowego (odpowiednio o 0,1; 1,2 i 0,3%). Najbardziej, bo o 3,2%, zdrożało śrutowanie na paszę. W porównaniu do września 2008 r. usługi dla rolnictwa zdrożały o 9,3%, w tym usługi bezpośrednio rolnicze o 12,7%, a pośrednio rolnicze o 6,8%.

We wrześniu 2008 r. relacje cen usług do produktów rolnych nadal pozostawały niekorzystne dla rolników. Indeks zmian cen 9 podstawowych produktów rolnych względem zmian cen 34 usług dla rolnictwa¹ w sierpniu spadł do 94,7, a we wrześniu wyniósł 96,6. (tab. 2). Było to spowodowane dość znaczącym spadkiem cen produktów roślinnych.

Relacje cen produktów rolnych i usług zmieniały się. Przykładowo rozsiew nawozów sztucznych na obszarze 1 ha kosztował równowartość ze sprzedaży 1,53 dt pszenicy, o 0,15 dt więcej niż przed miesiącem i o 0,69 dt więcej niż przed rokiem. Za badanie kliniczne krowy należało we wrześniu 2008 r. przeznaczyć równowartość 26,86 litrów mleka, o 0,57 litrów więcej niż przed miesiącem i aż 6,62 litrów mleka więcej niż przed rokiem.

¹ W skład 34 usług dla rolnictwa wchodzi usługi wymienione w przypisie „a” w tabeli 3.

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Okresy		Rodzaje usług i placówek	Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2004	I-XII		481	26,9	1669	991	9 066	1 868	8 466	2 748
2005	I-XII		511	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
2006	I-XII		520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001
2007	I-XII		527	30,5	1612	682	11 405	2 064	8 060	2 889
2007	X		528	30,4	x	x	x	x	x	x
	XI		532	30,4	x	x	x	x	x	x
	XII		536	30,4	362	155	11 405	2 064	8 060	2 889
2008	I		545	30,6	x	x	x	x	x	x
	II		552	30,7	x	x	x	x	x	x
	III		557	30,8	366	137	11 518	2 048	8 027	2 897
	IV		564	31,0	x	x	x	x	x	x
	V		570	31,2	x	x	x	x	x	x
	VI		571	31,2	415	132	11 956	2 051	7 996	2 928
	VII		572	31,2	x	x	x	x	x	x
	VIII		572	31,3	x	x	x	x	x	x
	IX		572	31,2	.	.	12 134	2 059	8 000	2 913
Wskaźnik zmian (%)										
		<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	108,5	102,6	.	.	106,6	99,6	99,2	100,1
		<u>IX 2008</u> <u>VI 2008</u>	100,2	100,0	.	.	101,5	100,4	100,1	99,5

^a dane w tej i następujących pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Okresy		Wskaźniki zmian cen	Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa ^b	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa
2004	I-XII	wskaźnik wobec poprzedniego okresu	106,7	105,6	104,1	116,3	107,6
2005	I-XII		90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
2006	I-XII		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6
2007	I-XII		111,5	111,9	143,2	108,7	111,2
2007	X		98,4	98,6	98,3	98,9	98,3
	XI		99,0	99,2	98,4	99,5	98,9
	XII		100,5	105,0	104,8	99,9	100,5
2008	I		97,9	99,1	108,4	97,4	97,8
	II		97,9	98,0	97,4	97,5	97,8
	III		101,0	100,8	99,9	101,3	101,1
	IV		97,5	96,2	99,1	96,9	97,9
	V		98,4	97,6	91,5	101,0	98,7
	VI		98,9	94,8	89,5	101,2	101,1
	VII		95,5	95,5	78,0	99,5	98,1
	VIII		94,7	91,4	80,5	98,5	97,3
	IX		96,6	96,6	84,4	99,1	96,7

^a dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

^b usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2005		2006		2007		2008											
	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	IX 2008 IX 2007	I-IX 2008 I-IX 2007
	% wobec poprzedniego okresu																	
Wskaźnik zmian cen usług	104,2	103,7	103,7	100,4	100,3	100,5	100,2	101,4	100,4	101,0	100,7	101,3	100,4	100,7	100,4	100,5	109,3	108,1
I. Usługi bezpośrednie rolnicze ^a	105,3	106,5	103,4	100,3	100,1	100,3	100,3	100,2	100,3	101,2	102,0	102,1	101,2	102,0	101,2	100,5	112,7	110,3
1. mechaniczne	105,2	107,1	102,9	100,2	100,2	99,9	100,5	99,3	100,3	102,0	102,2	103,5	101,6	102,4	100,6	100,6	113,6	110,5
a. uprawowe	107,0	106,9	103,9	100,5	100,0	99,6				101,0	101,0	103,1			100,4	100,4	112,1	110,3
b. siewu-sadzenia	106,9	108,1	105,1	100,3	100,0					101,6	101,6	103,0			103,3	100,5	110,6	105,1
c. chemiczne	103,9	106,2	103,6	99,0	100,6	100,0	100,5	99,3	100,3	102,0	103,7	104,3	100,1	103,6	100,0	100,7	113,7	108,2
d. zbioru plodów	104,2	107,5	101,3	100,9	99,9										103,5	101,4	114,8	114,0
2. usługi robocizny przy pracach polowych	104,5	101,6	115,0	100,8	99,9	101,7					104,4	99,5	102,1	99,8	101,7	100,4	123,2	125,5
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	106,2	104,2	102,1	100,3	99,9	100,2	100,1	100,8	100,2	100,7	100,9	100,5	100,2	100,3	100,5	100,4	105,4	104,5
a. weterynaryjne	105,2	106,1	101,5	100,3	99,8	100,3	100,2	100,8	99,9	100,8	100,6	100,3	100,2	100,2	100,6	100,3	104,0	103,7
b. inseminacyjne	107,3	102,3	102,6	100,2	100,0	100,0	100,0	100,9	100,9	100,5	101,4	100,9	100,3	100,5	100,4	100,8	106,7	105,3
II. Pośrednie usługi dla rolnictwa ^a	103,5	101,8	104,0	100,4	100,5	100,6	100,2	101,6	100,5	100,9	100,3	101,0	100,1	100,2	100,4	100,4	106,8	106,4
1. transportowe	102,2	96,8	104,8	100,7	100,6	100,4	100,1	100,8	100,1	100,1	96,1	105,2	100,8	100,6	101,2	100,0	105,9	105,7
2. naprawcze	104,9	102,8	104,1	99,9	101,2	100,2	100,2	100,8	100,1	102,2	100,3	100,7	99,9	100,3	100,4	100,4	106,9	106,4
3. budowlano-remontowe	105,4	103,4	107,4	100,7	99,7	100,4	100,3	101,9	101,2	100,9	100,9	100,6	101,0	100,4	100,3	100,7	108,7	107,5
4. młynarskie ^b	103,1	101,3	103,9	100,9	99,5	100,7	100,6	100,6	101,3	100,5	100,3	100,0	100,0	100,6	100,6	102,0	106,9	106,4
5. handlowe	100,7	103,6	101,9	100,1	100,5	101,4	100,4	100,2	99,4	100,5	100,8	100,3	100,2	99,4	100,0	100,1	103,2	103,2
6. finansowe	102,8	100,7	101,2	100,1	101,1	100,6	99,9	103,4	100,4	100,7	100,5	101,1	98,7	100,2	100,3	100,1	107,2	107,3
- ubezpieczeniowe	106,4	106,5	103,6	100,0	101,5	100,2	99,9	105,2	100,2	100,4	100,4	101,3	97,7	99,9	100,3	100,1	107,0	108,4
- bankowe	95,6	89,1	96,4	100,2	100,4	101,6	99,8	99,8	100,9	101,2	100,6	100,8	100,9	100,7	100,5	100,1	107,4	105,3
Wskaźnik inflacji	102,1	101,0	102,5	100,8	100,6	100,7	100,3	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	104,5	104,4

^a ceny średnie ważone, obliczenia własne. W skład usług bezpośrednio rolniczych wchodzi usługi: orka plugiem, telerowanie ściernisk, kultywatorowanie, siew siewn. rzędowym, sadzenie ziemiaków sadzarką, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), rozstaw nawozów szt. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek siewczarnią, zbiór zielonek ścinaczem, koszenie traw kosiarką rotacyjną, sprzęt z bóż kombajnem, kopanie ziemniaków kombajnem ziemn., kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, unasiennienie sztuczne krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przedubojowe. W skład usług pośrednio rolniczych wchodzi usługi: przewóz 10 ton cegły samochoodem za 20 km, wypożyczenie sprzętu samochoadowej, naostrzenie lemiesz, podkucie kopyta końskiego, opłata za wynajem 1 m2 lokalu rzemieślniczego, przetarcie drewna, opłata prac stolarskich, ciesielskich, praca mechanika przy naprawie maszyn roln., opłata prac murarskich, opłata projektu budynku inwentarsko-skladowego, wypożyczenie betoniarki, wypożyczenie cykliniarki, śrutowanie na paszę 100 kg żyta, śrutowanie na mąkę 100 pszenicy, opłata powierzchni 1 m2 lokalu handlowego, opłata dzierżawcza 1 m2 placu targowego, opłata 1 dnia placowego „szczek”, opłata ogłoszenia reklamowego, składka ubezpiecz. OC ciągnika, składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika, składka ubezpie. budynku rolnego, składka ubezpie. OC rolników, odsetki kredytu krótkoter. 10 tys. zł, odsetki kredytu średnioter. 50 tys. zł., ^b przemiał zbóż

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERIGZ-PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

Rodzaje usług	Jedn. miary	2005		2006		2007		2008												IX 2008		I-IX 2008	
		I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	IX 2007	I-IX 2007			
																				%	%		
Orka pługiem	za 1 godz.	92,01	98,81	105,20	104,93	104,93	104,93	104,51	.	.	109,59	110,52	113,93	114,03	115,87	116,83	111,3	107,7					
Siew siewn. rzędowym	za 1 godz.	76,51	82,08	87,71	87,47	87,47	87,47	.	.	90,12	91,54	93,48	93,26	96,32	96,78	110,6	106,4						
Opryskiwanie roślin	na obszarze 1 ha	61,75	63,68	65,70	65,87	66,28	68,29	69,94	71,24	72,74	72,82	73,72	111,9	108,9					
Rozstaw nawozów szt.	na obszarze 1 ha	63,69	68,58	71,43	70,30	70,30	70,30	70,30	70,30	69,72	71,26	73,46	77,03	78,63	78,90	79,00	112,4	103,4					
Zbiór zielonek siewkarnią	za 1 godz.	194,87	221,78	252,98	248,28	248,28	267,63	283,90	285,10	287,37	115,7	111,1					
Sprząż zbóż kombajnem	za 1 godz.	228,03	230,86	236,14	238,30	269,69	269,06	273,29	114,6	114,6					
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	117,74	126,14	128,00	130,62	140,35	140,22	139,97	107,2	109,4					
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	43,70	44,38	51,06	52,12	52,08	52,98	.	.	.	59,42	62,02	61,71	63,02	63,98	64,23	123,2	125,5					
Strutowanie na paszę	100 kg żyta	8,62	8,59	9,08	9,29	9,29	9,33	9,34	9,34	9,37	9,55	9,61	9,61	9,61	9,72	10,03	108,0	107,1					
Unasiennienie sztuczne krowy	1 szt.	45,46	46,50	47,73	48,14	48,15	48,17	48,17	48,17	48,60	49,03	49,97	50,41	50,54	50,99	51,38	106,7	105,3					
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	20,87	22,15	22,81	23,20	23,12	23,24	23,34	23,34	23,71	23,66	24,03	24,46	24,55	24,64	25,06	108,0	107,5					
Przewóz 10 ton cegły samochodem	na odlegl. 20 km	123,77	118,35	126,92	129,62	130,92	131,88	132,02	132,02	133,23	133,85	134,27	134,90	138,47	140,13	142,41	109,9	109,6					
Naostrzenie lemiesz	1 szt.	11,75	12,51	12,74	12,67	13,00	13,00	13,00	13,00	13,21	13,21	13,92	13,92	13,92	13,92	14,00	110,5	108,8					
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	28,36	28,84	32,06	33,19	33,48	33,56	33,74	33,74	33,76	33,82	33,92	34,06	34,62	34,97	35,13	107,2	109,4					
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	65,12	66,90	76,83	81,71	82,32	82,56	82,71	82,71	85,27	85,94	86,69	88,11	88,88	90,06	91,46	112,9	118,5					
Oplata projektu budynku inwentarsko-składowego	1 szt.	1041	1028	1024	1019	980	985	986	986	995	1003	1003	1011	1019	1027	1030	102,0	97,8					
Wypożyczenie betoniarki na 1 dobę	na 1 dobę	31,64	31,29	31,64	31,56	31,56	31,52	31,82	31,82	31,70	32,03	32,71	32,71	32,94	32,76	32,80	103,9	103,0					
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	26,04	27,69	27,80	27,85	27,96	28,03	28,03	28,03	28,13	28,30	28,47	28,59	28,71	28,66	28,74	103,5	103,0					
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	106,75	116,02	115,97	115,89	116,25	116,79	116,32	116,32	131,87	132,37	133,22	135,64	128,82	128,95	128,84	111,2	113,6					
Składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika	1 rok	658	698	753	757	761	763	763	763	762	761	770	768	730	729	736	97,6	100,3					
Odsutki kredytu krótkoter. 10 tys. zł	za 1 rok	662	591	570	570	573	571	572	572	573	580	586	589	598	602	604	106,3	104,3					
Odsutki kredytu średnioter. 50 tys. zł	za 1 rok	5699	5070	4890	4871	4883	5051	5018	5018	4995	5024	5094	5122	5221	5252	5282	108,5	106,2					

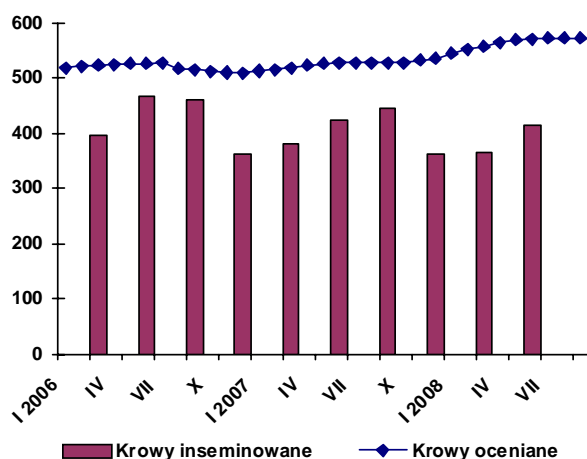
Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

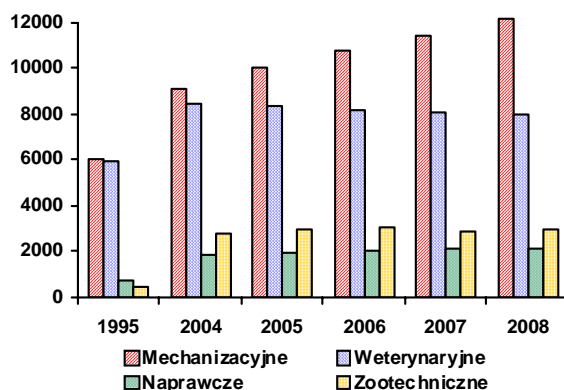
Rodzaje usług	Jedn. miary	Wyrażone w dt (kg, l)	2008												IX 2007		I-IX 2007			
			2007												IX 2007	I-IX 2007	%			
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII						
Orka plugiem	za 1 godz.	dt pszenicy	2,45	2,23	1,38	1,25	1,27	1,31			1,20	1,20	1,32		1,65	2,02	2,26	180,3	114,9	
Siew siewn. rzędow.	za 1 godz.	dt pszenicy	2,04	1,85	1,15	1,04	1,06			0,99	0,99	1,08		1,35	1,68	1,87	179,2	113,9		
Opryskiwanie roślin	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,65	1,43	1,31	0,79	3,01					0,74	0,81	0,89	1,05	1,27	1,43	181,2	99,8	
Rozsiew nawozów szt.	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,70	1,54	1,07	0,84	0,85	0,88	0,87	0,79	0,78	0,80	0,89	0,96	1,14	1,38	1,53	182,0	88,3	
Zbiór zielonek siewk.	za 1 godz.	l mleka	209	238	204	217	204					255	279	292	301	308	142,2	140,6		
Sprzet zbóż kombajnem	za 1 godz.	dt pszenicy	6,08	5,20	2,11	2,85								3,91	4,69	5,29	185,7	219,1		
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	dt ziemn.	3,70	3,21	3,09	6,56								2,77	2,76	3,53	90,0	120,9		
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	dt pszenicy	1,16	1,00	0,76	0,62	0,63	0,66			0,65	0,67	0,71	0,78	0,91	1,12	1,24	199,5	109,4	
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	dt żyta	0,30	0,22	0,15	0,14	0,13	0,14	0,14	0,13	0,13	0,13	0,13	0,14	0,17	0,20	0,24	172,3	101,0	
Unasiennienie sztuczne krowy	1 szt.	l mleka	48,83	49,87	44,80	42,00	39,63	37,12	36,45	39,02	42,25	45,04	48,02	49,64	52,05	53,77	55,08	131,1	100,3	
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	l mleka	22,42	23,76	21,40	20,24	19,03	17,91	17,66	19,04	20,60	21,91	23,30	24,11	25,25	26,29	26,86	132,7	102,4	
Przewóz samoch. 10 ton cegły	na odległ. 20 km	kg żywca trzody	32,27	32,96	36,45	31,93	36,47	40,33	39,29	38,17	40,93	37,09	37,16	33,92	32,13	31,42	30,69	96,1	97,5	
Naostrzenie lemieszka	1 szt.	dt pszenicy	0,31	0,28	0,19	0,15	0,16	0,16	0,16	0,15	0,15	0,15	0,16	0,17	0,20	0,24	0,27	178,9	92,5	
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,76	0,65	0,48	0,40	0,41	0,42	0,42	0,39	0,38	0,37	0,40	0,43	0,51	0,61	0,69	173,6	93,3	
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	kg żywca trzody	16,98	18,63	22,02	20,13	22,93	25,25	24,62	24,43	26,28	23,95	24,27	22,11	20,90	20,35	20,28	98,7	105,8	
Oplata projektu budynku inw.-skład.	1 szt.	kg żywca trzody	271	286	295	251	273	301	294	285	307	277	278	252	236	230	224	89,3	86,9	
Wypożyczenie betoniarki 100 l	na 1 dobę	kg żywca trzody	8,25	8,71	9,10	7,77	8,79	9,64	9,47	9,08	9,80	9,04	9,01	8,16	7,64	7,35	7,07	90,9	91,5	
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	kg żywca trzody	6,79	7,71	7,99	6,86	7,79	8,57	8,34	8,06	8,65	7,86	7,88	7,14	6,66	6,43	6,37	90,6	91,7	
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	dt pszenicy	2,85	2,61	1,73	1,38	1,41	1,46	1,45	1,53	1,50	1,46	1,47	1,57	1,60	1,87	2,24	180,0	96,1	
Składka ubezp. Autocasco ciągnika	1 rok	dt pszenicy	17,54	15,72	11,19	9,04	9,22	9,54	9,49	8,85	8,65	8,46	8,34	8,90	9,08	10,57	12,84	158,0	84,8	
Wartość odsetek kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	17,65	13,30	8,48	6,80	6,93	7,14	7,12	6,65	6,59	6,44	6,39	6,87	7,44	8,73	10,54	172,1	88,8	
Wartość odsetek kredytu średn. 50 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	151,9	114,2	72,7	58,2	59,1	63,2	62,4	58,0	57,1	56,0	55,6	59,7	64,9	76,2	92,1	102,3	175,8	90,4

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS.

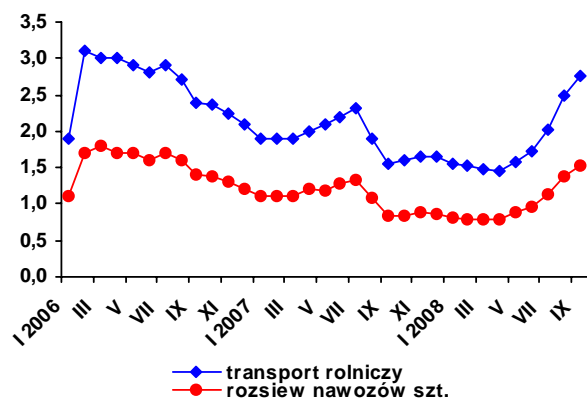
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

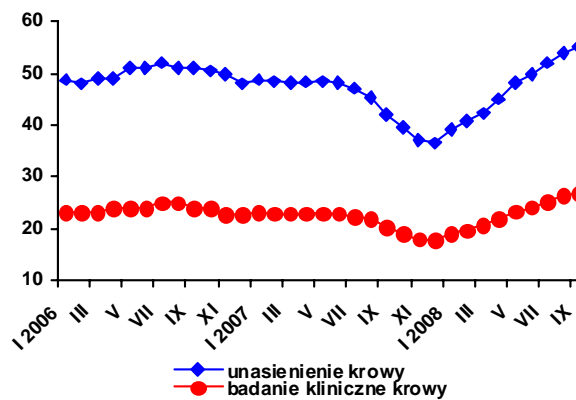
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

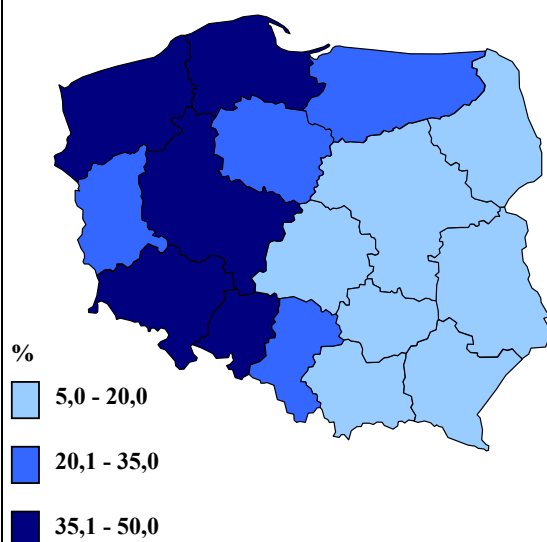
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

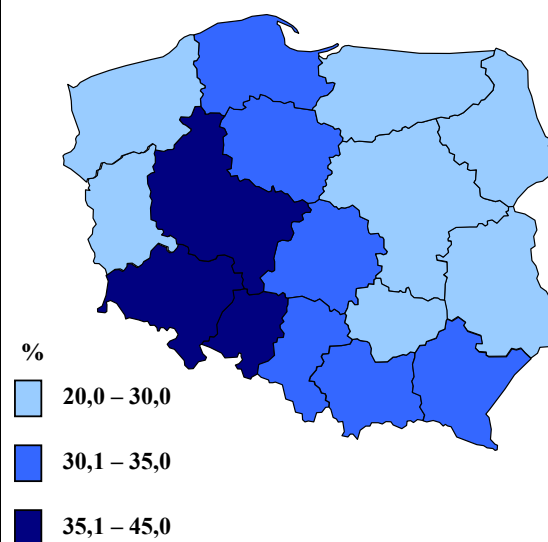
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zootechnicznych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem we wrześniu 2008 r. (w %)

Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowie ogółem w I półroczu 2008 r. (w %)

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.